

Provinciale Staten

Notulen van 9 november 2012

(vastgesteld tijdens de vergadering van Provinciale Staten van Zeeland op
14 december 2012)

1. Opening en berichten van verhindering.....	1
2. Mededelingen.....	1
3. Vaststellen agenda.....	1
4. Vaststellen notulen.....	2
5. Ingekomen stukken.....	2
6. Brief van Vereniging van Beroepsvissers op de Ooster-, Westerschelde en Voordelta van 10 oktober 2012 over beroepsmatig rapen van Japanse oesters .....(12024251)	2
7. Brief van B&W van Hulst, Terneuzen en Sluis van 6 november 2012 over krimp en financiën (12026394)	2
8. Ingekomen stukken GS en CdK.....	2
9. Brief van GS van 9 oktober 2012 met beslissing op bezwaarschriften gedoogbeschikking Scheepswerf Reimerswaal BV .....(12024214)	2
10. Brief van GS van 19 oktober 2012 met reacties op de rijksbegroting-2013 .....(12025258)	2
11. Brief van GS van 30 oktober 2012 met voortgang oprichtingsproces Regionale uitvoeringsdienst (RUD) Zeeland .....(12025857)	2
12. Brief van GS van 6 november 2012 met overzicht van de tekstuele begrotingswijzigingen begroting-2013 .....(12026400)	2
13. Voorstellen.....	3
14. Statenvoorstel Programmabegroting-2013 .....(FEZ-059)	3
15. Statenvoorstel Najaarsnota .....(FEZ-068)	3
16. Statenvoorstel begroting-2013 Fonds nazorg gesloten stortplaatsen .....(FEZ-066)	3
17. Gesprekspunt kosten afscheid en installatie commissarissen.....	30
18. Voortzetting van de behandeling van het statenvoorstel Programmabegroting-2013 ..... (FEZ-059) c.a.	33
19. Statenvoorstel Afrondingsovereenkomst investeringsbudget landelijk gebied .....(RMW-067)	50
20. Vragensessie.....	55
21. Moties niet behorend bij een agendapunt.....	55
22. Resumptie van de besluiten; statengriffier gemachtigd.....	56
23. Sluiting.....	56

**Zestiende vergadering
van de
Provinciale Staten van Zeeland**

(zittingsperiode 2011-2015)

vrijdag, 9 november 2012

Voorzitter: mevrouw drs. K.M.H. Peijs,
commissaris van de Koningin in Zeeland.

Aanwezig zijn de leden T.H. Aalfs, F. Babijn (CDA), F. Babijn (PvZ), A.P. Beekman, C.W. Bierens, J.J. van Burg, P.B. Colijn, J. van Dijen, P. van Dijk, A.I.G. Dorst, ing. B. Erbisim, mr. A. Evertz, ir. B.J. Feijtel, H.J. van Geesbergen, dr. T. van Gent, R.M. Haaze, drs. E. Hageman, P.A. Hamelink, A.M.M. van Haperen, ing. L. Harpe Msc, A. Hijgenaar, R.P.M. de Kort, A.J. van der Maas, W.P.H. Markusse, J.M. Meulenberg-op 't Hof, P.C.A. De Milliano-van den Hemel, J.R. Oudeman, C.M. De Paepe, B.J.M. Pauwels, J.C. Robesin, G.D. Roeland, R. Ruissen, C.M.M. Schonknecht-Vermeulen, H.C.M. Thomaes, G. van Unen en J. Werkman, te zamen 36 leden, alsmede de heer drs. P. Joosse, griffier der Staten.

Verder zijn aanwezig de heren C. van Beveren, S.J. Heijning, G.R.J. van Heukelom, en drs. B.J. de Reu, leden van Gedeputeerde Staten.

1. Opening en berichten van verhindering

Opening: 09.30 uur.

De **voorzitter**. Dames en heren, hartelijk welkom bij deze vergadering van Provinciale Staten van Zeeland. Ook de mensen die thuis deze vergadering volgen, heet ik van harte welkom.

Vandaag is er sprake van een belangrijke vergadering van Provinciale Staten. Het gaat namelijk over de begroting en bij de behandeling daarvan kunnen de Staten hun autoriteit als budgethouder tot uitdrukking brengen.

Bericht van verhindering is ingekomen van de leden Bouterse, Muste en Van Tilborg. De leden De Kort en De Paepe zullen later ter vergadering verschijnen. De heer Bouterse heeft meegedeeld dat hij om redenen van persoonlijke aard zijn lidmaatschap van Provinciale Staten neerlegt. Zijn opvolger zal tijdens de statenvergadering van 23 november worden geïnstalleerd. Het was niet

mogelijk om die installatie vandaag te doen plaatsvinden.

2. Mededelingen

De **voorzitter**. De leden treffen op hun tafels een gedrukte versie van het vastgestelde Omgevingsplan Zeeland 2012-2018 en van de Verordening ruimte provincie Zeeland aan.

3. Vaststellen agenda

De heer **Roeland** (SGP). Voorzitter. Als nestor van de Staten stel ik voor om het onderdeel van de Najaarsnota dat handelt over de kosten van het afscheid van de huidige CdK en van de installatie van de nieuwe CdK, als apart gespreksonderwerp aan de orde te stellen, na afloop van de eerste termijn van de begrotingsbehandeling van de zijde van de Staten. Vervolgens kan er sprake zijn van besluitvorming, zodat dit punt daarmee kan worden afgehandeld. Weliswaar gaat het niet om een voorstel dat van u vandaan komt, maar gewoon van GS. U hoeft het ook niet te verdedigen. Wellicht ziet u zich genoodzaakt om de leiding van de vergadering over te dragen.

De **voorzitter**. Ik vind het niet erg om het pand even te verlaten. Overigens, het is een heel aangename verrassing...

De heer **Van Dijen** (SP). Voorzitter. Tijdens de vergadering van de commissie REW, gehouden op 26 oktober, heeft gedeputeerde Heijning een toelichting gegeven op het behandelen van de afrondingsovereenkomst-ILG. Hij gaf aan waarom wij die kwestie nu moeten behandelen, terwijl het kabinet-Rutte II met 2 miljoen extra komt, gelet op het standpunt van de "Kunduz-partijen". De gedeputeerde gaf voorts aan dat deze overeenkomst in feite te maken heeft met de decembercirculaire van het ministerie.

De SP-fractie kan met deze gang van zaken leven. Zij stemt ermee in dat, gelet op deze noodzaak, het desbetreffende voorstel vandaag wordt behandeld. Echter, wij vragen dan wel om het rapport van de commissie-Jansen los te koppelen van dit voorstel. De toezegging van de gedeputeerde dat er in januari 2013 wordt gesproken over het rapport van deze commissie, inclusief de besteding van 24 miljoen, is bekend. Dat is ons inziens het moment om het rapport van de commissie-Jansen te bespreken. Wij stellen

voor om vandaag alleen de afrondingsbijeenkomst-WILG te behandelen.

De **voorzitter**. Kijkend naar de gedeputeerde constateer ik dat hij zich welwillend opstelt tegenover uw voorstel.

De heer **Bierens** (VVD). Maar, voorzitter, het rapport-Jansen vormt toch de basis voor de overeenkomst? Bij de behandeling van de overeenkomst kan men dit rapport toch niet buiten beschouwing laten?

De **voorzitter**. Kan dat, mijnheer de gedeputeerde?

De heer **Heijning** (GS). Het rapport gaat over meer zaken, onder meer over de toekomst. Er kan later over worden gesproken, maar het is inderdaad de basis voor de overeenkomst.

De **voorzitter**. Mijnheer Van Dijen, als u deze discussie straks voert, bij de behandeling van het desbetreffende agendapunt, komt er vanzelf duidelijkheid over wat er wel kan en wat er niet kan. Als al op de agenda van de commissie is opgenomen dat het rapport in januari wordt behandeld, lijkt het mij logisch dat de gedeputeerde er vandaag niet al te veel over zegt.

De heer **Van Dijen** (SP). De gedeputeerde heeft toegezegd dat in het kader van het voorstel inzake de besteding van de 24 miljoen --het gaat om investeringen in de natuur-- over het rapport-Jansen kan worden gesproken, maar in het dictum van het gewijzigde statenvoorstel dat is opgenomen op de agenda voor de vergadering van vandaag, staat dat wij het rapport ter kennisgeving aannemen. Nogmaals, wij zien hier graag een splitsing aangebracht, zodat nu alleen de WILG-overeenkomst wordt behandeld en het rapport in januari aan de orde wordt gesteld.

De **voorzitter**. De vraag rijst of de Staten ermee kunnen instemmen dat er op deze wijze wordt gehandeld. Ik breng het voorstel van de heer Van Dijen in stemming.

Het voorstel wordt bij handopsteken verworpen.

De **voorzitter**. Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de SP, de PvZ en D66 voor het voorstel hebben gestemd.

4. Vaststellen notulen

De notulen van de vergadering van PS, gehouden op 28 september 2012, worden vastgesteld.

5. Ingekomen stukken

6. Brief van Vereniging van Beroepsvissers op de Ooster-, Westerschelde en Voordelta van 10 oktober 2012 over beroepsmatig rapen van Japanse oesters (12024251)

Zonder discussie en zonder stemming wordt besloten, de afhandeling van deze brief over te dragen aan GS.

7. Brief van B&W van Hulst, Terneuzen en Sluis van 6 november 2012 over krimp en financiën (12026394)

Zonder discussie en zonder stemming wordt besloten, deze brief te behandelen tijdens de eerstvolgende vergadering van de commissie REW.

8. Ingekomen stukken GS en CdK

9. Brief van GS van 9 oktober 2012 met beslissing op bezwaarschriften gedoogbeschikking Scheepswerf Reimerswaal BV (12024214)

Zonder discussie en zonder stemming wordt besloten, deze brief over te dragen aan de commissie REW.

10. Brief van GS van 19 oktober 2012 met reacties op de rijksbegroting-2013 (12025258)

11. Brief van GS van 30 oktober 2012 met voortgang oprichtingsproces Regionale uitvoeringsdienst (RUD) Zeeland (12025857)

12. Brief van GS van 6 november 2012 met overzicht van de tekstuele begrotingswijzigingen begroting-2013 (12026400)

Zonder discussie en zonder stemming wordt besloten, deze brieven te betrekken bij de behandeling van statenvoorstel Programmabegroting-2013.

13. Voorstellen

Aan de orde is de gezamenlijke behandeling van:

- 14. **Statenvoorstel Programmabegroting-2013 (FEZ-059)**
- 15. **Statenvoorstel Najaarsnota (FEZ-068)**
- 16. **Statenvoorstel begroting-2013 Fonds nazorg gesloten stortplaatsen (FEZ-066)**

De algemene beschouwingen worden geopend.

Mevrouw **Evertz** (PvdA). Voorzitter. Zo nu en dan trakteer ik mijzelf op een "snuffeluurtje" bij de boekhandel. Ik zie de nieuwste aanwinsten, loop via de filosofiekast naar de afdeling geschiedenis en bekijk of er nog wat interessants bijzit. Tijdens een van die uurtjes viel mijn blik op een mooi geïllustreerd boek over de geschiedenis van Zeeland. "Voor hoe lang nog", dacht ik in een opwelling, met in mijn achterhoofd het nieuwe regeerakkoord.

Dat nieuwe regeerakkoord voorziet erin dat Nederland straks in vijf landsdelen wordt opgedeeld. Gestart wordt met de samenvoeging van de provincies Utrecht, Noord-Holland en Flevoland. Met de overige provincies, waaronder Zeeland, gaat het Rijk spreken over initiatieven, gericht op het vergroten van de provinciale schaal. Daarbij wordt door het Rijk gekozen voor een "materieel gesloten provinciale huishouding" waarbij de provincie zich beperkt tot taken op de terreinen ruimtelijke ordening, verkeer en vervoer, natuur en regionaal-economisch beleid. Met andere woorden, voorzitter: er zijn voor Zeeland grote bestuurlijke veranderingen op komst. Het is tegen deze achtergrond dat de Staten vandaag de Programmabegroting-2013, de Najaarsnota en het statenvoorstel inzake de nazorg gesloten stortplaatsen beoordelen. Dat is een lastige klus, maar laten wij een poging wagen.

Voorzitter. Onze fractie vindt dat Zeeland een economische topregio moet worden, de economische spil tussen de grote partijen Rotterdam en Antwerpen. Daarbij moet worden geprobeerd om in de toekomst de Zalco's en de

Neckermans te voorkomen. De PvdA-fractie kan zich vinden in het economische beleid van het college dat erop is gericht om de van oudsher sterke sectoren, zoals havens, industrie, recreatie, landbouw en visserij, te versterken. Echter, wij wijzen erop dat duurzame vormen van energie-opwekking --ik denk aan water, getijden en wind en aan het stimuleren van decentrale opwekking-- als economische motor niet mogen worden vergeten.

De focus van het college is duurzame economische ontwikkeling. De PvdA-fractie ziet die ontwikkeling niet alleen gericht op het verdienen van geld. Het is een economische ontwikkeling die samengaat met ruimtelijke kwaliteit en met zaken die goed zijn voor mensen. Deze drieslag, economie, ruimte en mens, zal wat de PvdA-fractie betreft steeds de insteek moeten blijven bij het beoordelen van beleidsnota's. Een economie die geen rekening houdt met mensen en met ruimtelijke omgeving, is immers geen economie die bijdraagt aan Zeeland.

In september hebben de Staten een nieuw Omgevingsplan vastgesteld. Het belang van de ruimtelijke kwaliteit voor economie en leefbaarheid is daarbij opnieuw bevestigd. Met dit nieuwe plan is de PvdA-fractie tevreden. De ruimtelijke kwaliteit is hierin goed geborgd. Het provinciale beleid is nu primair gericht op kaderstelling en laat de uitvoering veel meer over aan gemeenten. Wij vinden dit een goede zaak omdat het kan leiden tot een grotere betrokkenheid van de lokale partijen bij de ruimtelijke ontwikkeling en de ruimtelijke kwaliteit. Echter, zoals wij ook tijdens de septembervergadering stelden: deze verantwoordelijkheid schept ook verplichtingen. Wij gaan ervan uit dat het college de zorg voor ruimtelijke kwaliteit en zuinig ruimtegebruik ziet als een onderdeel van de bestuurlijke voortgangs- en evaluatiegesprekken die het heeft met gemeentebesturen.

Voorzitter. Wat de natuurakkoorden betreft is in de afgelopen maanden een belangrijke slag gemaakt bij de verduidelijking en de uitwerking van die akkoorden tegenover de provincies. De commissie-Jansen heeft daarbij een belangrijke rol gespeeld en ervoor gezorgd dat de verdeling van lusten en lasten over de provincies op een verstandige manier kan plaatsvinden. De toekomst van het natuurbeheer in Nederland, en dus ook in Zeeland, heeft er somber uitgezien. Immers, het Rijk stelde relatief weinig middelen ter beschikking waardoor het in het kader van deze akkoorden vooral ging over verdeling van armoede. Het nieuwe kabinet creëert nu een veel gunstigere uitgangssituatie. De bij het Lente-akkoord voor 2013 beschikbaar gestelde middelen voor natuur, zo'n 200 miljoen, zijn voor de komende vier jaar structureel gemaakt en kunnen worden aangewend voor het beschermen en beheren van bestaande natuurgebieden, en dat schept ruimte. Samen met

de eerder door het Rijk beschikbaar gestelde en door de provincie gereserveerde middelen zijn er nu voldoende gelden om de Zeeuwse natuurgebieden het beheer te geven dat zij verdienen. De PvdA-fractie gaat er hierbij vanuit dat het niet alleen gaat om het technische beheer van natuurgebieden, maar dat er ook mogelijkheden zijn voor natuurbeleving, -educatie en -voorlichting.

Voorzitter. Ook de cultuur vindt de PvdA belangrijk: cultuur als spiegel voor de samenleving en als tegenhanger van een stressvol bestaan. Nu is dit nog een kerntaak voor de provincie. Los van de Cultuurnota, die tijdens de statenvergadering van november zal worden behandeld, is onze fractie tevreden met het feit dat GS toch een bedrag van 375.000 euro extra voor cultuur uittrekt.

De heer **Beekman** (CU). U ben nu al, op voorhand, blij dat er 375.000 euro extra wordt uitgetrokken voor cultuur, terwijl wij nog helemaal niet over het "cultuurplaatje" hebben gesproken. Hoe kunt u dat nu al zeggen, terwijl die beleidsnota nog niet is vastgesteld? Dat is mijns inziens voorbarig.

Mevrouw **Evertz** (PvdA). Op zich heeft u gelijk; het is een heel lastige. Ik kom er later nog op terug. Ik wijs erop dat al eerder is gesteld --er zijn krantenartikelen aan gewijd-- dat er op cultuur zou worden bezuinigd, maar wij zien nu toch dat er sprake is van een extra bedrag. Bij deze begrotingsbehandeling spreken wij over de financiële kaders, maar wat cultuur betreft spreken wij in november over de inhoud. Hoe dan ook, wij zijn blij dat het college zich realiseert dat cultuur een belangrijke taak is voor onze provincie. Daarmee toont het college de bereidheid om hiervoor extra geld ter beschikking te stellen, op dit moment. Meer kan ik er nu niet over zeggen.

Voorzitter. Laten wij vooropstellen dat de provincie Zeeland financieel gezond is. Het weerstandsvermogen ligt voor 2013 op 11 miljoen. Het beeld ten aanzien van de algemene reserve, geschetst in begroting en Najaarsnota, is dat deze reserve boven het weerstandsvermogen uitstijgt, waardoor risico's kunnen worden opgevangen. In het kader van het coalitieprogramma is afgesproken dat de algemene reserve op het niveau van 25 miljoen wordt gehouden om risico's op te kunnen vangen en kansen te kunnen benutten. Dit niveau is echter onder druk komen te staan door het creëren van een verplichte voorziening van 52 miljoen om de 57plus-regeling te kunnen uitvoeren. De PvdA-fractie was verrast door het feit dat deze boekhoudkundige actie --een truc, waarover wij de gedeputeerde bij zijn uitleg over de invoering van deze regeling hadden horen spreken-- gevolgen had voor het niveau van de algemene reserve. Echter, zoals het in de Najaarsnota wordt verwoord, wordt de genoemde 52 miljoen tijdelijk gestald in een voorziening en

worden de kredieten, over te boeken naar volgende jaren, tijdelijk gestald in de algemene reserve. Daarmee blijft die reserve op niveau.

De heer **Beekman** (CU). Ik kan het niet laten, voorzitter; mevrouw Evertz "triggert" mij. Zij heeft het over een "truc". Hoe houdbaar is dat eigenlijk? Als je het over een "truc" hebt, stel je iets voor dat in werkelijkheid eigenlijk een beetje --ik zeg het wat ondeugend-- boerenbedrog is.

Mevrouw **Evertz** (PvdA). Ik heb over "actie" gesproken. Uit de uitleg die de gedeputeerde aanvankelijk gaf, maakte ik op dat de bedoelde voorziening weinig tot geen gevolgen zou hebben. Aangegeven werd dat wij ons hierover niet ongerust behoeven te maken. Als wij nu begroting en Najaarsnota lezen, blijkt dat deze voorziening wel degelijk gevolgen heeft. Dat probleem wordt nu opgelost door middel van het verschuiven van geld. Kredieten worden nu ondergebracht in de algemene reserve en de voorziening voor de 57plus-regeling blijft bestaan. Het is een vorm van financieel beleid waarmee mijn fractie kan leven.

De heer **Babijn** (PvZ). U heeft het over 52 miljoen. Wij hebben heel bewust in ons amendement ter zake geen bedrag aangegeven. Ik heb vernomen dat het inmiddels 57 miljoen betreft. Klopt dat, of zit ik er helemaal naast?

Mevrouw **Evertz** (PvdA). Ik heb in de Najaarsnota het bedrag van 52 miljoen gelezen. Ik hoor nu de heer Bierens het bedrag van 57 noemen. Dat scheelt weer...

De heer **Babijn** (PvZ). Ja, het scheelt maar een miljoen of vijf...

Mevrouw **Evertz** (PvdA). Voorzitter. De PvdA-fractie vindt het belangrijk dat de marinekazerne naar Zeeland komt. Zij kan instemmen met de 4 miljoen die nu voor de jaren 2013 t/m 2016 worden begroot. Wij verwachten wel van het college dat het de kosten van de verwerving van de kazerne beheersbaar houdt.

De heer **Harpe** (GL). U zegt nu: er staat 4 miljoen in de begroting per jaar voor de kazerne. Vergist u zich niet een miljoentje?

Mevrouw **Evertz** (PvdA). Het om vier jaar en 1 miljoen per jaar, dus in totaal om 4 miljoen.

De heer **Harpe** (GL). Wij horen het straks wel van de gedeputeerde...

Mevrouw **Evertz** (PvdA). Voorzitter. Deze begroting gaat uit van een aantal programma's waarvoor nog geen nieuwe beleidsnota's zijn vastgesteld. Zo

moeten de Economische Agenda, de Cultuurnota en het statenvoorstel inzake kerntaken en ombuigingen nog worden behandeld. In de commissie-BFW heeft de gedeputeerde toegezegd dat er geen geld wordt uitgegeven voor programma's waarvoor nog geen beleidsnota's zijn vastgesteld. De PvdA-fractie houdt de gedeputeerde aan deze toezegging.

Voorzitter. Mijn fractie gaat akkoord met de Programmabegroting-2013 en de daarbij behorende Najaarsnota. Over het voorstel inzake de nazorg gesloten stortplaatsen hebben wij geen opmerkingen.

De heer **Harpe** (GL). Voorzitter. Het politieke firmament is danig veranderd. Het nieuwe kabinet is aangetreden en het is even wennen. Waar vroeger VVD-bijeenkomsten werden opgesierd met dixielandbandjes, zien wij nu LA The Voices. Ik heb genoten... PvdA'ers hijsen zich intussen in een driedelig pak met stropdas. Ook dat is even wennen, maar ik hoop dat er van dit kabinet stabiliteit uit zal stralen en dat het langzaam maar zeker het vertrouwen van de Kamer krijgt. Dat is nodig en het kan ook, wanneer er goede duale verhoudingen zijn. Dat is een hele klus, zo blijkt intussen.

Dat geldt ook voor deze Staten. In mijn eerste algemene beschouwing van deze beleidsperiode heb ik het college niet op zijn daden beoordeeld. Het was toen een kwestie van "kijken wat komt", maar nu is het college al enige tijd op weg en heeft het een aantal zinderende besluiten genomen. Dat kan niet worden ontkend. Veel voorbeelden behoeft ik niet te geven, maar duidelijk is dat de 57plus-regeling nog nadreunt. Dat is gebeurd en gedane zaken en gevoerde discussies nemen geen keer.

Voorzitter. De fractie van GroenLinks heeft haar twijfels waar het gaat om het effect van de discussies. Is er sprake van duaal beleid of is de wil van het college wet? De voorzitter van de door mij verlaten werkgroep Duaal zette de vorige week vrijdag in de commissie nog eens de toon. In verband met het initiatiefvoorstel van de D66-fractie zei hij: "Het collegevoorstel zal bij de behandeling in de Staten voor mij leidend zijn.". Wist hij al van de inhoud of is dit zijn werkwijze? Wanneer het laatste het geval is, raad ik hem aan om het voorzitterschap van de club Duaal maar op te zeggen.

Dat brengt mij bij de miljoenenlans van het college. In de eerste plaats heb ik er waardering voor dat de spreekwoordelijke "boeggolf" nu boven water is. Intussen blijkt dat er veel, heel veel geld over is. Miljoenen worden ook nu weer doorgeboekt naar volgende jaren. Wij hadden en hebben het vermoeden dat de reorganisatie het werk bij de provincie deels lam heeft gelegd. GroenLinks had die indruk al bij het begin van dit jaar en stelde daar

vragen over. Het college ontkende in alle toonaarden: niets aan de hand. Op vragen, in maart door mijn fractie gesteld, werd als volgt geantwoord: "Wij kunnen ons daar niet in herkennen. In een aparte rapportage worden PS geïnformeerd over de voortgang. Daaruit blijkt dat slechts enkele acties en voornemens vanuit het collegeprogramma niet gerealiseerd worden, maar het overgrote deel van de acties en voornemens bij de uitvoering ligt op schema of is zelfs afgerond. Genoemde rapportage wordt binnenkort naar PS verzonden.".

Het college ontkende toen ook dat het voor circa 8 miljoen niet had uitgegeven, maar nu komt men met een onderuitputting van maar liefst 10 miljoen. Voorzitter, heb ik iets gemist? Het college geeft nu pas in de Najaarsnota toe dat het toch allemaal niet zo lekker loopt. Waarom heeft men de Staten niet eerder geïnformeerd over tegenvallende resultaten? Waarom dit voorjaar eerst "er is niets aan de hand" en waarom nu: "Als gevolg van de reorganisatie en lopende kerntakendiscussie ligt een onderbesteding op de materiele budgetten in 2012 in de lijn der verwachting."? Het college spreekt zichzelf binnen een halfjaar tegen.

De conclusie dient mijns inziens te zijn: er is een geldcircuit dat zich ophoudt in de spouw van dit provinciehuis. Daarbij gaat het om zo'n 50 miljoen, exclusief de NAR-gelden. Die moeten in feite worden meegeteld en daarmee staat de teller op 100 miljoen. Dat geld kan, wat GroenLinks betreft, onder andere worden ingezet voor cultuur. Ik reken op mevrouw Evertz, gelet op de discussie die wij hierover de volgende maand hebben. Volgens het collegevoorstel zou het geld voor cultuur voor twee jaar moeten gelden. Het college geeft immers aan, de periode voor de Cultuurnota te beperken tot 2015. Zo staat het expliciet in het voorstel, hetgeen opvallend is. Partijen kunnen zich vervolgens voorbereiden op het onderwerp cultuur in het licht van de volgende statenverkiezingen. Dat lijkt mij een goede zaak.

Voorzitter. Geen bezuiniging op Sport Zeeland; het geld voor grote sportevenementen kan daarvoor worden ingezet. Dat kan budgettair neutraal. Ook geen bezuiniging op de mooiste en beste bibliotheek van Nederland. Het zijn zomaar wat voorbeelden. Overigens, bij GroenLinks zijn de prof-wielerwedstrijden voorlopig even niet welkom. Eerst maar even "Epo-vrij", en dan mag het weer, wat ons betreft.

Waar de provincie de laatste vijf jaar gemiddeld 6,5 miljoen overhoudt op de jaarrekening, dient dit niet onbelangrijke aspect bij de discussie te worden betrokken. Mijn stelling is: vanuit financieel oogpunt behoeft er op cultuur helemaal niet te worden bezuinigd. De discussie hierover wordt de volgende maand gevoerd. Staten, cultuurminnend Zeeland kijkt naar u.

Voorzitter. De Najaarsnota is door alle onduidelijkheden toch een beetje een "uitsteldocument" geworden: uitstel met betrekking tot diverse plannen-in de maak. Het meest valt daarbij op het uitstel met betrekking tot de aanpassing van het ICT-budget. In de commissie heb ik hierover vragen gesteld. Minder gebouwen en minder ambtenaren, en dan toch meer automatisering. Verantwoordelijk gedeputeerde Van Heukelom lachte mij vriendelijk toe en als hij dat doet, moet je oppassen, maar daar bleef het bij. Het kwam neer op: wacht u maar op het voorstel. Dat wil mijn fractie dan wel doen, maar dit houdt in dat de voorliggende begroting niet zomaar kan worden aangenomen. Wij hebben in dit verband een amendement geformuleerd.

Voorzitter. Worden provincies verheven tot landsdelen en gaan de waterschappen daar als uitvoeringsorganisaties in op? Ik neem aan dat bijna iedereen het erover eens is dat er in Nederland te veel overheid is. Het kabinet zet de vaart erin en het regeerakkoord spreekt duidelijke taal: "Een grote decentralisatie van taken en bevoegdheden vergt mede-overheden die op een passende schaal zijn georganiseerd. De waterschappen worden samengevoegd met landsdelen. Samen met de mede-overheden willen wij dit langetermijnperspectief realiseren. Ontwikkelingen in de gewenste richting worden aangemoedigd.". Voorzitter, dit is een kans die de Staten niet kunnen en mogen laten liggen. Het kabinet nodigt ons nota bene uit. Het regeerakkoord roept ons op om deze bruggen nu wel te bouwen en niet langs de kant te blijven staan.

Mijn fractie heeft hiervoor tijdens de vorige periode een voorzet gedaan. Met de brochure "De grootste provincie van Nederland is te klein" is getracht een discussie op gang te brengen in de Staten. Dat lukte toen niet echt. In de analyse van Deltaland komen drie lijnen aan de orde: zorg en scholing; logistiek; agro en chemie. Wij hebben een motie voorbereid met als doel om de discussie hierover nu wel te voeren. Input van de Staten hiervoor is gewenst.

Voorzitter. Na het echec van Delta met de kerncentrale moet er een nieuwe strategie voor het bedrijf worden bedacht. Daarbij is ook van belang datgene wat de aandeelhouders willen. Een statencommissie is hiermee bezig. De volgende maand komt er een voorstel. Mijn fractie wil deze broedende kip niet storen. Eind december wordt in de vergadering van aandeelhouders over de strategie gesproken en het wachten is nu op de aandeelhoudersvisie. Dat wordt een zeer belangrijk document, mede gelet op het "kernachtige" verleden van Delta. Gelukkig komt het woord "kerncentrale" niet meer voor in het regeerakkoord. Er wordt nu volop ingezet op groene energie en dat is een goede zaak. Dit betekent niet alleen schone

energie maar ook heel veel werkgelegenheid voor Zeeland. Ik zou zeggen: doen.

Voorzitter. Het nieuwe kabinet vergroent. Veel initiatieven worden aangekondigd. Energiebesparing krijgt prioriteit. De aanpak van de "green deals" wordt uitgebreid met een besparingsdeal met energiebedrijven en woningbouwcorporaties voor een versnelling in het verduurzamen van bestaande woningen. Ook voor kantoren, scholen en andere gebouwen wordt energiebesparing via de energiebedrijven bevorderd. Mijn fractie vraagt college en Staten om hier energie uit te putten. Ons initiatiefvoorstel dat de volgende statenvergadering aan de orde komt, lijkt --gelet op de inhoud van het regeerakkoord-- met voorkennis te zijn geschreven. Ik beveel het van harte aan.

Voorzitter. De Regionale Uitvoeringsdienst (RUD) moet het komende jaar van start. Met een bruidsschat van meer dan 2 miljoen zou dat toch moeten kunnen lukken, maar ik maak mij zorgen. De totstandkoming was immers soms een zeer moeizaam traject. Wanneer ik het pro forma-bezwaar tegen de gedoogbeschikking voor de scheepswerf Reimerswaal van de gemeenten Kapelle en Reimerswaal lees, vrees ik het ergste. Mijn fractie kijkt met belangstelling uit naar het voorstel om te komen tot een RUD. En vervolgens: snel en met daadkracht aan de slag. College, hou ons op de hoogte.

In de commissie BFW is enkele malen de term "over de schutting gooien" gevallen. Zeeuwse gemeenten kunnen de bezuinigingsdrift van de provincie zo ervaren. Hun brief, opgenomen in de Najaarsnota, wijst in die richting. Dit zou dan betekenen: het verschuiven van problemen. Jazeker, die zijn er ook voor instellingen en organisaties die onder de bezuinigingsplannen van het college vallen. Het kabinet wil de jeugdzorg de komende jaren sterk verbeteren. In 2015 is het dan zover en zal blijken hoe sociaal het nieuwe kabinet werkelijk is. Het heeft mooie voornemens maar er is sprake van een weerbarstige praktijk. College, hou ons op de hoogte van de vorderingen, vooral waar het gaat om de afstemming met de gemeenten.

Voorzitter. De reorganisatie verontrust ons nog steeds. Gaat het om een hype van deze tijd of om een echte verbetering? Voorlopig lopen zaken achter op de gestelde doelen. Een giga-reorganisatie moet binnen "no time" zijn geregeld. Dit kost tijd maar tijd heeft men eigenlijk niet. Mijn fractie gaat ervan uit dat de nieuwe organisatie er voor de volgende begrotingsvergadering, dus eind 2013, staat. Dat men nu al een extra bedrag vraagt van 2,2 miljoen voor verhoging van de voorziening-NAR-regeling, gaat wat GroenLinks betreft wat te gemakkelijk. Het lijkt ons beter dat dit in een afzonderlijk voorstel goed wordt toegelicht. Mocht de nieuwe organisatie er in november 2013 niet staan, dan gaat wat ons betreft het "parachute-

managementmodel" werken. De parachute van het college is dan niet op tijd open gegaan.

Voorzitter. Ondanks alles kan het college op de begrensde, kritische steun van GroenLinks blijven rekenen.

De **voorzitter**. Door het lid Harpe is het volgende amendement ingediend:

Provinciale Staten van Zeeland, in vergadering bijeen op 9 november 2012;

gelezen het voorstel van GS van 11 september 2012, nr. 12021183;

constaterende dat:

- een aantal grote beleidsnota's en principebeslissingen, waaronder de marinierskazerne, nog niet door PS moeten worden vastgesteld c.q. genomen;
- van vastgesteld beleid in dezen nog geen sprake is en dus niet in de begroting kan worden opgenomen;

gelet op artikel 190 van de Provinciewet en het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV);

besluiten:

- gelet op de controlerende taak van PS de begroting-2013 vast te stellen voor vastgesteld beleid;
- voor programma's waarvoor geen vastgesteld beleid is, dit te blokkeren totdat het beleid door PS is vastgesteld.

Dit amendement krijgt nr. 1.

Door het lid Harpe is de volgende motie ingediend:

Provinciale Staten van Zeeland, in vergadering bijeen op 9 november 2012;

kennis genomen hebbende van het regeerakkoord VVD-PvdA d.d. 29 oktober 2012, in het bijzonder hoofdstuk XII, bestuur;

constaterende dat:

- het akkoord spreekt van: "Een grote decentralisatie van taken en bevoegdheden vergt mede-overheden die op passende schaal zijn georganiseerd" en "Samen met de mede-overheden willen wij dit langetermijnperspectief realiseren";
- het kabinet met de provincies initiatieven wil bespreken, gericht op vergroting van de provinciale schaal;

- de provinciegrenzen van Zeeland niet op eilandniveau en stroomgebieden liggen;
- de sociaal-economische driehoek de huidige provinciegrenzen overschrijdt;
- dit meer dan genoeg reden is om een discussie over optimalisatie van de provinciegrenzen aan te gaan;

besluiten om:

- ter voorbereiding van het in het regeerakkoord aangekondigde overleg met het kabinet een commissie-ad hoc in te stellen die samen met actoren (bijvoorbeeld BZW, het waterschap, ADRZ en ZSP) gaat bekijken op welke wijze een daadkrachtiger provinciebestuur c.q. "de passende schaal" gerealiseerd kan worden;
- dit als agendapunt te noteren voor de eerstvolgende vergadering van de commissie-BFW;

en gaan over tot de orde van de dag.

Deze motie krijgt nr. 2.

De heer **Van Dijk** (PVV). Voorzitter. Het huis van Thorbecke, de fundamenten van onze staatsinrichting, zijn in 1848 gelegd. Dat gebeurde in een tijd van een "nachtwakerstaat", een overheid met een beperkte taakopvatting. Uitgegaan werd van een decentrale overheid, dus niet uitsluitend vanuit het centrum, en van een veelheid van autonome lichamen. Hierbij moet onderscheid worden gemaakt naar territoriale en functionele decentralisatie. De eerste komt tot uitdrukking in gebiedscorporaties en de tweede in doelcorporaties.

Onze gemeenten en provincies zijn gebiedscorporaties. Er is sprake van zelfbestuur. Zij dienen de eigen belangen te behartigen. Daarbij behoort een in beginsel onbeperkte regelende en besturende bevoegdheid die slechts twee grenzen kent, namelijk die van het eigen gebied en die van datgene wat door het hogere gezag reeds aan zich is getrokken. Er is dan ook sprake van een open huishouding.

Onze waterschappen en product- en bedrijfsschappen zijn doelcorporaties. Doelcorporaties zijn lichamen wier taak beperkt is tot bepaalde belangen; die taak voeren zij autonoom uit. Product- en bedrijfsschappen voeren hun taak uit voor het gehele Rijk. De waterschappen voeren hun taak uit voor een beperkt gebied; dit is een gesloten huishouding.

Voorzitter. Dit strakke onderscheid werd gemaakt in 1848. De overheidsuitgaven bedroegen toen 13% van het BBP. In 2012 bedragen de overheidsuitgaven 50% van het BBP. De staat werd van een nachtwakerstaat tot een verzorgingsstaat en is nu een participatiestaat. De staat verviervoudigde zijn invloed op maatschappij en

samenleving. In een nachtwakerstaat gaan overheden uit van een beperkte taakopvatting en komen zij elkaar zelden tegen op bestuurlijk gebied. Thans is het anders; op sommige gebieden zijn wel drie overheden actief, uiteraard met een scala aan afstemmingsproblemen. Op het terrein van welzijn en cultuur blazen alle drie de lagen hun partij mee.

Wat ons betreft, voorzitter, moet het anders. Immers, dit heeft geleid tot de kerntakendiscussie. Binnen de waterschappen heeft --mede door de komst van de zuiveringstaak-- een duidelijke schaalvergroting plaatsgevonden. Op dit moment zijn er nog 26 waterschappen. De PVV kiest voor een uitgekleden provincie en voor opheffing van de waterschappen. Zij kan zich dan ook vinden in datgene wat hierover is verwoord in "Bruggen slaan". In dit akkoord wordt gekozen voor een "materieel gesloten provinciale huishouding", beperkt tot taken op de terreinen ruimtelijke ordening, verkeer en vervoer, natuur en regionaal-economisch beleid. De PVV noemt dit: de provincie uitkleden.

De waterschappen moeten worden samengevoegd met de toekomstige landsdelen, de vergrote provincies. Over deze vergrote provincies wordt nu al bijna 40 jaar rondgezworven in de woestijn van het binnenlands bestuur. Of deze schaalvergroting daadwerkelijk kostenbesparend gaat werken, is maar de vraag. Echter, met Den Bosch als nieuwe landsdeelhoofdstad --vanuit Vlissingen in 1 uur en 58 minuten per trein te bereiken-- zal het bestuur echt dichterbij de burger komen te staan...

Voorzitter. Voor het samengaan van provincie en waterschap zal de Grondwet moeten worden gewijzigd. Niets, maar dan ook niets staat in de weg om de provinciale en waterschapsuitvoeringstaken nu al in een enkel werkbedrijf te bundelen. Ook hier zeggen wij: laten wij een voorschot op een mogelijke ontwikkeling nemen. Laten wij om te beginnen maar inzetten op de provincie als een materieel gesloten huishouding, met taken beperkt tot de gebieden ruimtelijke ordening, verkeer en vervoer, natuur en regionaal-economisch beleid. De consequentie hiervan is dat leefbaarheid, welzijn en cultuur wegvallen. Dit ligt in het verlengde van de kerntakendiscussie. De PVV neemt hier graag een voorschot op.

De heer **Roeland** (SGP). Voorzitter. Ik kan nog niet inschatten wat zo'n materieel gesloten huishouding voor de provincie Zeeland en haar inwoners betekent. Het zou kunnen betekenen dat bepaalde zaken uit de provincie verdwijnen. Wij hebben geen grote gemeenten die dit kunnen opvangen, zoals Den Haag en Rotterdam in Zuid-Holland. Daar is het misschien geen enkel probleem, maar hier kan het wel degelijk een probleem zijn. Wellicht heeft de heer Van Dijk hierin meer inzicht of zegt hij: als die

zaken hier wegvallen, is dat voor ons niet zo belangrijk?

De heer **Van Dijk** (PVV). Ik denk, voorzitter, dat het allemaal langetermijnpunten zijn.

De heer **Roeland** (SGP). Zoals politici wel vaker doen, voorzitter, ontwijkt de heer Van Dijk mijn vraag. Inderdaad gaat het om de lange termijn, maar hij kiest nu al duidelijk voor de materieel gesloten huishouding terwijl hij nog niet weet wat dit voor Zeeland en haar inwoners gaat betekenen.

De heer **Van Dijk** (PVV). Dat klopt; daar heeft u gelijk in. Wij stellen nu al vast wat onze opvatting is. De besluitvormers kunnen daar al rekening mee houden op het moment dat beslissingen genomen gaan worden.

De heer **Roeland** (SGP). Voorzitter. Mag ik de heer Van Dijk vragen of hij dit een zorgvuldige besluitvorming binnen de PVV-fractie vindt?

De heer **Van Dijk** (PVV). Uiteraard vind ik dat; anders zou ik dit hier niet nu op tafel leggen.

Voorzitter. Nogmaals, wij nemen graag een voorschot, zoals ik al heb aangegeven. Dat voorschot kan worden teruggegeven aan de Zeeuwse burger door middel van lagere tarieven. Om maar direct de daad bij het woord te voegen, dienen wij een motie in, gericht op het verlagen van de opcenten-motorrijtuigenbelasting (MRB).

De **voorzitter**. Door het lid Van Dijk is de volgende motie ingediend:

Provinciale Staten van Zeeland, in vergadering bijeen op 9 november 2012;

overwegende dat:

- de algemene reserve in 2012 zo'n 42 miljoen bevat;

- deze provinciale spaarpot wat betreft de weerstandscapaciteit zo'n 11 miljoen dient te bevatten en er dus vele miljoenen extra zijn opgepot;

- er door de provincie Zeeland jaarlijks nog steeds voor vele miljoenen aan externe inhuur wordt uitgegeven;

- er in deze barre economische tijd door GS wel geld gevonden is voor een gouden vertrekregeling (NAR 57plus) voor het eigen personeel van de provincie;

- er dus nog fors in eigen vlees kan worden gesneden door de provincie Zeeland;

- per 1 april 2012 de opcenten zijn verhoogd met 9, waarmee een structurele meeropbrengst wordt gerealiseerd van ongeveer 4 miljoen per jaar;

- deze extra lastenverzwaring voor de inwoners van Zeeland dus volstrekt onnodig is;

zijn van oordeel dat:

- de totale opcenten per 1 januari 2013 eenmalig met 5 dienen te worden verlaagd, wat een lastenverlichting betekent voor de inwoners van Zeeland die MRB-plichtig zijn, van zo'n 2 miljoen per jaar;

- dekking kan worden gevonden door de totale kosten van externe inhuur met zo'n 2 miljoen te verminderen;

en gaan over tot de orde van de dag.

Deze motie krijgt nr. 3.

De heer **Haaze** (PVV). Voorzitter. Het college van GS is van mening dat het tot nu toe een degelijk financieel beleid heeft gevoerd. Een kenmerk van dit beleid is de beheersing van de risico's. Wat het college niet vermeldt, is dat het niet echt handig is om veel kennis en ervaring op een bepaald moment de poort uit te laten wandelen. De door het college bedachte non-activiteitsregeling (NAR) 57plus zorgt ervoor dat de provinciale organisatie van de ene dag op de andere naar 512 formatieplaatsen gaat, dit terwijl de Staten in 2010 het besluit hebben genomen om voor 17,7 miljoen te bezuinigen, inclusief een afslanking van 90 formatieplaatsen, door middel van natuurlijk verloop. Dat verloop is gespreid over een aantal jaren. Het risico dat bepaalde kennis van de ene dag op de andere de poort uitwandelt, is dan een stuk kleiner. Dat, voorzitter, is kenmerkend voor een degelijk financieel beleid en een goede beheersing van risico's.

Men zal straks de gedeputeerde horen zeggen dat hier geen sprake is van risico in het kader van financieel beleid. Begripstechnisch gezien heeft hij gelijk, maar het gebrek aan gevoel voor de werkelijkheid straalt wat ons betreft van het college af wanneer het met een dergelijke regeling komt. Het college kent in deze barre economische tijden geen enkele schroom om de inwoners van Zeeland op te zadelen met een dure afvloeiingsregeling. Waarschijnlijk is het dit tekort aan werkelijkheidszin bij het college dat de blinde vlek verklaart: het risico dat per direct ontstaat voor de provincie Zeeland doordat er op 31 december 2012, klokslag 24.00 uur, veel kennis en ervaring de poort uitwandelt.

Voorzitter. De fractie van de PVV heeft de gedeputeerde expliciet gevraagd of de portemonnee moet worden getrokken om de ontstane leemte in kennis en ervaring op te vangen. Hij heeft ons verzekerd dat dit niet het geval zal zijn. Deze uitspraak is op z'n minst opzienbarend. Immers, dezelfde gedeputeerde heeft de Staten

laten weten --nadat de fractie van de PVV vragen had gesteld-- dat de totale kosten van de regeling, het aantal medewerkers dat daarvan gebruik gaat maken en hun functieniveaus nog niet bekend zijn. Waarschijnlijk beschikt de gedeputeerde over een glazen bol waarin hij precies kan zien wat er gaat gebeuren, en haalt hij daar zijn fiere uitspraak uit dat de inzet van externen minder wordt, met bijbehorende lagere kosten.

Voorts heeft het college, in antwoord op door ons gestelde vragen, gesteld dat het in dienst houden van medewerkers --om ze vervolgens gefaseerd te laten uitstromen op basis van natuurlijk verloop-- niet leidt tot minder kosten dan verbonden aan de NAR. Voorzitter, tot op de dag van vandaag hebben wij deze uitspraak nog niet onderbouwd gezien. Wel is het college van oordeel dat het uitvoeren van het statenbesluit inzake het afvloeien van de 90 FTE volgens natuurlijk verloop, leidt tot ongewenste belemmeringen bij het succesvol invoeren van het nieuwe organisatiemodel.

Voorzitter, dat is gemakkelijk kiezen, met publiek geld betaald. En dat in een tijd waarin bedrijven in Zeeland de grootst mogelijke moeite moeten doen om het hoofd boven water te houden en er al bedrijven failliet zijn gegaan. Het is de PVV-fractie duidelijk dat het college maar wat graag een dikke pot geld als algemene reserve aanhoudt. Daarmee kunnen alle ongewenste belemmeringen die de komende tijd nog opdoemen bij de implementatie van de NAR, gemakkelijk worden weggenomen.

Voorzitter. Het is "Luctor et emergo" maar dan wel zoals het college het uitlegt: ik worstel en blijf boven, geholpen door een flinke pot spaargeld van de Zeeuwen, "algemene reserve" genaamd. Wat de PVV-fractie betreft is dit geen degelijk financieel beleid. Het zijn onvoldoende doordachte plannen, zoals de NAR, die een flinke algemene reserve nodig maken. Makkelijk toch om, zodra zich een ongewenste belemmering voordoet, even een paar miljoen uit die reserve te pakken? Wij dienen een motie in die een bijdrage kan leveren aan degelijk financieel beleid en verwachten dat het college deze motie omarmt, ten minste als het het college echt menens is om een degelijk financieel beleid te voeren.

De heer **Roeland** (SGP). Voorzitter. Luisterend naar collega Haaze verwachtte ik een voorstel van hem, gericht op het verminderen van de algemene reserve. Het is immers zijn oordeel dat er veel te veel in die pot zit. Komt er nog een voorstel? Als dat niet het geval is, waarom niet?

De heer **Haaze** (PVV). Wij zouden met een voorstel kunnen komen maar vinden vooral dat met betrekking tot de externe inhuur het bewustzijn van de Staten moet worden vergroot, mede gelet op

hun controlerende taak. Daarom kiezen wij voor deze insteek. Daarnaast zal, wat de fractie van de PVV betreft, de omvang van de algemene reserve nog lang onderwerp van gesprek blijven.

De **voorzitter**. Door het lid Haaze is de volgende motie ingediend:

Provinciale Staten van Zeeland, in vergadering bijeen op 9 november 2012;

overwegende dat:

- er sinds 2009 voor ministeries een norm voor de inhuur van extern personeel bestaat van 10% van de totale personele uitgaven;*
- de provincie Zeeland op basis van deze door het Rijk vastgestelde norm een definitie voor externe inhuur heeft uitgewerkt en dat volgens deze definitie hiertoe behoren: beleidsgevoelige en beleidsondersteunende externe inhuur, uitzendkrachten en inhuur op basis van capaciteit;*
- op basis van deze norm de kosten van externe inhuur in 2011 4,3 miljoen bedroegen, maar dat daarnaast de overige externe kosten 11,4 miljoen bedroegen;*
- in deze 11,4 miljoen, naast een aantal wettelijke verplichte uitgaven (zoals accountants) en gedwongen winkelneringen (zoals bij de Dienst Landelijk Gebied) zo'n 8 miljoen zit aan uitbestedingen, opdrachten en beleidsonderzoeken;*
- de totale kosten aan externe inhuur in 2011 dus 15,7 miljoen bedroegen, wel meer dan een derde (!) van de totale personeelskosten in 2011 (44 miljoen);*
- het gaat om de totale kosten van externe inhuur van de provincie, niet alleen om de onder een of andere norm geschaarde uitgaven;*
- het expliciet vermelden van de kosten voor externe inhuur in statenvoorstellen een betere afweging van nut en noodzaak daarvan mogelijk maakt door Provinciale Staten;*

zijn van oordeel dat de totale kosten van externe inhuur expliciet moeten worden opgenomen in statenvoorstellen;

en gaan over tot de orde van de dag.

Deze motie krijgt nr. 4.

Mevrouw **De Milliano-van den Hemel** (CDA). Voorzitter. Bij de behandeling van de Programmabegroting voor 2012, een jaar geleden, spraken wij onze zorgen uit met betrekking tot het voortbestaan van Zalco. De realiteit is hard: veel medewerkers moesten op zoek naar ander werk. Gelukkig hebben veel van hen ander werk gevonden, maar dit laat zien dat de invloed die de

provincie op de regionale economie heeft, beperkingen kent. Hoe kunnen wij nu, als provincie, toch "een stuwende kracht" blijven, met de focus op economische ontwikkeling, groei en innovatie? Dat kan, voorzitter, door kansen te creëren. Niet voor niets was dat het thema van Contacta 2012, of zou het misschien door het Jaar van de Draak komen, dat staat voor succes en uitdagingen? Graag noem ik vijf kansen.

Wat, voorzitter, dacht u, in de eerste plaats, van de marinierskazerne bij de buitenhaven in Vlissingen, die voor 1900 mensen werk oplevert? Dat zijn niet allemaal nieuwe banen, maar mijn fractie is ervan overtuigd dat de komst van deze kazerne moet worden toegejuicht. Natuurlijk is er moed voor nodig om zo'n grootschalige ontwikkeling te realiseren. De weg ernaartoe is niet zonder hobbels, maar wij moeten hiervoor onze nek blijven uitsteken. Als wij dit soort kansen niet durven aan te grijpen, blijft Zeeland die plattelandsprovincie waar de werkgelegenheid onder druk blijft staan.

De tweede kans die ik noem, is de containerisatie. Tien jaar geleden spraken wij al over de WCT, en sinds zeven jaar ook over de VCT. De WCT is nog steeds "diepgevroren", maar wij hebben de vorige week in de krant kunnen lezen dat er steeds interesse is voor de VCT. Die optie is kleiner maar nog altijd een enorme impuls voor de Zeeuwse haven. Wij vinden dat de bedrijven die hierbij betrokken zijn, nu moeten doorpakken en dat de provincie alle medewerking moet verlenen ten behoeve van de VCT. Wij horen graag van het college of het met ons eens is. Wellicht zijn er nog recente ontwikkelingen te melden.

De heer **Colijn** (CU). U doelt nu op een artikel in de PZC waarin Verbrugge aangeeft dat een keuze wordt verlangd, een keuze van het provinciebestuur --dus inclusief de CDA-fractie-- om ofwel voor een WCT ofwel voor een VCT te zijn. Hoe staat de CDA-fractie daar nu in?

Mevrouw **De Milliano-van den Hemel** (CDA). Ik heb duidelijk aangegeven dat mijn fractie van oordeel is dat men nu moet gaan voor de VCT. Immers, de containerisatie is zeer belangrijk.

De heer **Beekman** (CU). Betekent dit nu dat de CDA-fractie een wijziging van het collegeprogramma verlangt?

Mevrouw **De Milliano-van den Hemel** (CDA). Daar heb ik het nu niet over. Ik heb het over de mening van de CDA-fractie.

De heer **Beekman** (CU). Ik zal het helder maken. In het collegeprogramma wordt duidelijk gesteld dat de realisatie van de WCT nog steeds een speerpunt is. Ik hoor nu dat u daar afstand van

neemt; uw fractie gaat nu voor de VCT. Dat intrigeert mij.

Mevrouw **De Milliano-van den Hemel** (CDA). Ik heb al gezegd dat wij de werkgelegenheid en dus ook de containerisatie heel belangrijk vinden. Als de WCT inderdaad zo lang op zich laat wachten, moeten wij op een andere manier handelen, dat wil zeggen als er werkgevers zijn die daarin meegaan.

De heer **Roeland** (SGP). Voorzitter, graag hoor ik van mevrouw De Milliano of zij al een businesscase heeft gezien. De heer Verbrugge heeft al jaren belangstelling voor een VCT. Zijn interesse in het realiseren ervan is serieus, maar de vraag rijst toch of er op dit moment concrete mogelijkheden zijn. Is er een businesscase?

Mevrouw **De Milliano-van den Hemel** (CDA). Net zo goed als u willen wij weten wat de mogelijkheden zijn. Een businesscase hebben wij nog niet gezien. Niettemin moet de provincie meewerken wanneer zich een werkgever meldt die hiervoor zijn nek wil uitsteken en met een businesscase komt.

De heer **Harpe** (GL). Voorzitter. Mijn fractie heeft vragen gesteld met een toon die nu ook door mevrouw De Milliano wordt gebruikt bij haar opmerkingen over de VCT, in de zin van: college, stimuleer nu dat die kade wordt aangelegd. Dat zij daarvan een warm voorstander is, juich ik toe. Wellicht kunnen wij hierover in tweede termijn gezamenlijk een motie indienen, zodat de Staten zich kunnen uitspreken.

Mevrouw **De Milliano-van den Hemel** (CDA). Ik belet u niet om een tekst daarvoor gereed te maken. Die zie ik dan graag tegemoet.

Voorzitter. De derde kans sluit aan bij opmerkingen die wij bij de behandeling van de Voorjaarsnota hebben gemaakt over het glasvezelnetwerk en de digitale agenda. Een recreatieprovincie als Zeeland met op elk terras wifi, vormt een mooie uitdaging waarvoor wij ons graag willen inzetten. Bij de behandeling van de Economische Agenda, op 23 november, zullen wij hier nader op ingaan.

De vierde kans wil ik graag in verband brengen met het op een nieuwe manier invullen van governance. Er moet namelijk meer worden gezocht naar samenhang en gemeenschappelijkheid. Het is immers geen kwestie van ofwel overheids- ofwel bedrijfsverantwoordelijkheid, maar een zaak van en-en. Op 27 oktober verscheen er een artikel in de krant met de kop "Provincie bijt van zich af", waarin werd er gereageerd op de kritiek van werkgevers. Daar word ik niet vrolijk van, voorzitter. Natuurlijk heeft de provincie oog voor de belangrijke

economische positie van de chemische industrie in Zeeland. Om te voorkomen dat de spanning tussen economie en milieu als een wig komt te staan tussen overheid en bedrijfsleven, is het van groot belang dat de provincie in overleg met het bedrijfsleven tot oplossingen komt. De CDA-fractie vindt hier een proactief beleid wenselijk.

De heer **Beekman** (CU). Wat wilt u nu precies? Wij hebben hier de afgelopen tijd uitvoerig over een aantal dossiers gesproken, waarbij het ging om enerzijds de rol van de provincie als handhaver en anderzijds onze zorg met betrekking tot de werkgelegenheid. Vindt u nu dat de provincie het wat dit betreft de afgelopen tijd verkeerd heeft gedaan? Dat is de kritiek die door de BZW is geuit. Deelt u die kritiek of bent van mening dat de provincie het goed heeft gedaan? Dat er spanning is, is evident. Die neemt men niet weg met alleen maar overleg.

Mevrouw **De Milliano-van den Hemel** (CDA). Voorzitter. Sommige mensen horen dingen "tussen de regels door" die in feite helemaal niet zo zijn gezegd, maar ik ga er graag op in. Natuurlijk is er een spanningsveld tussen handhaving van regels en bedrijfsvoering. Wij willen geen zwarte piet aanwijzen maar onderstrepen dat wij het hier in Zeeland met z'n allen goed moeten doen. Nogmaals, het gaat om en-en. Van belang is dat wij met de ambtenaren die hiervoor zijn aangesteld, nog vaker dan nu al het geval is proactief met de bedrijven rond de tafel gaan zitten. Voorkomen moet worden dat er in Zeeland een bepaalde sfeer ontstaat die ertoe leidt dat mensen van buitenaf denken: daar moet je je niet vestigen want de provincie is daar zo lastig bij het handhaven van milieuregels. Dat kan de bedoeling niet zijn. Ons gaat het er niet om, nu aan te geven wie het fout of goed doet.

De heer **Beekman** (CU). Ook mij gaat het niet om fout of goed, maar om de noodzaak dat taken op een goede manier worden uitgevoerd. Wezenlijk is dat de provincie een wettelijke handhavende taak heeft. Dat is een andere taak dan die van het bedrijfsleven. Ik denk dat in de afgelopen periode de provincie haar taak op een goede manier heeft ingevuld. Tegen die achtergrond begrijp ik uw kritiek niet zo goed.

Mevrouw **Van Unen** (SP). Het kan toch ook niet zo zijn dat bedrijven stellen: wij gaan graag naar Zeeland want daar wordt er niet goed gecontroleerd? U kunt toch op uw klompen aanvoelen wat wij dan voor bedrijven krijgen?

Mevrouw **De Milliano-van den Hemel** (CDA). Maar ik heb toch niet gezegd dat er niet gecontroleerd

moet worden? Ik denk dat u dit helemaal uit zijn verband haalt.

De heer Beekman vraagt mij of ik van oordeel ben dat de provincie het niet goed heeft gedaan, maar ook dat heb ik niet gezegd. Mij gaat het erom dat wij het hier met z'n allen moeten doen. Natuurlijk moet beleid worden gehandhaafd en staat de veiligheid voorop, maar ik denk dat het altijd beter kan.

De heer **Bierens** (VVD). Voorzitter. Ik heb toch wat moeite met deze opmerkingen van mevrouw De Milliano, maar misschien zie ik het verkeerd. In dat geval kan zij mij wellicht corrigeren. Ik heb het gevoel dat zij het college een tik op de vingers wilde geven omdat het college van zich af had gebeten, in relatie met de BZW-uitlatingen. Als zij het zo ziet, deel ik dat standpunt niet. Met enige regelmaat moet ik constateren dat er vanuit de grootste werkgeverskring in Zeeland ongezoeten en niet malse kritiek wordt geuit op GS, de provincie, waar het gaat om handhaving en toezicht. Ik vraag mij wel eens af of er bij de BZW wel sprake is van een zuivere rolverdeling. Ik vraag mij wel eens af of de voorzitter van de BZW spreekt of het hoofd-veiligheid van een grote onderneming. Ik vind dat het ook onze taak is, als provincie, om handhaving en toezicht goed uit te voeren en daarbij hoop ik op begrip van de kant van de werkgevers. Ik hoor dergelijke signalen niet vanuit MKB-kring, al realiseer ik mij dat wij wat minder met MKB-bedrijven te maken hebben. Het komt nu heel eenzijdig vanuit een enkele hoek.

Mevrouw **De Milliano-van den Hemel** (CDA). Uw standpunt is helder, maar ik heb ook duidelijk gezegd dat wij het hier samen moeten doen. Als een bedrijf de regels overschrijdt, moet er natuurlijk worden ingegrepen, maar misschien kan een en ander verder worden verbeterd als men nog meer proactief met elkaar aan de slag gaat.

De heer **Roeland** (SGP). Voorzitter. Is mevrouw De Milliano bereid om in deze openbare vergadering een beroep te doen op het bedrijfsleven om niet via de pers met ongezoeten kritiek te komen, maar het overleg te zoeken met de provincie?

Mevrouw **De Milliano-van den Hemel** (CDA). Natuurlijk ben ik daartoe bereid. Ik heb al gezegd dat het wat ons betreft om en-en gaat: zowel het bedrijfsleven als de provincie zal inspanningen moeten leveren. Ook ik vind het erg jammer dat er soms heel negatieve stukken in de pers verschijnen.

Voorzitter. De laatste kans die ik graag wil noemen, is het nieuwe regeerakkoord waarin bruggen worden geslagen. Tot onze teleurstelling moeten wij constateren dat deze kans op veel punten als een gemiste kans moet worden

beschouwd. In de huidige crisis is er sprake van te veel schulden en te weinig banen. De schulden worden deels aangepakt, maar aan de banen wordt bijna niets gedaan. Het CDA kiest voor werk boven inkomen. De nieuwe coalitie kiest voor nivelleren boven inkomen. Het modale gezin en de middeninkomens zijn bij dit "uitruilkabinet" de klos. De kinderbijslag wordt flink beperkt; gratis schoolboeken worden afgeschaft; de jongeren worden opgezadeld met enorme studieschulden...

De heer **Bierens** (VVD). Voorzitter, gaan wij hier het landelijke regeerakkoord bespreken of beperken wij ons tot de Zeeuwse begroting?

Mevrouw **De Milliano-van den Hemel** (CDA). Ik kom straks zelfs met een motie die te maken heeft met het regeerakkoord. Ik denk dat u daar niet onderuit kunt. Ook andere woordvoerders hebben het erover gehad. Ik begrijp nu dat u vandaag niet over het regeerakkoord zult spreken...

De heer **Bierens** (VVD). Wacht u maar af...

Mevrouw **De Milliano-van den Hemel** (CDA). Voorzitter. Met de volledig inkomensafhankelijke zorgpremie slaat het nieuwe kabinet de plan totaal mis, maar wat dat betreft is er hoop want... er is nu opnieuw radiostilte.

Deze coalitie denkt te weten wat goed voor ons is: 25% minder statenleden, en dus de burger verder van ons vandaan. Ook wordt gesteld dat een gesloten huishouding voor provincies verstandig is. Zijn wij dan, als provincie, alleen nog maar een uitvoeringsorgaan? Voorzitter, hierover hebben wij deze week schriftelijke vragen gesteld, met het verzoek aan het adres van de gedeputeerde om daarop vandaag te antwoorden. Wij zijn erg benieuwd.

Bovendien meent de nieuwe coalitie dat een paar landsleden wel moet kunnen. De gemeenten kunnen wel opgeschaald naar meer dan 100.000 inwoners...

De heer **Roeland** (SGP). Voorzitter, mevrouw De Milliano heeft het regeerakkoord genoemd als een kans. Ik heb even zitten wachten op die kans...

Mevrouw **De Milliano-van den Hemel** (CDA). Kennelijk heeft u een stukje van mijn betoog gemist. Ik heb het over een gemiste kans gehad.

De heer **Roeland** (SGP). Of is het alleen maar een kans om in deze Statenzaal uitsluitend kritiek naar voren te brengen? Ik ben het ook niet op alle punten met het regeerakkoord eens, maar over die kans die dit akkoord biedt, heb ik nog niets gehoord.

Mevrouw **De Milliano-van den Hemel** (CDA). Ik heb gezegd die kans op heel veel punten als een gemiste kans moet worden beschouwd.

De heer **Harpe** (GL). Voorzitter. Het CDA heeft afgelopen anderhalf jaar de mogelijkheid gehad om zich in het parlement te bewijzen. Is het dan wel netjes om --terwijl de inkt van het regeerakkoord nog bijna nat is-- nu al zoveel kritiek te uiten? Dat doet zelfs GroenLinks niet.

Mevrouw **De Milliano-van den Hemel** (CDA). Volgens mij waren het maar twee regeltjes... Ik denk dat het best meevalt. Bovendien ontken ik niet dat er ook goede dingen in het akkoord zitten. Echter, wij zijn niet voor de gekozen top-down-benadering. Wij staan voor de eigen kracht van de mensen. Op grond van vrijwillige samenwerking en goede afstemming, in combinatie met oplossingen die inwoners op het lokale niveau zelf bedenken, kunnen stappen voorwaarts worden gezet.

Om te voorkomen dat er nog meer top-down wordt opgelegd, willen wij graag zelf een eerste stap zetten en met de Staten de discussie aangaan over de vraag hoe wij onze provincie juist sterker kunnen maken. Tegen die achtergrond dienen wij een motie in waarmee het college wordt gevraagd, te onderzoeken hoe het provinciale bestuur in Zeeland kan worden versterkt, bijvoorbeeld door middel van intensieve samenwerking met het waterschap Scheldestromen. Onze fractie denkt hierbij aan zaken als backoffice, wegenonderhoud, automatisering en water- en afvalbeheer. De intentie is dat in Zeeland de werkgelegenheid wordt behouden.

De heer **Harpe** (GL). Voorzitter, dat is een wel heel opvallende motie. Is mijn conclusie juist dat de CDA-statenfractie nu haar verkiezingsprogramma voor de vorige periode wil nakomen? Daarin stond dat de waterschappen wel konden worden opgeheven. Mevrouw De Milliano doelt nu op samenvoegen en dat houdt in dat het waterschap een uitvoerende organisatie is die zij bij de provincie in huis wil brengen. Als deze uitleg juist is, kan ik de motie steunen.

Mevrouw **De Milliano-van den Hemel** (CDA). Mijnheer Harpe, u moet toch beter luisteren. Ik heb gesteld dat wij het belangrijk vinden dat men tot een intensieve samenwerking komt. Ik heb niet gezegd dat het waterschap hier in huis moet komen. Het kan misschien ook andersom zijn... Het gaat niet om fusie maar om samenwerking.

De heer **Harpe** (GL). Moet ik nu weer een motie maken?

Mevrouw **De Milliano-van den Hemel** (CDA). Overigens, de hier bedoelde motie heeft u deze

week al eerder kunnen zien. Ik denk niet dat zij voor u een verrassing is, mijnheer Harpe.

Voorzitter. Met betrekking tot het nieuwe landelijke coalitieprogramma betreurt mijn fractie het dat daarin wordt vermeld dat de Hedwigepolder op korte termijn ontpolderd zal worden. Met een alternatief had men draagvlak voor het natuurherstel kunnen creëren onder de Zeeuwse bevolking. Er zullen nu langdurige juridische procedures volgen, wat tot nog meer onzekerheid zal leiden.

De heer **Harpe** (GL). Voorzitter, ik vind het een beetje flauw worden wat mevrouw De Milliano nu allemaal zegt. Wat de Hedwige betreft is het tot en met --ik zeg het zonder aanzien des persoons-- een CDA-plan geweest. Mevrouw De Milliano, gaat u zich er nu niet, op een gemakkelijke manier, van distantieren. Als uw partij nu in de regering zou zitten, zou ook zij dit probleem moeten oplossen. Dat heeft het CDA al die tijd niet gedaan.

Mevrouw **De Milliano-van den Hemel** (CDA). Ik ga er nu niet inhoudelijk op in, maar er zijn alternatieven aan de orde geweest die onze steun hadden maar helaas niet de steun van andere partijen in de Tweede Kamer. Wij pleiten ervoor dat in het natuurcompensatiedossier de compensatiegebieden niet worden beperkt tot de Westerschelde. Het gehele gebied van de Zuidwestelijke Delta dient hierbij te worden betrokken.

Voorzitter. Ik keer terug naar de financiën en de Programmabegroting. Omdat er nog diverse beleidsnota's moeten worden vastgesteld, is het een onlogische volgorde dat wij nu de begroting goedkeuren, maar wij hebben te maken met een deadline waar het gaat om het indienen van de begroting bij de minister. De CDA-fractie had het liever anders gezien maar de gedeputeerde heeft ons gerustgesteld door aan te geven dat het goedkeuren van deze begroting niet betekent dat wij een blanco cheque afgeven. Eventuele begrotingswijzigingen zien wij, als ze nodig blijken te zijn, later tegemoet.

Gisteren ontvingen wij een brief van de drie Zeeuws-Vlaamse gemeenten in verband met de krimpmaatstafgelden. Zij doen een dringend beroep op het college om "de 9 miljoen krimpgelden daadwerkelijk in de Zeeuwse krimpregio Zeeuws-Vlaanderen en, meer specifiek, voor de herstructurering van de particuliere woningvoorraad aan te wenden.". Ik begrijp, voorzitter, dat het erg kort dag is --de brief is doorverwezen naar de desbetreffende commissie-- maar misschien kan de gedeputeerde hierop toch nu al een reactie geven.

Het uitgavenpatroon van de provincie moet in lijn worden gebracht met het nieuwe Zeeuwse bestuurlijke profiel. Daarmee doel ik op onze kerntaken en de specifiek bovenlokale Zeeuwse

sociaal-maatschappelijke thema's. Op 22 juni hebben wij daarmee ingestemd, maar waar ruis op de lijn ontstond, betrof het het onderdeel subsidievermindering. Die heeft immers een grote impact op de instandhouding van de sociale en culturele basisinfrastructuur die bij Zeeland past. Tegen die achtergrond hebben GS een nadere opdracht gekregen die nu wordt uitgewerkt. De CDA-fractie stond en staat voor zorgvuldig overleg met gemeenten en instellingen en heeft kunnen bereiken dat het doorvoeren van de ombuigingen -- voor de instellingen betekenen ze: bezuinigingen-- een jaar wordt uitgesteld. Onze fractie wacht graag de voorstellen af zodat op 14 december zorgvuldige en verantwoorde keuzes kunnen worden gemaakt.

Voorzitter. Mijn fractie is van oordeel dat wij in deze bezuinigingstijden niet enkel moeten bezuinigen op instellingen maar ook in eigen vlees moeten snijden. Wij dienen dan ook een amendement in dat erop is gericht om de stelpost-initiatieven Provinciale Staten voortaan alleen te gebruiken voor onderzoeken waartoe de Staten besluiten, met een budget van 400.000 euro in plaats van 1 miljoen. De vrijkomende 600.000 euro kan ons inziens worden betrokken bij de kerntakendiscussie.

De heer **Harpe** (GL). Voorzitter. Kan mevrouw De Milliano wellicht nader aangeven in welke richting er moet worden gedacht waar het gaat om deze zes ton?

Mevrouw **De Milliano-van den Hemel** (CDA). Wij gaan op 14 december definitieve besluiten nemen. Bij die gelegenheid kan men met betrekking tot dit vrijkomende bedrag bijvoorbeeld door middel van een motie aangeven hoe middelen kunnen worden ingezet. Wij vinden het niveau van 1 miljoen helemaal niet nodig. De afgelopen jaren is gebleken dat dat niveau te hoog is. Wij bepleiten om 400.000 euro te gebruiken, uitsluitend voor onderzoeken. Dat is ons inziens voldoende.

De heer **Harpe** (GL). Voorzitter. Kennelijk begrijpt mevrouw De Milliano mij niet goed. Ik vraag haar waar zij dat geld in december voor wil aanwenden. Mag ik uit haar reactie opmaken dat dat geld bestemd is voor zaken die betrekking hebben op de Cultuurnota? Als dat zo is, hebben wij hiervoor een miljoen. Dat zou fantastisch zijn, zij het als begin.

Mevrouw **De Milliano-van den Hemel** (CDA). Dat is een mogelijkheid, maar wij komen hier nog wel op terug.

Voorzitter. Ik sluit dit betoog af met een dankwoord. Dank aan de samenstellers en de verantwoordelijke gedeputeerde voor de voorliggende Programmabegroting en Najaarsnota. Wederom is het een hele klus geweest, waarbij wij op een prettige wijze door het boekwerk zijn geleid

en ons tijdens beleidsbijeenkomsten inzicht is verschaft in de financiële positie van de provincie.

De **voorzitter**. Door het lid De Milliano-van den Hemel is de volgende motie ingediend:

Provinciale Staten van Zeeland, in vergadering bijeen op 9 november 2012;

constaterende dat:

- *VVD en PvdA in het regeerakkoord "Bruggen slaan" afspraken hebben gemaakt over verregaande schaalvergroting van het binnenlands bestuur in Nederland;*
- *de afspraken in dit regeerakkoord o.a. beogen de twaalf provincies en de waterschappen samen te voegen tot vijf landsdelen;*

overwegende dat:

- *schaalvergroting niet per definitie leidt tot lagere kosten;*
- *schaalvergroting ten koste kan gaan van de werkgelegenheid in Zeeland;*
- *het uitgangspunt bij fusies moet zijn dat deze niet door het Rijk worden opgelegd, maar dat overheden zelf het initiatief nemen;*
- *het samenvoegen van provincies en waterschappen tot vijf landsdelen de overheid verder van de burger plaatst;*
- *er andere mogelijkheden zijn om het provinciaal bestuur te versterken, zoals intensieve samenwerking met het waterschap Scheldestromen;*

zijn van mening dat Zeeland dient in te zetten op versterking van het provinciaal bestuur en zelf beslist over de toekomst van de provincie Zeeland;

verzoeken het college van Gedeputeerde Staten om te onderzoeken hoe het provinciale bestuur in Zeeland kan worden versterkt door bijvoorbeeld intensieve samenwerking met het waterschap Scheldestromen;

en gaan over tot de orde van de dag.

Deze motie krijgt nr. 5.

Door het lid Babijn (CDA) is het volgende amendement ingediend:

Ondergetekende stelt de volgende wijziging van het statenvoorstel vaststellen begroting-2013 (FEZ-059) voor:

- *onder "Algemene dekkingsmiddelen" de stelpost "Initiatieven Provinciale Staten" wijzigen in: "Budget onderzoeken Provinciale Staten";*

- het budget te beperken tot jaarlijks 400.000 euro, tot en met 2015.

Dit amendement krijgt nr. 6.

De heer **Beekman** (CU). Voorzitter. Tijdens de behandeling van de begroting voor 2012 was dit college nog maar net op gang. Gedeputeerde Van Beveren gaf toen dan ook ruiterslijk toe dat veel van het nieuwe college pas zichtbaar zou worden in de volgende begroting. Zo'n uitspraak schept hoge verwachtingen, maar helaas staat er niet veel nieuw beleid in de voorliggende begroting.

Eerlijk is eerlijk: het college heeft de organisatieverandering voortvarend aangepakt, en dat zien wij in de begroting terug. Uit de algemene reserve is een flinke hap genomen en er dienen de nodige kunstgrepen te worden toegepast om deze niet onder het minimumniveau van 25 miljoen te laten komen. Verder zijn enkele belangrijke beleidsdocumenten nog niet financieel vertaald, waaronder het Omgevingsplan. Voor een aantal andere nota's is al wel een bedrag in de begroting opgenomen, maar die plannen moeten nog door de Staten worden goedgekeurd. De fractie van de ChristenUnie kijkt hier met de nodige bevreemding naar. Immers, de grootste criticasters van het vorige college --ze hadden toen de mond vol over verstandig beleid en financiële degelijkheid-- zitten nu zelf aan de knoppen en de vraag rijst of het er nu duidelijker en beter op is geworden. Dat waag ik toch te betwijfelen. Ik ga op beide aspecten, duidelijkheid en degelijkheid, nader in.

Wat de duidelijkheid betreft ligt het mijn fractie zwaar op de maag dat beleidsnota's nog niet zijn vastgesteld, terwijl daarvoor in de begroting al wel middelen worden gevoteerd. Daarover hebben wij al uitvoerig in de commissie-BFW gesproken, waarbij de gedeputeerde de toezegging deed dat hij geen geld zou uitgeven zolang deze programma's niet zouden zijn vastgesteld. Mijn vraag is nu: geldt dit ook voor verplichtingen? Zijn er ten aanzien van deze programma's nog geen verplichtingen aangegaan?

Normaliter, voorzitter, is voor ons een gedane toezegging voldoende maar het betreft hier een voor ons principiële zaak. Wij hechten er dan ook sterk aan dat de bedoelde toezegging ook officieel in het dictum wordt opgenomen. Daartoe dienen wij een amendement in. Laat duidelijk zijn, voorzitter, dat deze situatie wat ons betreft absoluut niet meer voor mag komen. Wij vinden dat de volgorde echt andersom moet zijn. Kan de gedeputeerde nog eens duidelijk aangeven hoe deze situatie heeft kunnen ontstaan? Wat gaat het college nu precies doen om een en ander in de toekomst te voorkomen?

Vervolgens richt ik mij op het aspect degelijkheid. Ons inziens wordt er nu een

kunstgreep toegepast --ik verwijs naar het interruptiedebatje dat ik eerder had met mevrouw Evertz-- om te voorkomen dat de algemene reserve onder het afgesproken niveau van 25 miljoen zakt. De spreekwoordelijk "boeggolf" van 42 miljoen wordt binnen de algemene reserve gehouden.

Voorzitter, dit kan een aantal dingen betekenen:

- Het college heeft het geld ontvangen, de beleidsdoelen verwezenlijkt met minder middelen en houdt binnen het programma gewoon geld over. Dat geld valt nu vrij in de algemene reserve. In dit geval zou een en ander gewoon via het resultaat moeten vrijvallen.

- Het college heeft geld ontvangen, de beleidsdoelen nog niet verwezenlijkt en nog niet alle middelen uitgegeven, waardoor het geld binnen het programma zou moeten blijven. Nu blijft het bij een overboeking naar de algemene reserve, maar wat betekent dit nu voor de realisatie van de desbetreffende beleidsdoelen? Wat is wel verwezenlijkt en wat nog niet? Is de verwachting dat alle beleidsdoelen ooit zullen worden bereikt of gaat het om een kwestie van capaciteit?

- Verplichtingen zijn al aangegaan maar de rekeningen zijn nog niet ontvangen. Ik geef een voorbeeld: men laat een aannemer in december iets doen aan zijn huis en krijgt in januari de rekening. Het geld komt in deze situatie in de zogenaamde "boeggolf". Later wordt de rekening keurig betaald, zodat er weer een golfje is verdwenen. In dit geval heeft het helemaal geen zin om geld in de reserve te laten want dan gaat het in feite om geld dat al is uitgegeven maar nog niet van de bankrekening is afgegaan. Met dezelfde vaart waarmee het geld in de algemene reserve terecht is gekomen, zal het ook weer uit die reserve moeten worden genomen.

Voorzitter. In al deze gevallen wil mijn fractie weten wat de gevolgen zijn voor de Zeeuwse samenleving. Daarom verlangt mijn fractie een heldere specificatie van de 42 miljoen, met redenen en verwachtingen. Door voor deze werkwijze te kiezen, maakt het college de controlerende taak van de Staten wel heel erg lastig. Bovendien rijst de vraag hoe realistisch het geprognosticeerde saldo is. Men kan wel een heleboel geld in de algemene reserve stoppen --en erop wijzen dat die reserve boven het niveau van 25 miljoen uitkomt-- maar als men al weet dat men een gedeelte van dat geld er weer uit zal moeten halen, is het een uitsluitend cosmetische operatie. Dan kan men grote vraagtekens zetten bij het realisme van de geprognosticeerde algemene reserve. Het is een wat technische uiteenzetting, voorzitter, maar ik hoop dat mijn kwaliteiten als leraar een beetje hebben geholpen...

Mevrouw **Evertz** (PvdA). Inderdaad gaat het om investeringen die niet in een bepaald jaar worden gerealiseerd. De middelen gaan dan naar de

algemene reserve, maar het zijn toch uiteindelijk de Staten die bepalen of een en ander al dan niet doorgaat. Wij houden hierop toch altijd voldoende controle?

De heer **Beekman** (CU). Als het echt om een "overlopende post" gaat --zo wordt het in de boekhoudkunde genoemd; het werk is gedaan maar de rekening is nog niet betaald-- kan men het geld wel in de algemene reserve stoppen maar staat al vast dat het daar weer uit moet worden gehaald. Dan heeft deze werkwijze geen enkele zin. Immers, men wil die algemene reserve structureel hoger hebben, zodat het niveau niet onder de 25 miljoen zakt. Een andere mogelijkheid is dat beleidsdoelen niet worden verwezenlijkt. Daar kunnen goede redenen voor zijn. Als geld dan in de algemene reserve wordt gestopt, blijft het daar daadwerkelijk maar rijst voor de Staten de vraag of het college met het beschikbaar gestelde budget heeft gerealiseerd wat het eerder heeft beloofd. Daar zit wat ons betreft een fundamenteel probleem. Ik zeg niet dat de Staten hierop helemaal de controle verliezen, maar het wordt er niet doorzichtiger op. Wellicht komt de gedeputeerde straks met een goede uitleg...

Voorzitter. De vorige week is het nieuwe regeerakkoord gepresenteerd en deze week is het nieuwe kabinet van start gegaan. Heeft het college de gevolgen van het akkoord voor onze provincie al in kaart gebracht? Zo ja, wanneer mogen wij daar de resultaten dan van verwachten? Mijn fractie maakt zich op een aantal punten zorgen, waaronder de ambitie van het kabinet om naar vijf landsdelen te gaan en gemeenten te vergroten naar "100.000 plus". Wij hechten aan een zelfstandig Zeeland. Is dit ook nog steeds de inzet van het college?

Mijn fractie heeft in de afgelopen periode diverse malen aandacht gevraagd voor het beloningsbeleid. Het gaat daarbij om zowel deelnemingen als gelieerde instellingen. De motie die wat dit betreft door de Staten is aangenomen, heeft het college op een keurige manier uitgewerkt. Daarvoor zijn wij dankbaar maar wij hechten eraan dat in het kader van het nieuwe subsidiebeleid de huidige norm van 190.000 euro --dat is het salaris van de minister-president-- wordt verlaagd tot 145.000 euro, het salaris van een minister. Bij de voorbereiding van een motie hierover bleek ons dat het college hier mogelijk al mee bezig was, zodat een motie overbodig zou zijn. Graag verkrijgen wij de toezegging dat dit daadwerkelijk in de subsidieverordening wordt verwerkt.

Voorzitter. Een belangrijke pijler onder de begroting is de uitwerking van de kerntakendiscussie. Mijn fractie heeft in een eerdere instantie uitdrukkelijk gevraagd om een goede communicatie met de gelieerde instellingen. Spoedig komen wij te spreken over de definitieve

uitwerking. Ik geef nu geen schoten voor de boeg maar wel vraag ik aandacht voor de kwaliteit van het proces. Waar het gaat om de uitkomsten en de toelichting daarop zal er op een zorgvuldige wijze moeten worden gecommuniceerd met de instellingen. De geluiden die mijn fractie tot nu toe bereiken over de wijze waarop de afgelopen maanden de communicatie heeft plaatsgevonden, stellen ons bepaald niet gerust.

De provinciale organisatie staat zowel ambtelijk als politiek op een drempel. Ambtelijk gaan wij in de komende periode met een zeer afgeslankte organisatie verder. Dit houdt een forse reductie van de slagkracht in. Het takenpakket dient daarop te worden afgestemd. De opgave voor de organisatie is overigens erg groot. Wat de politiek betreft krijgen wij een nieuwe commissaris die ook weer zijn of haar stempel zal willen zetten op het politieke klimaat.

Voorzitter. Bij al onze plannen weten wij ons afhankelijk van onze trouwe God die loyaal wijsheid geven wil aan degenen die dat van Hem vragen. Die wijsheid wenst onze fractie het college en de Staten van harte toe.

De **voorzitter**. Door het lid Beekman is het volgende amendement ingediend:

Ondergetekende stelt voor om het dictum bij het begrotingsvoorstel FEZ-059 met de volgende toevoeging te amenderen:

"Op de programma's waar nog geen beleidsnota's van zijn vastgesteld, worden geen uitgaven gedaan dan nadat door PS het beleid van de, in de brief van GS van 6 november 2012 (kenmerk 12025884) bedoelde, beleidsvoorstellen is vastgesteld, en PS het desbetreffende budget uitdrukkelijk hebben vrijgegeven."

Dit amendement krijgt nr. 7.

De heer **Bierens** (VVD). Voorzitter. "Voor ons liggen een sluitende Programmabegroting en een Najaarsnota met een sluitend meerjarenperspectief. Dat oogt geruststellend, maar schijn bedriegt, ook in dit geval." Zo begon ik vorig jaar mijn bijdrage aan de begrotingsbehandeling en ook nu zou ik het zo kunnen doen. Zelfs nog meer dan het vorige jaar het geval was, ligt de focus nu op de financiële positie van de provincie. Voor alle duidelijkheid: die is niet verontrustend, maar waakzaamheid is zeker geboden. Ook GS onderkennen dit; zij zetten het in gang gezette degelijke financiële beleid voort, waaronder het via de "boeggolf" op peil brengen van een stevige algemene reserve waarmee tegenvallers kunnen worden opgevangen en buitenkansen kunnen worden benut. In reactie op

datgene wat mij voorgaande sprekers hierover hebben gezegd, merk ik op dat ik aan deze werkwijze geen kwalificaties zou willen verbinden als "boekhoudkundige truc".

Waar gaat het om? Het gaat om het aan de algemene reserve toevoegen van een op ervaringscijfers betreffende de afgelopen jaren gebaseerd overschot. Daarmee wordt ook nog eens de positie van PS versterkt. Immers, over uitnamen uit de aangevulde algemene reserve gaan de Staten. Wij zien dan ook graag voorstellen van GS tegemoet als het zover is dat uit die reserve middelen moeten worden genomen ten behoeve van projecten of andere verplichtingen.

De heer **Beekman** (CU). U spreekt over "ervaringscijfers". Kijk ik naar de kredieten die de afgelopen jaren zijn overgeboekt, dan kom ik veel bedragen tegen, maar geen 42 miljoen. Waar komt dat bedrag nou precies vandaan? U kunt niet ontkennen dat over te boeken kredieten keer op keer voor deze Staten een belangrijk item zijn geweest. Als wij hier de Rekening bespraken, zeiden wij dat het eigenlijk zo niet moest. Wij wilden en willen steeds de oorzaken weten. Het is belangrijk om ze te kennen voordat de "boeggolf" wordt toegevoegd aan de algemene reserve. Wij moeten weten wat de consequenties daarvan kunnen zijn.

De heer **Bierens** (VVD). Dat ben ik met u eens, maar ik denk dat u onderscheid moet maken tussen rekeningoverschotten en het overboeken van budgetten, jaar in-jaar uit. Wat het laatste betreft gaat het om uitgaven die niet zijn gedaan en die verantwoord zijn onder bijvoorbeeld "grote projecten". Daar hebben wij er in onze provincie een aantal van. Als dat een lijn is die wij kunnen constateren, vind ik het beter en zuiverder --het doet ook meer recht aan de positie van de Staten-- om te zeggen: wij maken van dat overboeken van budgetten via begrotingswijzigingen geen automatisme maar zien hier een vaste lijn en kiezen ervoor om de boel op te schonen door een en ander toe te voegen aan de algemene reserve. Vervolgens zijn het de Staten die erover gaan. Dat spreekt mijn fractie aan. Natuurlijk kan dit maar eenmalig worden gedaan, maar wij vinden dit een verantwoorde manier om de reserve aan te vullen.

De heer **Beekman** (CU). Mijs inziens zou het zuiverder zijn om jezelf de vraag te stellen: heb je het geld dat in de "boeggolf" zit, nodig of niet? Vervolgens kun je het geld laten vrijvallen via het resultaat.

De heer **Bierens** (VVD). Maar zo werkt het natuurlijk niet altijd. Je hebt bij het begin van een begrotings- of boekjaar niet altijd goed zicht op datgene wat je in het lopende jaar al dan niet kunt

uitgeven. Daar heb je zelf ook niet altijd invloed op. Je kunt wel hopen dat de grote werken volgens het opgestelde schema worden gerealiseerd maar helaas moet je ook constateren dat zaken om verschillende redenen --ik denk aan procedures en aanbestedingen-- in de tijd doorschuiven.

Voorzitter. Ik wijs er voorts op dat de algemene reserve aanvankelijk is geslonken door de voorziening die moest worden gerealiseerd voor de NAR, maar het is niet zo dat dat een eenmalige uitname is. Jaarlijks vindt aanvulling plaats. Gelet op de voorschriften moest het zo, en dat leidde tot de situatie waarin een herbezinning ten aanzien van de reserve noodzakelijk was.

Het mag duidelijk zijn dat de VVD-fractie het financieel solide beleid dat het college op het moment voert, van harte ondersteunt. Tegelijkertijd moeten wij ons realiseren dat de vrij besteedbare ruimte voor deze statenperiode al volledig is bestemd en dat de grote projecten --ik noem Waterdunen, Perkpolder, Sloeweg/Tractaatweg en Sluiskiltunnel-- nog risico's bevatten, terwijl nieuwe bezuinigingen, doorgevoerd door het Rijk, op ons afkomen. Ook wij vragen ons af of het college al een inschatting heeft kunnen maken van de financiële consequenties die uit het nieuwe regeerakkoord voor de provincie Zeeland naar voren komen. Ik heb er begrip voor dat deze vraag nu niet met cijfers achter de komma kan worden beantwoord, maar wellicht kan het college een globale indicatie geven.

Voorzitter. Het bij de kerntakendiscussie gekozen Zeeuwse Model "Anderhalf" en het inmiddels in gang gezette omhoogbuigings- en bezuinigingstraject zullen hun diensten moeten gaan bewijzen om extra investeringsruimte te creëren voor de juist ook in tijden van economische recessie zo belangrijke kerntaak van regionaal-economische en ruimtelijke ontwikkeling. De VVD-fractie vindt het met het oog op deze extra ruimte van belang dat men zoveel mogelijk in de buurt blijft van het jaarlijkse streefbedrag voor dit doel: 16 miljoen. In de statenvergadering van 14 december 2012 zullen wij ons kunnen uitspreken over het desbetreffende voorstel van het college.

Het nieuwe regeerakkoord is door enkele mij voorgaande woordvoerders besproken en ik kan het niet laten om even te reageren op enkele uitspraken van mevrouw De Milliano die mij hebben verbaasd. Zo constateer ik dat zij nu kritiek uit op een onderdeel van het akkoord --ik doel op het verminderen van het aantal volksvertegenwoordigers, leden van PS-- dat ook al beleid was van het vorige kabinet, waarvoor ook het CDA verantwoordelijkheid droeg. Dat vind ik merkwaardig.

Mevrouw **De Milliano-van den Hemel** (CDA). Wij zijn altijd al tegen het verminderen van de aantallen

politieke ambtsdragers geweest. Dat hebben wij ook het vorige jaar in deze Staten aangegeven.

De heer **Bierens** (VVD). Dat klopt, maar toen uitte u geen kritiek op de regering. Nu richt u zich op de PvdA en de VVD, maar de vorige keer hoorde ik u hier niet over terwijl een en ander toen toch echt landelijk ook door het CDA werd gedragen. Eerlijk is eerlijk, mevrouw De Milliano...

Mevrouw **De Milliano-van den Hemel** (CDA). Ik heb hierover een opmerking gemaakt omdat wij het betreuren dat hierop verder wordt ingezet.

De heer **Bierens** (VVD). Dat kunt u betreuren, maar ik verbaas mij toch over uw aanval op dit moment.

Verder kan ik het niet laten, voorzitter, om een stukje geschiedvervalsing met betrekking tot de Hedwigepolder recht te zetten. Ik ga er niet al te diep op in maar onderstreep wel dat je beter over voorwaarden en alternatieven kunt onderhandelen voordat je je handtekening zet dan daarna. Wat is het toch jammer dat het CDA op het moment dat de goedkeuring van de Scheldeverdragen aan de orde was, in zowel Tweede als Eerste Kamer de partijen die daarvoor waren, aan een meerderheid heeft geholpen. Dat is wat er is gebeurd, en vervolgens zat Nederland natuurlijk klemvast. De verdragen waren goedgekeurd en natuurlijk kwamen er vanuit Vlaanderen mooie en zalvende woorden, maar als je vervolgens over alternatieven moet gaan praten, heb je je positie ontzettend verzwakt. Nogmaals, wat is het jammer dat het CDA toen niet meeging met partijen als de SGP, de SP en de VVD die ervoor waren om de zaak nog even uit te stellen en vooral vooraf te onderhandelen. Juist het CDA zou zich mijns inziens met betrekking tot het Hedwige-dossier wat terughoudender moeten opstellen.

Mevrouw **De Milliano-van den Hemel** (CDA). Ik begrijp uw reactie wel, maar dit CDA blijft tegen het ontpolderen van de Hedwige. Het is dankzij de inzet die de afgelopen jaren is geleverd, dat de Hedwige nog altijd droog is.

De heer **Bierens** (VVD). Maar u heeft het land wel met een probleem opgezaaid waarvoor nu twee partijen de verantwoordelijkheid willen dragen zodat daar nu eens een punt achter kan worden gezet.

Mevrouw **De Milliano-van den Hemel** (CDA). Wij blijven het betreuren dat nu het besluit is genomen waardoor de Hedwige onder water zou gaan. Maar goed, er volgen nog langdurige procedures. Ik hoop het niet meer mee te maken...

De heer **Bierens** (VVD). Met u betreur ik het dat de Hedwige onder water zou kunnen gaan, maar ik denk dat juist uw partij tot bezinning zou kunnen

komen en zich zou kunnen afvragen hoe het de afgelopen jaren allemaal is gelopen en hoe het mogelijk is dat wij in deze patstelling terecht zijn gekomen. Je rug rechthouden en geen slappe knieën hebben op het moment dat het lastig wordt, dat kan bijdragen aan meer duurzame oplossingen, mevrouw De Milliano.

Voorzitter. Ik verbaas mij erover dat kennelijk iedereen, ook de Zeeuwse pers, ervan uitgaat dat het regeerakkoord ertoe leidt dat er allemaal gemeenten ontstaan met 100.000 inwoners en meer. Zo staat het niet in dat akkoord. Er is maatwerk mogelijk per gebied, hetgeen onder meer te maken heeft met de bevolkingsdichtheid. Ik hoop dat wij in Zeeland een en ander nog eens goed lezen om na te gaan tot welke schaal dit in Zeeland zou kunnen leiden. In onze ogen behoeft dit niet per definitie te leiden tot gemeenten met 100.000 inwoners.

De bestuurlijke herindeling is een niet-onbelangrijk onderdeel van het regeerakkoord. Het opschalen van provincies zal ook zijn gevolgen hebben voor Zeeland, zij het dat ook de soep van de landsdelen op langere termijn wel eens wat minder heet gegeten zou kunnen worden dan ze wordt opgediend. Voorts ziet de VVD in het regeerakkoord enige ruimte voor maatwerk in afzonderlijke gebieden, mits een daadkrachtige en dienstverlenende overheid, minder bestuurlijke drukte en een goede afbakening van taken en verantwoordelijkheden in het verschiet liggen.

Onze fractie blijft voorstander, zeker op de kortere en middellange termijn, van een zelfstandige provincie Zeeland, met een open huishouding. Zij realiseert zich echter dat de kans hierop het grootst is wanneer het huidige profiel van de provincie kan worden versterkt. Dat zou in onze ogen goed kunnen door het in eerste instantie bevorderen van een provincie Zeeland-nieuwe stijl waarin huidige provincie en waterschap opgaan. Misschien moet dit aanvankelijk via de weg van een inniger samenwerking, maar wij zouden graag zien dat uiteindelijk provincie en waterschap zouden opgaan in een nieuwe provincie Zeeland.

Een tweede fase zou kunnen zijn dat wij de grenzen met de omliggende gebieden opzoeken om, zo mogelijk, te trachten die grenzen te verleggen tot de omvang van een Zuidwestelijke Delta. Aan Zeeland zouden voor de hand liggende delen van West-Brabant en Zuid-Holland kunnen worden toegevoegd. Deelt het college dit standpunt? Zo ja, is het dan bereid om initiatieven in deze richting te nemen? Zo neen, wat is dan het standpunt van het college?

De heer **Babijn** (CDA). Betekent uw betoog dat u zich in feite aansluit bij de motie van de CDA-fractie?

De heer **Bierens** (VVD). Neen, die motie behelst wat anders. Daarin heeft men het over samenwerking en dat zien wij niet als einddoel. Wij willen wat dit betreft verder gaan.

De heer **Babijn** (CDA). U vindt een intensieve samenwerking geen goede eerste stap?

De heer **Bierens** (VVD). Wek je daarmee niet de verwachting dat je nooit samen wilt gaan? Dit kan weer leiden tot allerlei tussenstappen, waarmee weer kosten zijn gemoeid. Ik zeg niet dat dit nu geforceerd moet worden gedaan --dat ben ik met u eens-- maar toch moet worden voorkomen dat wordt gezegd: we gaan eerst eens tien jaar lang proberen om innig samen te werken en dan kijken wij wel eens verder. Neen, wij zouden graag in Zeeland met verdergaande initiatieven komen en die ook in Den Haag naar voren brengen. Wie weet kan ons gebied wel dienen als pilot voor het gehele land. Dat lijkt ons een goede gedachte. Ik ben benieuwd naar het standpunt van GS.

Voorzitter. De afgelopen periode is er veel in gang gezet: een grote reorganisatie en afslanking van de provinciale organisatie, het op basis van de gevoerde kerntakendiscussie en het gekozen Zeeuwse Model "Anderhalf" vormgeven aan een omvangrijk pakket aan ombuigingen en bezuinigingen, het ontwikkelen van nieuw beleid op de terreinen van ruimte, economie, verkeer en vervoer, cultuur en leefbaarheid. Definitieve besluitvorming daarover heeft recent plaatsgevonden of zal op korte termijn haar beslag krijgen. Daarnaast moet ook het normale werk gewoon doorgaan. De VVD-fractie heeft waardering voor de inzet van het college en zijn medewerkers.

Vervolgens richt ik mij op enkele specifieke onderwerpen. Met betrekking tot de NAR wordt in de Najaarsnota aangegeven dat verwachte wijzigingen die nog niet definitief zijn, niet zijn verwerkt in het totale bedrag voor deze operatie. Kan het college nu al wel een globale inschatting maken waar het gaat om de onderdelen nieuwe pensioenpremie-afspraken en verschuiving pensioenleeftijd? Ik weet dat dit niet gedetailleerd kan, maar misschien heeft de gedeputeerde bedragen tot een bepaalde omvang in gedachten.

Voorzitter. In de Najaarsnota en de brief van 30 oktober heeft het college de Staten nader geïnformeerd over de vorming van de RUD Zeeland. Wij stellen enkele vragen over het door het college recent aan partners voorgelegde alternatief, waarbij de eerdere opzet met voorfinanciering komt te vervallen en een insteek wordt gekozen waarbij de provincie incidentele kosten tot het totaalbedrag van bijna 2,3 miljoen voor haar rekening wil nemen. Het provinciale alternatief wordt als totaalpakket --onder voorwaarden met betrekking tot onder meer huisvesting en ondersteuning-- gepresenteerd. Hoe

is dit pakket door de gemeenten ontvangen en wanneer nemen zij een beslissing? Welke consequenties heeft het verlagen van de inzet van de RUD-gebonden overhead van ruim 17 FTE naar 8 FTE voor de nieuwe personeelsformatie van de provincie? Wordt die evenredig verminderd? Gaat dit af van de genoemde 512? Zo ja, hoe wordt dan omgegaan met deze boventaligheid?

De besluitvorming over de oprichting van de RUD zal naar verwachting begin volgend jaar kunnen plaatsvinden. Het voorstel hiertoe zien wij graag tegemoet, zodat wij ons definitieve standpunt over deze nieuwe dienst kunnen geven.

Voorzitter. Besturen, kaders stellen, controleren en volksvertegenwoordiger zijn... Het zijn functies die juist ook in magere jaren boeiend kunnen zijn. De uitdagingen die daarbij behoren, gaat de VVD-fractie graag aan, met alle collega's in deze Staten, met het college van GS en met alle medewerkers, zowel van de statengriffie als van de provinciale organisatie die ons daarbij ondersteunen.

De heer **Robesin** (PvZ). Voorzitter. Net zoals collega Evertz snuffel ook ik graag rond in boekwinkels. Daarom begin ik mijn betoog op ongeveer dezelfde wijze als zij heeft gedaan. Er ligt op dit moment in de boekhandel een nieuwe biografie van de grote filosoof, politiek denker --en wellicht de meest invloedrijke politiek schrijver aller tijden-- Niccolo Machiavelli. Ik spreek die naam met eerbied uit. Helaas kan de man zich niet meer verheugen over het feit dat de fractievoorzitter van de PvZ al lange tijd grote bewondering voor hem koestert. Zijn nuttig en waardevol cynisme spreekt mij bijzonder aan.

Een van zijn talrijke bijzondere en zeer unieke, rake uitspraken zou ik willen plaatsen in de context van vandaag, de besluitvorming waarover wij het nu hebben. Hij heeft gezegd: "Als je de hemel voor ogen hebt als eindbestemming, kies dan het pad naar de hel maar vergeet vooral niet om op tijd af te slaan.". Het is een doordenkertje, voorzitter, dat mijns inziens goed past bij de aan de orde zijnde materie, zeker bij de ingediende en nog in te dienen moties en amendementen. Onze fractie heeft twee moties en een amendement voorbereid. Het hadden er meer kunnen zijn maar op een bepaald moment moet je toch keuzes maken en jezelf beperkingen opleggen. Anders komt het neer op eindeloos herhalen.

De heer **Roeland** (SGP). Betekent dit dat u weliswaar het pad van het indienen van moties en amendementen opgaat, maar ze tijdig weer intrekt?

De heer **Robesin** (PvZ). Dat zou best eens kunnen. Nogmaals, mijn grote voorbeeld is Machiavelli en dus kunt u van alles verwachten...

Voorzitter. Het gegeven citaat van Machiavelli zou in zijn algemeenheid kunnen worden betrokken bij onze rol als volksvertegenwoordiger in de roerige ontwikkelingen die zich in deze tijd aan ons opdringen. Het zijn tijdsontwikkelingen vol onzekerheden en zorgen, maar natuurlijk bieden ze ook kansen en mogelijkheden. Wat Zeeland betreft denk ik aan de marinierskazerne, de realisatie van de WCT enz. De PvZ blijft daarop inzetten, hoe dan ook. Ook andere ontwikkelingen binnen de haven zijn uiteraard van harte welkom. De ondernemers moeten het zelf invullen en ermee aan de slag gaan op het moment dat ze denken dat het kan.

Mevrouw **De Milliano-van den Hemel** (CDA). Uw fractie blijft inzetten op het realiseren van de WCT en juicht ook de overige containerisatie toe. Bent u ook bereid om aan te geven dat, als de VCT eerder tot realisatie komt, de VCT voor kan gaan en de WCT in de diepvries kan worden gelaten?

De heer **Robesin** (PvZ). Het is een discussie die wij hier regelmatig hebben gevoerd. We vergelijken hier appels met peren; het is een heel technisch verhaal. Ook Kloosterboer heeft regelmatig gezegd dat deze ontwikkelingen aan de eventuele realisatie van de WCT voorafgaan. Dat is helemaal geen punt, maar laat dan de firma Verbrugge aan de hand van een businesscase duidelijk maken dat het allemaal kan. Dan zal Zeeland Seaports --men heeft dat al aangegeven-- graag medewerking verlenen. Het zijn autonome ontwikkelingen en wij moeten niet gaan zitten wachten op de WCT, maar die WCT is in het verlengde hiervan toch ook zeer noodzakelijk. Het een sluit het ander niet uit.

Voorzitter. Het college is erin geslaagd om onze fractie vanuit een positieve grondhouding serieus te laten kijken naar de Najaarsnota en de begrotingsstukken. Want, zo zegt Machiavelli: "Niet het individuele belang maar het gemeenschapsbelang maakt een stad groot."

De heer **Roeland** (SGP). Voorzitter. Bedoelt de heer Robesin hiermee te zeggen: niet het Zeeuws-Vlaamse belang alleen, maar het totale Zeeuwse belang?

De heer **Robesin** (PvZ). Ja hoor, ook.

Voorzitter. Mijn fractie kan zich goed vinden in het merendeel van de bestuurlijke ambities van het college en de uitgangspunten. Waar het de provinciale portemonnee betreft wordt ingezet op een sober en terughoudend beleid. Pijnlijke maatregelen, waarbij de provincie zegt zichzelf niet te sparen, zijn noodzakelijk. Dat onderschrijven wij, maar tegelijkertijd zijn er ook vraagtekens en maken wij ons zorgen over onze financiële positie, de grote risico's, de open einden en het verder invullen van de kerntakendiscussie. Ons inziens is

er sprake van een gebrek aan kaderstelling. De Cultuurnota moet nog worden besproken, maar de gevolgen ervan staan al in de boeken. Hoe het allemaal technisch in elkaar zit, boeit mij niet zo. Ons gaat het erom dat niet wordt gezegd dat een bedrag van enkele tonnen wordt gereserveerd voor cultuurodoeleinden terwijl wij het daar nog helemaal niet over hebben gehad. Naar mijn gevoelen is er wat de kaderstelling betreft sprake van een manco in deze begroting.

Ik vraag vervolgens met betrekking tot de risico's aandacht voor twee punten. Allereerst noem ik de riante NAR. Mijn fractie vindt dat dit niet uit te leggen is. Misschien ligt het aan ons, maar wij krijgen dit niet uitgelegd. Het Zeeuwse publiek begrijpt dit niet. Wij hebben dan ook een amendement voorbereid. In de tweede plaats noem ik Waterdunen en Perkpolder. Voor beide projecten geldt dat de provincie zich garant heeft gesteld om mogelijke tekorten te dekken, waarmee in feite een blanco cheque is afgegeven. Niemand kan overzien of inschatten wat dit de provincie --lees: onze inwoners-- de komende jaren nog zal gaan kosten. De PvZ-fractie acht dit onverantwoord, in feite niet acceptabel.

Voorzitter. Wij leggen het college vervolgens drie vragen voor. Met de ontpoldering van de Hedwigepolder hangen subsidies samen ten behoeve van de infrastructuurprojecten Sloe- en Tractaatweg. Moet de provincie dat allemaal gaan voorfinancieren of zijn wij nu in een situatie beland - in het regeerakkoord is nadrukkelijk opgenomen dat de polder onder water moet-- waarin dat geld er spoedig aankomt?

Besloten is om de brief van de drie Zeeuws-Vlaamse gemeenten over de 9 miljoen in de desbetreffende commissie aan de orde te stellen, maar ik wil hierover toch een vraag stellen, ook in relatie met de antwoorden op onze schriftelijke vragen over onrendabele buslijnen. Hoe zit het nu met die 9 miljoen aan krimpgebieden? Wij zien daar nergens iets over en vragen dus om uitleg.

Voorzitter. Is het nu niet mogelijk om de bezuinigingen op Sport Zeeland wat gematigder door te voeren en dit te dekken met middelen voor de grote evenementen in Zeeland?

Zonder meer instemmen met de voorstellen inzake de Najaarsnota en de begroting-2013 betekent een handtekening zetten onder alle onderdelen daarvan, ook de onderdelen waarmee de PvZ-fractie grote moeite heeft. Daarop kan men later worden aangesproken. Dat realiseren wij ons. Wij hebben goed geluisterd naar de verschillende bijdragen en zijn benieuwd wat de tweede termijn ons nog zal brengen.

Als het college stelt dat het in verband met de landsdelen en het grensoverschrijdende niveau opereert vanuit het Zeeuwse belang, hoort onze fractie graag van het college waarom er veelal een uitzondering wordt gemaakt voor het dossier

Natuurprogramma Westerschelde. Naar onze smaak wordt te vaak geroepen dat dit geen zaak voor en van Zeeland is, maar van de landsregering. Dat begrijpen wij niet. Het gaat immers om de landkaart en de toekomst van onze provincie. Er worden signalen afgegeven, onder meer door het CDA, om het in bestuurlijke zin over de toekomst van Zeeland te hebben. Onze fractie heeft eerder dit jaar al opgeroepen om die discussie niet uit de weg te gaan: insteken op verdergaande samenwerking, mogelijk uitmondend in fusie.

Dat is prima, voorzitter, maar allereerst moeten wij het hebben over de fysieke toekomst van onze provincie. Met een regeerakkoord dat het onder water zetten van de Hedwige nadrukkelijk voorschrijft, loopt de provincie een wezenlijk groot gevaar. De Europese Commissie heeft Nederland per geheime brief gesommeerd om eindelijk aan de slag te gaan met de uitvoering van het Natuurprogramma Westerschelde. Voor alle duidelijkheid: de Commissie bemoeit zich niet met de uitvoering van de Scheldeverdragen; dat heeft de heer Potocnik mij persoonlijk geschreven. Waar de Commissie zich wel mee bemoeit, dat is de uitvoering van het genoemde programma. In een door ons in te dienen motie wordt erop gewezen dat het beruchte NOPSE-rapport leidend is voor alle documenten. Wij moeten er dan ook rekening mee houden dat er op termijn 12.000 hectare estuariene natuur moet worden hersteld, van de Hedwige tot aan Domburg. Er zitten twee kaarten bij dat rapport die dit heel duidelijk maken. Al die hectaren kunnen ten prooi vallen aan het zoute water.

De heer **Beekman** (CU). Ik verbaas mij erover dat u keer op keer met die 12.000 hectare komt. Wij hebben daar ook tijdens de vorige statenperiode regelmatig over gesproken. Ik herinner eraan dat de toenmalige minister Verburg zwart op wit heeft laten zetten dat daar geen sprake van kan zijn, maar keer op keer haalt u dit weer aan. Dat is toch niet verstandig? Als zelfs de minister zwart op wit aangeeft dat hiervan geen sprake kan zijn, waarom haalt u dit dan iedere keer weer naar boven?

De heer **Robesin** (PvZ). Voorzitter, ik zal het nog een keer uitleggen. Wat minister Verburg destijds heeft gezegd, kwam in feite neer op een opmerking die nergens op sloeg. Ik voeg hieraan toe dat ik in deze zaal nooit heb gesproken over 12.700 hectare, wel over 3.000. Die 3.000 zijn er, als gevolg van opmerkingen van mevrouw Verburg, ingeslopen. Ze worden in gerelateerde documenten genoemd. De Kamer heeft de minister hierop aangesproken, in de zin van: wat zegt u nu allemaal? Later zijn haar opmerkingen ook als zeer bedrieglijk betiteld. Zij kon dat zo niet zeggen. Wat in de langetermijnvisie is vastgelegd, is nog steeds

van kracht, tot op de dag van vandaag, en dat zal het voorlopig ook nog wel blijven.

Veel belangrijker is dat wij goed op dat NOPSE-rapport letten. Dat is immers de drager van alle documenten die te maken hebben met het Natuurprogramma Westerschelde. In bijvoorbeeld het rapport-Nijpels wordt daar dertien keer naar verwezen. Als je uit het NOPSE-rapport alle onderdelen haalt die met dit programma te maken hebben, zakt het door de knieën en blijft er niets van over. Het zal nog tamelijk lang duren voordat de Hedwige echt onder water komt te staan, ook al is er sprake van een politiek feit. Het kan nog wel een jaartje of acht aanlopen. Voorkomen moet worden dat het door mij aangegeven verschrikkelijke perspectief werkelijkheid wordt, maar het is de Europese Commissie menens. Voorlopig kan men niet aan de Hedwige komen en dus zegt de Commissie: dan lost u het maar op een andere manier op; dat wil zeggen: door middel van andere ontpolderingen in Zeeland.

Het is tegen deze achtergrond dat wij een motie indienen waarmee de Kamer wordt opgeroepen, er alles aan te doen om een ontpolderingsstop tot stand te brengen. Met deze motie wordt niet opnieuw gezegd dat de Hedwige niet onder water mag. Ik ga uit van de politieke realiteit waarvan nu sprake is en in die realiteit ligt besloten, zij het niet zichtbaar, dat wij voor veel grotere ontpoldergevaaren komen te staan. Wij kunnen wel gaan steggelen over 1.500, 3.000 en andere aantallen, maar wij bepleiten dat besloten wordt dat er nooit meer wordt ontpolderd. Zoals men besluiten kan nemen waarbij polders voor ontpoldering worden aangewezen, kunnen er ook beperkingen worden vastgelegd zodat ontpolderingen worden voorkomen.

De heer **Van Haperen** (PvdA). Ik neem aan, voorzitter, dat de heer Robesin het begrip "self-fulfilling prophecy" kent. Met de hartstocht waarmee hij hier over 3.000 en 12.000 hectare spreekt, zij het als opponent, is hij degene die dit zelf op de agenda houdt. Dat lijkt mij heel gevaarlijk.

De heer **Robesin** (PvZ). U vindt het gevaarlijk, maar wij hebben ook een bepaalde verantwoordelijkheid. Wij kunnen wel spreken over een andere bestuurlijke vorm van Zeeland, maar wij mogen het kennelijk niet hebben over een anders gevormde kaart van Zeeland.

De heer **Van Haperen** (PvdA). Onderkent u het risico van een self-fulfilling prophecy, namelijk dat dit -- door hierover te spreken en het steeds op de agenda te zetten-- een punt blijft dat qua bestuur en beleid op de markt blijft?

De heer **Robesin** (PvZ). Natuurlijk realiseer ik mij dat, maar dat weerhoudt mij er niet van om ervoor

te pleiten dat de optie van een ontpolderstop op de agenda wordt gezet. Wij hebben nu een kabinet van PvdA en VVD en het is de PvdA geweest die heeft gezegd: nou is het afgelopen; er wordt ontpolderd. Overigens, ze zijn tegen verdere verdieping van de Westerschelde.

Mevrouw **De Milliano-van den Hemel** (CDA). Ik weet dat u ontzettend tegen ontpolderen bent en daarom verbaas ik mij erover dat u nu zegt dat wij te maken hebben met een politiek feit: het onder water zetten van de Hedwige. Ik had echt verwacht, voorzitter, dat de heer Robesin zou doorgaan met zijn Luctor et Emergo.

De heer **Robesin** (PvZ). Ik heb geconstateerd dat het ontpolderen van de Hedwige nu in een politiek akkoord is vastgelegd. Dat wil overigens niet zeggen dat een dergelijk regeerakkoord niet na de kerst weer "over" zou kunnen zijn; dat zou gemakkelijk kunnen als men zo doorgaat. Voorlopig ga ik van dat politieke feit uit en als je je dat goed realiseert, moet je ook kijken naar datgene wat op dit terrein realistisch is. Wat ik heb aangestipt, is de realiteit. Sluiten wij onze ogen daarvoor, dan zijn wij helemaal verkeerd bezig.

De tweede motie die wij willen indienen, voorzitter, heeft betrekking op onze grensoverschrijdende rol. Op grond van goed nabuurschap pleiten wij ervoor dat wij voor ontwikkelingen aan Belgische zijde, die ook onze belangen raken, op z'n minst sympathie betuigen.

De heer **Van Gent** (VVD). Voorzitter. Onderschrijft de heer Robesin ook de bekende uitspraak van Machiavelli dat het voor een politicus beter is gevreesd te worden dan geliefd te zijn?

De heer **Robesin** (PvZ). Neen, neen; dat staat er niet. Ik vind het heel slim dat u dit zegt, maar er is nog iemand in deze zaal die goed weet wat Machiavelli wel en niet heeft gezegd, namelijk collega Harpe. Hij zal wellicht bevestigen dat Machiavelli heeft gezegd dat er tussen die twee uitersten een balans moet worden gevonden. Daar wil ook ik voor pleiten.

De heer **Harpe** (GL). Voorzitter, misschien mag ik Machiavelli meer letterlijk citeren. De vraag is of de vorst gevreesd of bemind moet worden en het antwoord van Machiavelli is: "Hij moet een evenwicht vinden tussen die twee en dat lukt hem wanneer hij afblijft van de eigendommen en vrouwen van zijn onderdanen."

De **voorzitter**. Dat staat, geloof ik, ook in de Bijbel... Hoe dan ook, het afblijven van vrouwen van je onderdanen zou ik altijd willen steunen.

Door de leden Robesin en Babijn (PvZ) is het volgende amendement ingediend:

Provinciale Staten van Zeeland, in vergadering bijeen op 9 november 2012;

constaterende dat:

- er landelijk naar wordt gestreefd de pensioengerechtigde leeftijd te verhogen naar 67+;
- het door het provinciebestuur a contrair handelen onze provincie Zeeland een vermogen kost aan verplichte reserveringen en, last but not least, een enorme boete oplevert;

overwegende dat:

- het derhalve aan niemand uit te leggen is dat de provincie Zeeland ambtenaren een dergelijke, daarenboven ook nog riant, vertrekregeling heeft aangeboden;
- du moment dat wij financiële steun uit "Den Haag" nodig hebben, negatieve effecten als gevolg van dit a contrair handelen niet kunnen worden uitgesloten;

dragen het college op om deze reservering uit de begroting te schrappen en de vertrekregeling met onmiddellijke ingang terug te draaien;

en gaan over tot de orde van de dag.

Dit amendement krijgt nr. 8.

Door de leden Robesin en Babijn (PvZ) zijn de volgende twee moties ingediend:

Provinciale Staten van Zeeland, in vergadering bijeen op 9 november 2012;

overwegende dat:

- in het jongste regeerakkoord is vastgelegd dat haast wordt gemaakt met het volledig onder zout water zetten van de Hedwigepolder;
- de eigenaar en andere partijen weigeren zich bij dit politieke feit neer te leggen en voornemens zijn tot bij de hoogste rechtsinstanties af te dwingen dat de polder zijn huidige status kan behouden;
- naast de noodzakelijke planologische trajecten de voorziene civielrechtelijke procedures meerdere jaren kunnen gaan duren;
- de Europese Commissie Nederland op ondubbelzinnige wijze heeft gesommeerd om "eindelijk" aan de slag te gaan met het herstel van de estuariene natuurwaarden die sinds 1900 in het Scheldegebied verloren zijn gegaan;
- de herstelmaatregelen die aan de orde zijn in het zogeheten Middengebied van de Westerschelde door de Europese Commissie als volstrekt onvoldoende terzijde zijn geschoven;
- daarmee het gevaar duidelijk aanwezig is dat nog meer polders langs de Westerschelde ten prooi zullen vallen aan ontpoldering;

- in het zogeheten NOPSE-rapport, dat de onderbouwing vormt van het Natuurprogramma Westerschelde en nagenoeg alle gerelateerde documenten, sprake is van ruim 12.000 ha noodzakelijk natuurherstel, waarbij ontpoldering wordt aangeduid als effectieve oplossing;

- bij volgende maatregelen die de toegankelijkheid van de haven van Antwerpen moeten waarborgen, de druk op ontpolderen zal toenemen;

- een dergelijk vooruitzicht door maatschappelijk en politiek Zeeland op voorhand wordt afgewezen;

- uitsluitend een waterdicht garantiebesluit door ons nationale parlement kan voorkomen dat aan het gevoelen, de zienswijze en de belangen van Zeeland opnieuw en steeds weer zal worden voorbijgegaan;

dragen het college van GS op om alles in het werk te stellen om de Tweede Kamer te bewegen tot het instellen van een gegarandeerde ontpolderstop voor Zeeland, bijvoorbeeld via een zogenaamd Beperkingenbesluit op grond van de Wet kenbaarheid publiekrechtelijke beperkingen onroerende zaken;

en gaan over tot de orde van de dag.

Deze motie krijgt nr. 9.

Provinciale Staten van Zeeland, in vergadering bijeen op 9 november 2012;

overwegende dat:

- de provincie Zeeland in de Euregio Scheldemond grensoverschrijdend samenwerkt en aandacht voor een veelvoud aan vraagstukken met Belgisch Vlaanderen deelt;

- het in dat kader en uit een oogpunt van goed nabuurschap als vanzelfsprekend moet worden geacht dat Zeeland de zorgen met betrekking tot ontpoldering aan gene zijde van de landsgrens deelt;

- in het natuurgebied Het Zwin Nederland en Vlaanderen gemeenschappelijke belangen hebben;

- de geplande 120 ha ontpoldering op Belgisch grondgebied bij Het Zwin (Willem-Leopoldpolder), evenals de HP, onder het regime valt van de Scheldeverdragen van 2005;

- door betrokken partijen bij de Vlaamse regering bezwaar is aangetekend tegen het uitvoeringsplan;

- daarbij op basis van wetenschappelijk onderzoek de vrees is uitgesproken dat de verzilting van de "nabije gronden" ernstig zal toenemen en het daarmee ook een Nederlands probleem is;

- van de voorgestelde maatregelen geen positieve effecten worden verwacht;

- ook de verzanding van het gebied naar verwachting allerminst tot staan zal worden gebracht en reeds in de nabije toekomst extra grote

investeringen en onderhoud zonder financiële dekking noodzakelijk zullen zijn;

- het niet uitgesloten is dat dit ook voor Nederland consequenties zal hebben;

- er nog steeds geen duidelijkheid bestaat omtrent de toegezegde economische compensatie voor het grensdorp Retranchement;

spreken uit dat zij de ontpolderzorgen van de zuiderburen delen, adhesie betuigen aan het verzet en openstaan voor overleg;

en gaan over tot de orde van de dag.

Deze motie krijgt nr. 10.

tot hier

De heer **Roeland** (SGP). Voorzitter. Toen koning Salomo was overleden, kwam er een volksbijeenkomst. Velen van het volk van Israël kwamen samen om van gedachten te wisselen over de opvolging. De eerst-aangewezen was de zoon van Salomo, Rehabean. Koning Salomo hief hoge belastingen en het volk was daar niet zo tevreden over. Men vroeg aan de beoogde opvolger of hij de belastingen wat wilde verlagen. Hij had twee groepen adviseurs, een groep van jongeren --in die tijd waren dat de dertigers en de veertigers-- en een groep van ouderen die een bezonken oordeel hadden, zulks in tegenstelling tot de jongeren. Welnu, hij koos voor de adviezen van de jongeren en niet voor het bezonken oordeel van de ouderen.

De heer **Beekman** (CU). Wat wilt u hier nu mee zeggen, mijnheer Roeland?

De heer **Roeland** (SGP). Daar kom ik op.

Ik denk, voorzitter, dat het voor ons land en ook voor onze provincie belangrijk is dat wij te maken hebben met mensen met een weloverwogen oordeel. Als wij de ontwikkelingen in ons land zien - ik denk aan de vorming van een nieuw kabinet en het opstellen van een regeerakkoord-- blijkt dat het daaraan toch wel enigszins heeft ontbroken. Op dit moment zijn er in Den Haag chaotische toestanden die wij, normaal gesproken, bij de start van een kabinet niet kennen.

Kijken wij naar onze provincie, dan prijzen wij ons gelukkig met dit college dat in het algemeen blijk geeft van een weloverwogen oordeel. Begroting en Najaarsnota maken naar de mening

van mijn fractie duidelijk dat er sprake is van een goed en gedegen financieel beleid, waarover goed is nagedacht. Aan ons als Staten de taak om er eveneens goed over na te denken en tot een weloverwogen oordeel te komen over de voorliggende beleidsstukken. Immers, het zijn de Staten die over de kaders gaan en de begroting vaststellen.

Voorzitter. Er is nogal wat onzekerheid. Het nieuwe kabinet zit er nog maar net, maar toch is er sprake van crisisberaad. Nu ben ik niet de persoon die, zoals mevrouw De Milliano heeft gedaan, nu al op verkiezingscampagne gaat. Ook ga ik niet uitvoerig op het regeerakkoord in. Wel hoop ik dat wij in dit land voldoende stabiliteit hebben, hoe ook de SGP-fractie mag denken over de inhoud van het regeerakkoord.

Het is aan het college om zorgvuldig na te gaan wat de inhoud van dat akkoord betekent voor Zeeland en de Zeeuwse burgers. Mijn fractie verwacht van het college dat het zo snel mogelijk komt met een rapportage waarbij in beeld wordt gebracht wat het nieuwe akkoord op korte en lange termijn voor Zeeland gaat betekenen.

De heer **Harpe** (GL). Voorzitter. Ik mis enigszins het verband tussen de aanvang van het betoog van de heer Roeland en het verhaal dat hij nu houdt. Moet de conclusie zijn dat hij van het college verwacht dat het met een Salomonsoordeel komt?

De heer **Roeland** (SGP). Een weloverwogen, bezonken oordeel zie ik nog lang niet terug in alle onderdelen van het regeerakkoord. Dat oordeel zie ik daarentegen wel bij het college. Is dit duidelijk genoeg?

De heer **Harpe** (GL). Ik beschuldig u van een zeer vooruitziende blik...

De heer **Roeland** (SGP). Voorzitter. Mijn fractie ziet met betrekking tot het regeerakkoord graag een proactief optreden van het college. Als daarin negatieve zaken voor Zeeland in staan --dat zal ongetwijfeld het geval zijn-- verwachten wij dat het college zich voorbereidt op acties, eventueel via het IPO.

Maar, voorzitter, wellicht zijn er ook kansen. Er is nu een minister voor Rijksdiensten. Mijn fractie gaat ervan uit dat de verantwoordelijke gedeputeerde inmiddels al een afspraak heeft gemaakt met deze minister, de heer Blok. Immers, het beleid van het vorige kabinet met betrekking tot de rijksdiensten was lang niet in alle opzichten --ik zeg het voorzichtig-- in het voordeel van onze provincie. Graag verneem ik welke actie het college al heeft ondernomen of gaat ondernemen.

Het kabinet heeft ten aanzien van de Hedwigepolder een besluit genomen. Ook mijn gewaardeerde collega van de PvZ heeft daar

kennis van genomen, zo is mij gebleken tijdens zijn optreden in eerste termijn. Hij neemt er kennis van en laat het daarbij. Welnu, dat verbaast mij wat wanneer het om de heer Robesin gaat, maar het zij zo.

De heer **Robesin** (PvZ). Nou hang ik toch echt aan de bell! Zeggen dat ik er zonder meer kennis van neem dat de Hedwige onder water moet, vind ik wel erg kort door de bocht. Ik heb gezegd dat wij ons moeten realiseren dat deze ontpoldering nog lang niet wordt gerealiseerd. Dat kan nog wel acht jaar of langer gaan duren. Ik heb niet gezegd dat wij het verzet opgeven, helemaal niet, maar u suggereert dat wel.

De heer **Roeland** (SGP). Dat heb ik inderdaad gesuggereerd.

Voorzitter. Wat ik in elk geval positief vind in de bijdrage van de heer Robesin, is dat hij constateert dat het regeerakkoord niet vermeldt dat het kabinet zich gaat verzetten tegen verdere ontpolderingen. Ook wij hadden dat er graag in gezien. Een actie om dit te bewerkstelligen, zal ons inziens gepleegd moeten worden. Uit het non-verbale gedrag van de heer Robesin maak ik op dat wij elkaar wat dit betreft kunnen vinden.

Het regeerakkoord is een product van haastwerk, maar dat geldt niet voor de producten van het college. Immers, er is sprake van degelijk financieel beleid en van een degelijke begroting en Najaarsnota. Dat neemt niet weg dat deze producten staan in de schaduw van de komende discussie over de kerntaken en de ombuigingen, te houden op 14 december. Binnenkort verschijnt de eindrapportage naar aanleiding van de gesprekken die het college met de instellingen heeft gevoerd. Wij verwachten dat het college daar heel serieus mee is omgegaan en dat dat uit de rapportage en voorstellen naar voren zal komen. Ook wij hebben de instellingen serieus genomen en gesprekken gevoerd. Daaraan zullen wij op 14 december uiting geven.

Voorzitter. Er zijn binnen onze provincie functies die nu worden uitgevoerd door bijvoorbeeld de ZB, Scoop, Sport Zeeland, ZMF enz. Die functies mogen niet verdwijnen en instellingen mogen niet omvallen. Het is daarom niet uitgesloten dat taakstellingen moeten worden bijgesteld. Dit zou kunnen leiden tot minder financiële ruimte voor de ontwikkeltaken. Wij dienen na te gaan of wij op andere onderdelen niet wat minder geld kunnen uitgeven om toch voldoende middelen te hebben voor onze ontwikkeltaken. In dit licht zijn wij niet gelukkig met de extra prioriteit ad 374.000 euro voor cultuur. Wij geven graag geld uit voor zaken die van wezenlijk belang zijn voor Zeeland en haar inwoners, waarbij ik denk aan veiligheid, zorg enz. Wij zijn niet van "brood en spelen". Wij komen hierop terug bij de behandeling

van de Cultuurnota, maar maken vandaag een voorbehoud ten aanzien van deze prioriteit.

De heer **Babijn** (CDA). U bent toch wel voor het cultureel erfgoed en voor cultuureducatie? Er wordt nergens gesteld dat het genoemde bedrag bedoeld is voor een bepaald onderdeel van de Cultuurnota.

De heer **Roeland** (SGP). Voorzitter, ik beschouw de vraag of wij voor cultureel erfgoed zijn als retorisch, maar voor de kijkers en de luisteraars wil ik wel zeggen dat wij daar voorstander van zijn. De heer Babijn weet dat maar al te goed.

De heer **Harpe** (GL). U zet een vraagteken achter het genoemde extra bedrag en het is duidelijk dat u daar moeite mee heeft. In de afgelopen vergadering van de commissie BFW heeft u gesteld dat het voorstel van het college voor u leidend is. Zit tussen die twee standpunten niet enige ruimte?

De heer **Roeland** (SGP). Het voorstel van het college zal leidend zijn als uitgangspunt voor de discussie; dat heb ik gezegd. U kunt het naluisteren. Voor de discussie die op 14 december wordt gevoerd, zullen wij het voorstel van het college als uitgangspunt nemen. Overigens, ik heb gezegd dat dat niet denkbeeldig is. Wij zullen ook heel serieus kijken naar het voorstel van D66, als dat wordt ingediend. Het heeft er niets mee te maken dat ik een tegenstander van dualisme zou zijn. Als u onvoldoende vertrouwen hebt in de voorzitter van de werkgroep Dualisme, moet u vandaag een motie van wantrouwen indienen. Die heb ik nog niet gezien, maar dat kunt u natuurlijk doen.

Voorzitter. De algemene reserve ontwikkelt zich positief. Het overhevelen van de "boeggolf" steunen wij. Wij zien dit als een goede zet van het college. Voorts constateer ik dat Staten en college nogal wat ambities hebben. Misschien moeten wij, gelet op de financiële positie van de provincie, ons daar nog eens op beraden. Wellicht is bijstelling van ambities noodzakelijk. Verder vragen wij opnieuw aandacht voor de externe inhuur; dat moet een punt van zorg blijven.

Kijken wij om ons heen in de samenleving, dan zien wij toenemende ontevredenheid, onrust en afname van stabiliteit. Wij leven in magere jaren en hebben te maken met een afname van de welvaart, naast groeiende zorgen bij velen. Wij weten niet precies wat ons te wachten staat, maar wij hebben de plicht om zorgvuldig om te gaan met de middelen die ons ter beschikking staan. Wij zullen trachten dat zo goed mogelijk te doen. Nogmaals, wat ons in de toekomst te wachten staat, weten wij niet. Echter, duidelijk is dat uit de geschiedenis, zoals de Bijbel het ons leert, naar voren komt dat een negatieve spiraal, in economisch-financiële zin en in andere zin, zich kan voortzetten. Dat zal zeker

gebeuren wanneer de samenleving steeds meer afwijkt van de waarden en normen die God ons heeft gegeven. Het is onze hartenwens en onze bede dat de naleving van de waarden en normen uit dat Woord meer en meer gestalte zal krijgen in ons land en in onze provincie.

Wij danken het college en het ambtelijke apparaat voor de stukken die ons zijn voorgelegd. Wij wensen het college en allen die het ondersteunen wijsheid, gezondheid en kracht toe bij de uitvoering van het beleid.

Mevrouw **Van Unen** (SP). Voorzitter. Toen ik over deze algemene beschouwingen nadacht, dacht ik: ik kan hetzelfde verhaal houden als ik het vorige jaar al hield want de trein van dit college dendert voort, in een richting die de SP niet wil. Daarom wil ik mij vandaag wat meer richten op het financiële gedeelte.

Vandaag bespreken wij de begroting van de provincie Zeeland voor 2013, de begroting met de verborgen bedragen. Wat is er aan de hand? Wij, de Staten van Zeeland, hebben het begrotingsrecht en wederom wordt dit recht met voeten getreden. Hebben wij eerder professor Elzinga ingeschakeld - hij gaf ons gelijk waar het ging om de NAR; wij hadden toen wel degelijk geïnformeerd moeten worden-- nu worden wij weer geconfronteerd met een begroting waarin allerlei bedragen zijn verwerkt terwijl er nog niet is besloten over het bijbehorende beleid. Ik noem er een paar: 1 miljoen per jaar voor de marinierskazerne; minder uitgaven voor cultuur terwijl wij de Cultuurnota nog niet hebben besproken...

De heer **Bierens** (VVD). U zegt dat er in deze begroting allerlei bedragen staan waarover de Staten nog niets hebben besloten. De begroting, mevrouw Van Unen --dat moet ook u toch weten-- is een dik boek met voorstellen die door het college aan de Staten worden voorgelegd.

Mevrouw **Van Unen** (SP). Maar het beleid wordt gebaseerd op beleidsnota's, en daar heb ik het nu over. De Cultuurnota hebben wij nog niet vastgesteld. Over het onderwerp leefbaarheid wordt pas in 2013 gesproken. Ook de kerntakendiscussie is nog aan de orde, maar het eindbedrag staat er al in.

De heer **Bierens** (VVD). Het gaat om voorstellen, en daar kunt u tegen zijn.

Mevrouw **Van Unen** (SP). Ik heb niet voor niets een stapel papier bij me...

Voorzitter. Het gaat om de vraag wie waarvoor verantwoordelijk is. Het college is verantwoordelijk voor het aanleveren van de stukkenstapel, en de Staten bepalen waar het geld aan wordt besteed. Weet u wel, dat een van de

gedeputeerden in de commissie het lef had om te zeggen: vindt u de begroting niet "smart", dan amendeert u die begroting toch gewoon? Wat ons betreft, voorzitter, is dit de wereld op z'n kop. Het college voorziet ons van niet-smart-geformuleerde stukken en verdeelt het geld, waarover wij nog moeten spreken, alvast naar eigen goeddunken.

De SP-fractie vindt deze begroting eigenlijk niet goed genoeg om te amenderen. Het liefst zouden wij haar verwijzen naar de plek waar zij thuishoort, namelijk de prullenbak. Niettemin hebben wij een aantal amendementen geformuleerd om de scherpe kantjes er vanaf te halen.

De heer **Babijn** (CDA). U bent wel heel erg negatief over het college en de begroting. Mogen wij niet van u een tegenbegroting verwachten? Als u het allemaal zo goed weet, waarom heeft uw fractie dan geen tegenbegroting opgesteld? Als u dat zou doen, zouden wij kunnen nagaan hoe de begroting er "onder de SP" uit zou zien.

Mevrouw **Van Unen** (SP). U mag van mij een hele stapel amendementen verwachten. Daar ben ik nu aan toe.

Voorzitter. Wij zouden graag zien dat dit college minder zou uitgeven aan externe inhuur, zeker gelet op het feit dat wij ambtenaren gaan betalen om thuis te gaan zitten. In dat verband dienen wij een amendement in. Voorts willen wij bezuinigen op Zeeland Promotie. Wij willen niet langer investeren in falend beleid; ik verwijs naar het desbetreffende rekenkameronderzoek. Ook dit levert een amendement op. Daarnaast willen wij geen half miljoen uitgeven voor topsportevenementen en verlangen wij dat de uitgaven in verband met de kerntaken niet nu al worden vastgelegd in de begroting. Daarover moet eerst worden gediscussieerd; daarna kunnen middelen worden genomen uit of toegevoegd aan de algemene reserve. Ook met betrekking tot deze zaken dienen wij amendementen in.

Voorzitter. Daarnaast hebben wij bepaalde wensen. Zo willen wij geld reserveren om, als straks de nieuwe OV-concessie aan de orde komt, de Zeeuwse studenten een goed openbaar vervoer te geven. Ook dit is verwoord in een amendement.

Wat de Najaarsnota betreft zien wij het als positief dat dit stuk als sturingsinstrument voor de begroting steeds beter wordt. Wat dat betreft komt de ambtenaren een compliment toe. Echter, waar het gaat om de inhoud van de Najaarsnota zijn wij minder blij. Inmiddels kost het 52 miljoen --weer 2,5 miljoen meer-- om de ambtenaren niet meer voor ons te laten werken. Omdat dit in een keer wordt afgeschreven, vergt dit zijn tol. Dit levert een meerjarenperspectief op dat tot in 2015 rode cijfers laat zien. Wie de cijfers goed bekijkt, ziet de bui al hangen: er zal niet veel overblijven voor leuke

dingen voor de Zeeuwen. Het amendement dat wij in dit verband indienen, is gericht op het IPO-congres in Zeeland, waarvoor 120.000 euro wordt uitgetrokken. Wij verlangen hiervoor een "smart" uitgewerkt voorstel.

Voorzitter. Wij hebben ons best gedaan om de trein waarover ik eerder sprak, de andere kant op te laten rijden. Wij hopen op een reactie van het college.

De **voorzitter**. Door het lid Van Unen zijn de volgende vier amendementen ingediend:

Provinciale Staten van Zeeland, in vergadering bijeen op 9 november 2012;

gelezen de tabel "meerjarenperspectief" uit de Programmabegroting-2013, blz. 9;

overwegende dat:

- *het college inzet op een vermindering van de post "externe inhuur" van 0,9 miljoen per jaar;*
- *in de tabel van statenvoorstel Najaarsnota FEZ-068, blz. 14, een bedrag vermeld staat van 3,5 miljoen aan inhuur van externen over 2012;*
- *in de twee alinea's direct onder deze tabel echter een extra bedrag van 8,7 miljoen staat;*
- *daarmee het totale bedrag aan inhuur van externen op 12,2 miljoen komt;*
- *de Roemer-norm (10% externe inhuur ten opzichte van de totale personele uitgaven in Zeeland enkel wordt gehaald doordat het college verschillende kostensoorten buiten beschouwing laat;*

ondergetekende stelt het volgende amendement voor:

- *in het statenvoorstel Programmabegroting-2013 (FEZ-059) wordt op blz. 7 de huidige zin "Ook de budgetten voor inhuur van externen worden verminderd" gewijzigd in: "De budgetten voor inhuur van externen voldoen uiterlijk 2015 aan de Roemer-norm. Hiertoe wordt vanaf 2013 elk jaar 2 miljoen extra bezuinigd.";*
  - *daarmee wordt ook de bijbehorende tabel aangepast:*
- Budgettaire ruimte; verlaging kosten externe inhuur (in miljoenen): 2012: 0; 2013: 2,9; 2014: 4,9; 2015: 6,9; 2016: 8.9.*

Dit amendement krijgt nr. 11.

Provinciale Staten van Zeeland, in vergadering bijeen op 9 november 2012;

gelezen de doelstelling 040401, vergroten promotiekracht van Zeeland uit de Programmabegroting-2013, blz. 48;

overwegende dat:

- het college heeft aangegeven dat het, in afwachting van het rekenkameronderzoek "Promotie in Zeeland 2000-2012", nog geen beslissing heeft genomen "of en wanneer er een nieuwe beleidsnota Promotie aan u wordt voorgelegd;
- in de bestuurlijke reactie van het rekenkamerrapport is aangegeven dat het provinciebestuur inmiddels heeft besloten om geen nieuwe beleidsnota te maken;
- de rekenkamer heeft geoordeeld dat het provinciebestuur "nalaat om de doelen van het promotiebeleid expliciet en toetsbaar te maken, de kosten en baten van het beleid inzichtelijk te maken en de communicatie tussen GS en PS te structureren;

ondergetekende stelt het volgende amendement voor:

- in het statenvoorstel Programmabegroting-2013 (FEZ-059) wordt op blz. 49 de doelstelling 040401, vergroten promotiekracht Zeeland, verwijderd;
- daarmee wordt ook de bij behorende tabel als volgt aangepast: Budgettaire ruimte, Zeelandpromoties t/m 2015 (in duizenden euro's): verschil 2012 t.o.v. 2011: 106; verschil 2013 t.o.v. 2012: -553.

Dit amendement krijgt nr. 12.

Provinciale Staten van Zeeland, in vergadering bijeen op 9 november 2012;

gelezen de tabel op blz. 34 van de Programmabegroting-2013;

overwegende dat:

- de provincie de komende jaren wil inzetten op topsportevenementen en hiervoor 500.000 euro per jaar reserveert;
- het onderbrengen van deze post in het programma "Leefbaarheid" doet vermoeden dat dit de leefbaarheid in Zeeland ten goede komt, terwijl deze zelfde post in het Programmabegroting-2012 werd uitgelegd als promotie: "Grote sportevenementen trekken de aandacht en brengen een mooie kant van Zeeland letterlijk in beeld";
- het provinciebestuur van mening is dat zij kiest voor een taakin-vulling die zich primair richt op de provinciale kerntaak als regisseur van het regionale ruimtelijk-economische beleid, inclusief cultuur;
- promotie en het organiseren van topsportevenementen niet vallen onder leefbaarheid en geen kerntaak zijn van de provincie;

ondergetekende stelt het volgende amendement voor:

- in het statenvoorstel Programmabegroting-2013 (FEZ-059) wordt het volgende onderdeel op blz. 34 gewijzigd:
- Prio provinciale topsportevenementen/Olympisch plan 2012-2015 (in duizenden euro's): verschil 2012 t.o.v. 2011: 529; verschil 2013 t.o.v. 2012: -574.

Dit amendement krijgt nr. 13.

Provinciale Staten van Zeeland, in vergadering bijeen op 9 november 2012;

gelezen de diverse tabellen in de Programmabegroting-2013;

overwegende dat:

- het college heeft toegezegd tijdens de behandeling van de kerntakendiscussie op "datum en toezegging en verificatie" dat de verdere invulling van de kerntakendiscussie alsmede de verdeling van het totaal te bezuinigen bedrag onderwerp zou zijn van verdere gesprekken;
- de daadwerkelijke kerntakendiscussie in de statenvergadering van 14 december 2012 pas wordt voortgezet;
- de mogelijke uitkomst van de kerntakendiscussie geengevolgen zal hebben voor het jaar 2013, en de effectieve maatregelen conform de toezegging van het college pas in 2014 ingaan;
- het om deze redenen onkies is om op dit moment al een bezuinigingsopgave op te nemen in de begroting-2013 (inclusief meerjarenraming);

ondergetekende stelt het volgende amendement voor:

- in het statenvoorstel Programmabegroting-2013 (FEZ-059) worden de volgende onderdelen geschrapt:
- pag. 34: ombuigingen kerntaken gelieerde en gesubsidieerde instellingen 2014-2016 (in duizenden euro's): verschil 2014 t.o.v. 2013: -1.596; verschil 2015 t.o.v. 2014: -798; verschil 2016 t.o.v. 2015: -798;
- pag. 39: ombuigingen kerntaken gelieerde en gesubsidieerde instellingen 2014-2016 (in duizenden euro's): verschil 2014 t.o.v. 2013: -1.716; verschil 2015 t.o.v. 2014: -858; verschil 2016 t.o.v. 2015: -824;
- pag. 56: ombuigingen kerntaken gelieerde en gesubsidieerde instellingen 2014-2016 (in duizenden euro's): verschil 2014 t.o.v. 2013: -48; verschil 2015 t.o.v. 2014: -24; verschil 2016 t.o.v. 2015: -24.

Dit amendement krijgt nr. 14.

Door het lid Van Unen is de volgende motie ingediend:

Provinciale Staten van Zeeland, in vergadering bij een op 9 november 2012;

overwegende dat:

- in "Stuwende Krachten" op pagg. 32 wordt gesproken over een kwalitatief goed, inspirerend en betaalbaar onderwijs ten behoeve van de bevolking en het bedrijfsleven (goed onderwijs is immers een belangrijke vestigingsfactor voor inwoners, jeugd, werknemers en bedrijven);

- de SP van mening is dat deugdelijk, goedkoop openbaar vervoer voor scholieren een noodzaak is om de opleiding te kunnen volgen die zij willen volgen;

- in het nieuwe regeerakkoord "Bruggen slaan" weliswaar eindelijk een kortingskaart voor 16- en 17-jarige MBO-studenten is afgesproken maar deze betaald wordt door het ontnemen van de OV-jaarkaart voor andere studenten;

verzoeken Gedeputeerde Staten om:

- uiterlijk in april 2013 te komen met een statenvoorstel waarin deze bezuiniging voor Zeeuwse studenten (gedeeltelijk gecompenseerd wordt, in ieder geval op het school-huis-traject);
- hiervoor een bedrag van 1 miljoen te reserveren binnen de algemene reserve, met als uitgangspunt dat bestedingen pas worden gedaan na behandeling van het gevraagde statenvoorstel;
- voor de komende OV-concessie de benodigde middelen te zoeken en te reserveren zodat deze compensatie structureel toegepast kan blijven;

en gaan over tot de orde van de dag.

Deze motie krijgt nr. 15.

Door het lid Van Unen is het volgende amendement ingediend:

Provinciale Staten van Zeeland, in vergadering bijeen op 9 november 2012;

gezien de passage "Prioriteiten" in de Najaarsnota, blz. 10:

"IPO-congres 2014. In IPO-verband is afgesproken dat elke provincie afwisselend het IPO-jaarcongres organiseert. Zeeland heeft ermeê ingestemd om in 2014 dit congres te organiseren. De provincie bestaat dan 200 jaar. Het organiseren van het jaarcongres draagt bij aan het behouden van het netwerk van de provincie Zeeland en een optimale behartiging van onze belangen in interprovinciaal verband. Hiervoor is in 2014 120.000 euro benodigd."

Ondergetekende stelt het volgende amendement voor:

- Het genoemde bedrag 120.000 euro te verwijderen uit de Najaarsnota en onder te brengen in de algemene reserve;

- toevoegen een nieuwe alinea: "Het college van Gedeputeerde Staten komt op korte termijn met een uitgewerkt "smart" en financieel onderbouwd statenvoorstel naar Provinciale Staten.

Dit amendement krijgt nr. 16.

De heer **Hijgenaar** (D66). Voorzitter. Mevrouw Evertz mocht het spits afbijten en ik mag het hek sluiten. Het laatste lijkt interessanter maar dat is het niet. Immers, veel is al gezegd.

Het jaar 2012 was en is een opmerkelijk jaar, en het is nog niet eens afgelopen. Wij startten een kerntakendiscussie die aanvankelijk overbodig werd genoemd en namen afscheid van een te bouwen kerncentrale die kennelijk overbodig was. Enerzijds achtten wij de aanwezigheid van ambtenaren van 57 jaar of ouder overbodig en anderzijds betreunden wij het verlies of het mogelijke verlies van meer dan duizend banen in Zeeland. Overigens, uit de vandaag gevoerde discussie maak ik op dat "57plus" niet per se de leeftijd van de deelnemers is, maar vooral op het budget slaat...

Het jaar 2013 komt er aan. Dat wordt wederom een opmerkelijk jaar. Wij gaan afscheid nemen en verwelkomen. Wij gaan afbouwen, namelijk de organisatie en diverse instellingen, en wij gaan opbouwen: de marinierskazerne en infrastructuur, ook al zijn er nog onduidelijkheden. Misschien gaan wij wel samenvoegen, althans een begin daarmee maken.

Voorzitter, als wij niet oppassen nemen wij afscheid van meer dan ons lief is. Een verbeterd voorstel voor het voortbestaan van de Zeeuwse instellingen op het gebied van cultuur, welzijn en sociale ondersteuning, laat nog op zich wachten. De inhoud kennen wij nog niet, maar de heer Roeland een beetje...

Het overleg met de gemeenten stagneert. Mensen maken zich zorgen en dat geldt ook voor ons. Ik noem de komst van de RUD. Dat is nog geen gelopen race. Wij vragen aandacht en zorgvuldigheid voor deze portefeuille; dit zal niet vanzelf gaan.

Waar een aantal maanden geleden de Zeeuwse economie nog tegen een stootje leek te kunnen, heeft deze nu een paar flinke deuken opgelopen. De ovens van Zalco zijn uit en die van Thermphos gaan mogelijk volgen. Bedrijven verkeren in zwaar weer. Neckermann schrapt 182 banen. En dat zijn dan nog maar de bekendste bedrijven; ook bij kleinere instellingen en bedrijven

gaat het mis. De provincie kan hierin slechts beperkt sturen, maar zij kan er wel voor zorgen dat zij niet bijdraagt aan een verdergaand verlies van banen en dat de infrastructuur overeind wordt gehouden die nodig is om de gevolgen te bestrijden en de weg terug te duiden. Ik heb het hier niet over asfalt, voorzitter, maar over ondersteuning.

Het is nog maar de vraag of de ontwikkelingen in Perkpolder tot wasdom zullen komen. De D66-fractie is van oordeel dat het beter is om niet te ontwikkelen dan iets te ontwikkelen waarvan achteraf moet worden gezegd: dat was nooit de bedoeling. Wij roepen het college op om -- bij het wisselen van de allianties-- de intenties, termijnen, verantwoordelijkheden en bedragen, ondubbelzinnig en uitputtend vast te leggen. Ik zou zeggen: gebruik "Anna": alles nagaan, niets aannemen.

Voorzitter. Van die 57plus-ambtenaren gaan wij er een paar zwaar missen. Mijn fractie zal echter waken tegen het binnenmarcheren van grote aantallen inhuurkrachten.

Belangrijke beleidsnota's laten nog op zich wachten. Dat de begroting afmoest begrijpen wij, maar dit betekent wel dat de Staten hun kaderstellende taak en de toekenning van budgetten vooral op de tast uitvoeren. De fractie van D66 stelt dat de toewijzing van budgetten onder deze voorwaarden slechts pro forma kan plaatsvinden. Zij behoudt zich het recht voor om, wanneer de beleidsnota's worden vastgesteld, financiële kwesties om te zetten in begrotingswijzigingen.

Het subsidiebeleid gaat nog op de schop, maar ook ten aanzien hiervan wordt al in voorliggende beleidsprogramma's geld gevoteerd zonder dat men goed weet waaraan het daadwerkelijk wordt besteed. De fractie van D66 verlangt dat de Staten dit nadrukkelijker gaan aangeven en er meer toezicht op gaan uitoefenen. Immers, geld wordt schaars; wij kunnen er maar beter zuinig mee omgaan. Minisubsidies en subsidies ten behoeve van zaken die niet op het provinciale niveau liggen of buiten de provinciale kerntaken vallen, moeten niet meer worden verstrekt.

Voorzitter. Het college probeert een "boeggolf" van onrealistische plannen af te bouwen. Dat is verstandig. Het bijna structurele overschot aan het einde van ieder jaar staat in schril contrast met de bezuinigingen die nodig lijken te zijn, hetgeen de begroting onduidelijk maakt zodat zij moeilijk te controleren is.

In het eerste kwartaal van 2013 zullen de fracties van PVV, PvZ en D66 een initiatiefvoorstel voor een referendumverordening voorleggen aan de Staten. Daarnaast zullen wij ons steentje bijdragen aan de verdergaande dualisering van het bestuur. De huidige plannen van de desbetreffende commissie steunen wij --van ons is er dus geen

motie te verwachten, mijnheer Roeland-- maar wij vinden dit niet voldoende. Er is meer te doen. De kaderstellende en budgetterende functies van de Staten worden alleen beter uitgevoerd wanneer de ondersteunende infrastructuur wordt versterkt.

Mijn fractie volgt de biobased industrie met belangstelling, maar belangstelling is niet genoeg. Wij zijn toe aan een commercieel succesvolle toepassing, als bewijs dat deze tak van industrie door Zeeland op de kaart wordt gezet, waarmee ook Zeeland zelf op de kaart wordt gezet, niet alleen als vervanging van verloren gegane werkgelegenheid, maar vooral ook als volwaardige nieuwe tak van bezigheid.

Voorzitter. Mijn fractie heeft een initiatiefvoorstel ingediend voor de kerntakendiscussie en de daarbij bevoegde bezuinigingen. Dit voorstel wordt samen met het nieuwe collegevoorstel behandeld tijdens de decembervergadering. Een aantal fracties vond eerdere behandeling niet wenselijk. De fractie van D66 gaat daarin mee; het gaat er ten slotte om een meerderheid te behalen voor een goed plan voor de culturele instellingen. Echter, wij stellen in het verlengde hiervan dat de passage over de kerntakendiscussie, opgenomen in de Najaarsnota, prematuur is, zou moeten worden geschrapt en in december aan de orde zou moeten worden gesteld. Daartoe dienen wij een amendement in.

De fractie van D66 vindt dat in 2013 --maar het mag ook eerder-- klare wijn moet worden geschonken voor wat betreft de containeroverslag. Er blijven op dit moment in Zeeland te veel zaken hangen, waardoor ontwikkelingen stagneren. Zaken die wij nu niet tot uitvoering kunnen brengen, kunnen wij wel in perspectief brengen voor de toekomst. Laten wij de bedrijven laten weten wat wij willen en wat wij denken.

Voorzitter, van mij geen Machiavelli, maar de fractie van D66 is nog steeds van mening dat de Westerscheldetunnel zo snel mogelijk tolvrij moet worden gemaakt.

De **voorzitter**. Door de leden Hijgenaar en Aalfs is het volgende amendement ingediend:

Provinciale Staten van Zeeland, in vergadering bijeen op 9 november 2012;

amenderen het statenvoorstel Najaarsnota, behorend bij de programmabegroting voor 2013 (FEZ-068);

het voorstel wordt gewijzigd door:

- alles wat betrekking heeft op de kerntakendiscussie te verwijderen (blz.3, 9, 13, 15 en 17).

Dit amendement krijgt nr. 17.

Voorts is inmiddels door de leden Harpe en De Milliano de volgende motie ingediend:

*Provinciale Staten van Zeeland, in vergadering
bijeen op 9 november 2012;*

constaterende dat:

*- Verbrugge Terminals onlangs en bij herhaling heeft aangegeven dat de aanleg van een kademuur voor de VCT zeer wenselijk is;
- dit zeer belangrijk en welkom is voor de ontwikkeling van de haven van Vlissingen-Oost;*

dragen het college van GS op om Zeeland Seaports met klem en indringend te verzoeken om aan de aanleg van een containerkade ten behoeve van de VCT op korte termijn medewerking te verlenen;

en gaan over tot de orde van de dag.

Deze motie krijgt nr. 18.

De algemene beschouwingen worden geschorst.

Voorzitter: de heer Roeland

17. Gesprekspunt kosten afscheid en installatie commissarissen

Mevrouw **Evertz** (PvdA). Voorzitter. Ik stel voorop dat wij nu spreken over een heel lastig onderwerp. De Staten worden voor een moeilijk dilemma geplaatst. Inderdaad --wij hebben het uit de media, zelfs de landelijke, kunnen vernemen-- is er commotie ontstaan naar aanleiding van het bedrag van 62.000 euro voor het afscheid van de ene en de introductie van de andere CdK. Ook via de media heb ik duidelijk gemaakt dat de PvdA dit een lastige kwestie vindt. Enerzijds gaat het om twee bijeenkomsten, waarbij allerlei mensen van divers pluimage aanwezig zijn, en is het zaak om gasten gastvrij en goed te ontvangen. Je kunt dan niet volstaan met een kopje koffie, een cakeje, een ranja of een "tuc-je". Anderzijds beseffen wij dat wij leven in een heel moeilijke crisistijd. Mensen zeggen dat 62.000 euro wel erg veel geld is voor dit afscheid en deze introductie.

Het is heel moeilijk om tussen beide te balanceren en er een besluit over te nemen, maar er moet een besluit worden genomen en daarom moeten zaken worden afgewogen. Wij hebben een

overzicht gekregen van de heer Heijning, waaruit blijkt hoe de bedoelde bedragen zijn ontstaan. Er staan enkele PM-posten bij. In totaal zou de receptie ongeveer 35.000 euro kosten, maar daar komen nog extra kosten bij; ze zijn nu "PM" genoteerd.

Voorzitter. Mij is gebleken dat een meerderheid binnen deze Staten --het gaat om de coalitiepartijen en enkele niet-coalitiepartijen-- kan instemmen met een voorstel dat erop is gericht om de nieuwjaarsbijeenkomst, in januari gepland, in 2013 te laten vervallen en samen te laten vallen met het afscheid van de CdK. Het gaat om dezelfde locatie, dezelfde hapjes, dezelfde mensen enz.

De PvdA-fractie kan zich in dit voorstel vinden. Wij hebben geconstateerd dat echte extremiteiten niet voorkomen in de begroting zoals die nu voor ons ligt. Wij kunnen eindeloos gaan discussieren over bepaalde bedragen, maar mijns inziens is dit niet het moment om ons met van alles te gaan bemoeien. Mijn fractie kan zich voorlopig vinden in het begrote bedrag van 62.000 euro, zij het met de kanttekening dat er --gelet op de PM-posten en de signalen die wij hebben gekregen-- heel sober moet worden omgegaan met de kosten. Dat heeft ook te maken met ons eigen afscheid. Daar zijn wij zelf bij. Ik neem aan dat hiermee heel sober zal worden omgegaan.

De heer **Harpe** (GL). Voorzitter. Het is gebruikelijk dat een post met betrekking tot een afscheid van wie dan ook in de begroting wordt opgenomen en dat daar doorgaans geen discussie over plaatsvindt. In dit geval is het desbetreffende bedrag apart opgenomen in de Najaarsnota. Daarmee is het zichtbaar geworden, hetgeen tot discussie leidt. Discussie hierover is niet erg maar wat GroenLinks wel heel vervelend vindt, is dat dit op de persoon van mevrouw Peijs is en wordt gespeeld. Ik denk aan de grote foto's in de krant en aan de landelijke negatieve publiciteit. Dat is niet alleen vervelend voor mevrouw Peijs maar ook voor de provincie. Het gaat hierbij niet om de persoon van de huidige CdK en al helemaal niet om de toekomstige CdK die nog onbekend is.

Voorzitter. Dit is een kwestie van college en Staten. Wij bepalen het budget en verder staat iedereen erbuiten. Ik vind het ronduit vervelend dat een en ander op deze manier naar buiten is gekomen. Aanvankelijk kwam het naar buiten als een kwestie over een CdK, maar dat was onjuist; dit is bijgesteld. Dat is dan winst, maar de aangerichte schade is moeilijk te herstellen. Als er schade is aangericht, mag men dit de Staten aanrekenen.

Mevrouw Evertz heeft terecht gesteld dat hierbij soberheid voorop dient te staan. Tegen die achtergrond geef ik als voorbeeld het krediet van zeven ton dat onlangs beschikbaar werd gesteld --men zal weten waar ik het over heb-- en waarover

het college heeft gezegd: het is ruim en wij zullen er netjes mee omgaan. Zo gebeurt het ook, ondanks alle politieke verschillen van mening. Ik denk dat het college ook met betrekking tot de onderhavige situatie heel zorgvuldig met het krediet zal omgaan en gewoon tot een goede invulling zal komen.

Voorzitter. Ik steun het voorstel om de nieuwjaarsbijeenkomst samen te laten vallen met het afscheid van de huidige CdK. Dat is een logische gang van zaken die tevens een bepaalde beperking oplevert.

De heer **Van Dijk** (PVV). Voorzitter. Mijn fractie distantieert zich met klem van alle links die er in verband met dit voorstel worden gelegd met de huidige CdK. Wij onderschrijven de woorden van mevrouw Evertz van harte.

Mevrouw **De Milliano-van den Hemel** (CDA). Voorzitter. Wij kunnen instemmen met de opmerkingen van de heer Harpe over de schade die is aangericht ten aanzien van de persoon van Karla Peijs, hetgeen zeer ten onrechte is gebeurd. De CDA-fractie vindt dat de CdK een waardig afscheid verdient, goed maar niet overdadig. Wij vinden het voorts te ver gaan om nu in details te treden waarop wellicht bezuinigd kan worden. Immers, er zijn dan nog wel wat andere zaken die wat minder "glossy" kunnen. Daarover hebben wij vanochtend al het een en ander meegekregen.

Mevrouw Evertz heeft mede namens onze fractie voorgesteld om de nieuwjaarsreceptie, de afscheidsreceptie van de huidige CdK en de receptie bij de installatie van de nieuwe CdK samen te voegen. Wij vinden dit een gepast voorstel.

Mevrouw **Meulenberg-op 't Hof** (CDA). Voorzitter. Dat laatste is niet juist. Het is even een "missertje" van mevrouw De Milliano. Het gaat natuurlijk om de samenvoeging van de nieuwjaarsreceptie en de receptie ter gelegenheid van het afscheid van de huidige CdK. De receptie bij de komst van de nieuwe CdK is apart.

De **voorzitter**. Ik denk dat de meesten onder ons dat al hadden begrepen. Niettemin dank ik u voor uw uitleg.

De heer **Beekman** (CU). Voorzitter. De heer Harpe heeft het al gezegd: het gaat hierbij niet om de persoon maar om het instituut. Het is uitermate jammer dat de discussie op deze manier is gevoerd. Mevrouw Evertz heeft haar voorstel ook namens ons verwoord. Wij kunnen het dus steunen.

De heer **Bierens** (VVD). Voorzitter. In de eerste plaats betreft mijn fractie de commotie die met betrekking tot dit onderwerp is ontstaan. Dat geldt zeker voor de wijze waarop de huidige CdK,

mevrouw Peijs, hierbij persoonlijk is betrokken. Wij nemen daar zeer nadrukkelijk afstand van. Dat heeft ze niet verdiend. Het zijn de Staten die verantwoordelijk zijn voor het beschikbaar stellen van budgetten of het lager vaststellen daarvan, voor welke uitgaven dan ook, en niemand anders.

De VVD-fractie is voorstander van een waardig afscheid van de huidige CdK en een dito installatie van haar opvolger. Wij stemmen dan ook in met het voorstel zoals het is verwoord in de Najaarsnota voor beide bijeenkomsten. Ook geven wij steun aan het voorstel dat zojuist door mevrouw Evertz is gedaan. Wij gaan ervan uit --en hebben er ook vertrouwen in-- dat het college, zoals dat voor alle posten geldt, de uitgaven kritisch zal bezien.

De heer **Robesin** (PvZ). Voorzitter. Ik wil volstaan met het indienen van een amendement en onderstreep dat dat amendement absoluut losstaat van de waardering voor onze huidige CdK. Ik voeg daaraan toe: de rol van de media is de rol van de media; daar treden wij niet in. Nu lijkt het erop alsof de PvZ dit alles heeft veroorzaakt --dat is je reinste onzin-- maar het is nooit onze bedoeling geweest dat het zou lopen zoals het is gelopen. Wij dienen het amendement in en steunen het voorstel om de nieuwjaarsreceptie niet door te laten gaan.

De **voorzitter**. Door de leden Robesin en Babijn (PvZ) is het volgende amendement ingediend:

Provinciale Staten van Zeeland, in vergadering bijeen op 9 november 2012;

constaterende dat:

- *de economische ontwikkelingen in de provincie Zeeland helaas steeds verder onder druk komen te staan;*
- *een toenemende stroom aan bedrijven, zoals Zalco, Thermphos en Neckermann, in de problemen zijn gekomen;*

overwegende dat:

- *helemaal losstaand van de waardering voor de huidige CdK, met name in deze economisch zware tijden gemeenschapsmiddelen doelmatiger ingezet kunnen en moeten worden;*
- *naar hun mening een reservering ad 20.000 euro ten behoeve van deze post toereikend zou dienen te zijn;*
- *de overige 42.000 euro terug dient te vloeien in de algemene reserve of wellicht (nog nader te bepalen) ten goede zou kunnen komen aan het Mobiliteitsfonds;*

dragen het college van GS op om conform het bovenstaande uitvoering te geven aan dit besluit.

Dit amendement krijgt nr. 19.

De heer **Dorst** (SGP). Voorzitter. Terecht is al enkele malen gezegd dat de huidige CdK geen partij is in deze kwestie. Het is wel haar party, maar ze is natuurlijk geen partij.

Waar het gaat om het niveau van 42.000 euro voor een receptie, denk ik dat iedereen in deze zaal, maar ook daarbuiten, zich moet realiseren dat alles relatief is. Dat bedrag is natuurlijk een boel geld voor mensen die daar vanuit hun privésituatie naar kijken, maar als je het relatief bekijkt en je afvraagt wat in dit verband gebruikelijk is, gaat het om een relatief niet hoog bedrag. Daar wil ik de aandacht voor vragen. Er zijn wat dit betreft heel wat voorbeelden te geven, maar misschien kan ik ze beter niet naar voren brengen.

Het voorstel dat door mevrouw Evertz is gedaan, vinden wij uitstekend, maar voorzover er is aangedrongen op soberheid moet ik zeggen dat mijn fractie daar wat anders inziet. Het behoort goed verzorgd te zijn en dat mag ook. Het moet ook waardig zijn, want dat verdient onze huidige CdK.

Mevrouw **Van Unen** (SP). Voorzitter. Het was niet slim om deze zaken met een enkel bedrag in de Najaarsnota op te nemen. Het is een stapeling, inclusief de kosten van onze statenvergadering, leidend tot het niveau van 60.000 euro. Dat lijkt heel veel, maar het is inmiddels al genuanceerd. Mijns inziens had men de reacties hierop kunnen verwachten, na de commotie die al was ontstaan als gevolg van een verkeerd geboekte fruitmand. Wij waren gewaarschuwd...

De SP heeft altijd een eigen mening als het over recepties gaat, inclusief nieuwjaarsrecepties. Wij dienen een amendement in waarmee wordt aangesloten bij een motie die in het verleden door voormalig statenlid Fons Luijben werd ingediend. Wij stellen voor om dat bedrag van 60.000 euro uit de Najaarsnota te halen waarna het college met een reëel voorstel kan komen. Vervolgens kunnen wij het daar nader over hebben.

De **voorzitter**. Door het lid Van Unen is het volgende amendement ingediend:

*Provinciale Staten van Zeeland, in vergadering
bijeen op 9 november 2012;*

*gezien de passage in de Najaarsnota, blz. 11:
"Afscheid/introductie CdK. Op 1 maart 2013 neemt
mevrouw Peijs afscheid als CdK van Zeeland. Een
week later zal, volgens de huidige planning, de
nieuwe CdK worden geïnstalleerd. Hiervoor is in
2013 62.000 euro benodigd. Deze kosten komen
ten laste van de budgettaire ruimte.";*

*ondergetekende stelt het volgende amendement
voor:*

*- het genoemde bedrag 62.000 euro verwijderen uit
de Najaarsnota en onder te brengen in de
algemene reserve;*

*- toevoegen aan het einde van de passage: "De
eenmalige afscheids- en kennismakingsreceptie zal
sober van aard zijn, in de stijl van voormalig
statenlid Fons Luijben.";*

*- toevoegen in een nieuwe alinea: "Het college van
GS komt op korte termijn met een uitgewerkt en
financieel onderbouwd voorstel naar PS ter
besluitname.".*

Dit amendement krijgt nr. 20.

De heer **Beekman** (CU). Voorzitter. Ik herinner mij dat destijds de heer Luijben een zeer ludieke bijdrage leverde, waarbij hij aangaf dat je bij Albert Heijn cakes kon kopen die niet veel kosten en waarvan je heel wat plakjes kon snijden, hoeveel kopjes koffie je met een pak koffie kon schenken... Meent mevrouw Van Unen het serieus en wil zij op een dergelijke manier afscheid nemen van de huidige CdK? Wil zij op die manier de nieuwe CdK inhalen?

De **voorzitter**. Mevrouw Van Unen, u heeft nu de gelegenheid om al dan niet de "Luijben-norm" te verduidelijken.

Mevrouw **Van Unen** (SP). Inderdaad, dat was heel ludiek en hiermee is aangegeven hoe wij tegenover recepties staan. Anderen willen bijvoorbeeld geen culturele evenementen en wij zijn tegen dit soort recepties.

De heer **Hijgenaar** (D66). Voorzitter. Er is over dit onderwerp al veel gezegd, maar er is een woord dat ik nog mis, namelijk "gênant". Ik heb het ook al tijdens de voorbespreking gezegd: dit is gênant, gênant voor Zeeland, voor deze Staten, voor het college van GS en mogelijk zelfs voor enkele ambtenaren, maar niet voor een vertrekkende en voor een nieuwe CdK. Niettemin heb ik met ze te doen. Je zult maar op deze manier afscheid moeten nemen en je zult maar gesolliciteerd hebben en dan dit debat horen... Ik heb er geen woorden voor en daarom wijd ik er verder maar weinig woorden aan.

Het voorstel van mevrouw Evertz vind ik sympathiek. Dat geldt ook voor het "per ongeluk-voorstel" van mevrouw De Milliano. Het zijn de Staten die over het budget gaan en het college gaat over de uitvoering. Ik vraag het college om hiermee verstandig om te gaan en voor een waardig afscheid te zorgen, met een extra bloemetje, als excuus, voor deze "cock-up".

De heer **Heijning** (GS). Voorzitter. Het college heeft gemeend met een voorstel te moeten komen

voor een waardig afscheid van de huidige CdK en uiteraard ook een gepaste entree van haar opvolger. Volgens ons voldoet dat voorstel aan deze eis. Ik denk dat dat ook is beaamd door de meeste woordvoerders. Ik ben dan ook blij met de gegeven reacties.

Wij betreuren ten zeerste de aandacht die hieraan is gegeven door de lokale en landelijke pers, de ophef die is gemaakt over de hoogte van het bedrag. Het college is er immers van overtuigd dat het niet gaat om een onevenredig grote uitgave. Ik onderstreep nog eens dat je zo'n afscheid en zo'n aantreden van de nieuwe CdK niet alleen organiseert voor degene die afscheid neemt en degene die aantreedt. Dit is juist ook bedoeld voor degenen die afscheid van de huidige CdK willen nemen, degenen die de afgelopen zes jaar heel veel contact met Karla Peijs hebben gehad en veel waardering voor haar hebben. Zij willen dit door hun komst laten blijken. Voor mij is dat een haast nog belangrijkere reden dan dat wij een gepast afscheid moeten organiseren. Dat doen we, dat hoort zo, maar belangrijker is dat dit wordt gewaardeerd door zeer veel mensen in deze provincie die daarnaartoe zullen komen.

Voorzitter. Ik herhaal dat ik blij ben met de gegeven reacties. De gedachte om de nieuwjaarsreceptie dit jaar te laten vervallen, is naar ons idee helemaal niet verkeerd. Wij nemen deze mening van de Staten dan ook over. Als ik er verder niets meer over hoor, gaan wij geen nieuwjaarsreceptie organiseren. Men zal voorts begrijpen dat beide amendementen niet de steun van het college krijgen.

De **voorzitter**. Ik constateer dat er geen behoefte bestaat aan discussie in tweede termijn.

Amendement nr. 20 van het lid Van Unen wordt bij handopsteken verworpen.

De **voorzitter**. Ik constateer dat de aanwezige leden van de fractie van de SP voor dit amendement hebben gestemd.

Amendement nr. 19 van de leden Robesin en Babijn (PvZ) wordt bij handopsteken verworpen.

De **voorzitter**. Ik constateer dat de leden van de fractie van de PvZ voor dit amendement hebben gestemd.

Gelet op de tot nu toe gebruikte spreektijden stel ik voor om de spreektijden met een half dagdeel te verlengen.

De heer **Beekman** (CU). Voorzitter. Daar wil ik graag stemming over want ik zie geen redenen om de spreektijden te verlengen.

De **voorzitter**. In het Presidium is afgesproken dat tegen het einde van de ochtendvergadering zou worden nagegaan of het noodzakelijk zou zijn om de spreektijden te verlengen. De heer Beekman vraagt om stemming over mijn voorstel en daar heeft hij recht op, zodat het voorstel in stemming wordt gebracht.

Het voorstel van orde van de voorzitter wordt bij handopsteken verworpen.

De **voorzitter**. Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van het CDA en de SGP en enkele leden van de fractie van de PvdA voor dit voorstel hebben gestemd.

De vergadering wordt voor enige tijd geschorst.

Voorzitter: mevrouw Peijs

18. Voortzetting van de behandeling van het statenvoorstel Programmabegroting-2013 (FEZ-059) c.a.

De algemene beschouwingen worden hervat.

De heer **Van Beveren** (GS). Voorzitter. Het college stelt vast dat er "wisselend" is gereageerd op de begroting voor 2013. Er zijn fracties die menen dat er goed werk is geleverd; andere fracties denken daar wat anders over. Ook zijn er woorden van dank gesproken aan het adres van ons ambtelijk apparaat. Ik zeg toe dat ik die woorden zal overbrengen. Het wordt altijd zeer op prijs gesteld dat er ook op die manier door de Staten wordt meegeleefd met het werk dat onze medewerkers voor ons verzetten.

Wat het algemene financiële beleid betreft wil ik onderstrepen dat het is gebaseerd op de uitgangspunten die de Staten zelf hebben vastgesteld. Het is dus niet iets dat het college heeft verzonnen. Zo gaan wij geen nieuwe structurele verplichtingen aan wanneer dat niet echt noodzakelijk is, zo proberen wij de risico's te beheersen, zo worden er alleen structurele uitgaven gedaan op basis van structurele inkomsten enz. Het zijn uitgangspunten waarover wij het al eens waren en die wij trachten te vertalen.

Voorzitter. Door vrijwel alle fracties is over de algemene reserve gesproken, vaak in relatie met de NAR-voorziening. De omvang van die

voorziening heeft hier en daar nogal wat vraagtekens opgeroepen. Ik doe een poging om een en ander uit te leggen, maar ik ga daarbij niet zover dat ik denk dat ik de didactische gaven van de heer Beekman kan overtreffen. Ieder zijn vak, zeg ik dan maar.

Wij hebben eerder aangegeven dat wij dachten dat wij met de voorziening van 50 miljoen toe zouden kunnen komen. Dat bedrag was gebaseerd op een NAR-kostenniveau van 55 miljoen, maar er zijn voorschriften voor de wijze waarop zoiets moet worden verantwoord en geraamd. Daarbij moet rekening worden gehouden met de zogenaamde netto-contante waarde, rentekosten, loonstijgingen, sterftekansen enz. Op die manier komt men uit op het niveau van 50 miljoen. Intussen is daar het opschuiven van de AOW-leeftijd tussendoor gekomen. Toen wij het besluit namen, hadden wij daar nog geen zicht op. In dit verband heeft een aanpassing van de raming plaatsgevonden, leidend tot een stijging met 2 miljoen. De kosten gingen dus omhoog van 55 naar 57 miljoen. Als dat niveau dan weer contant wordt gemaakt, moet niet 50 maar 52 miljoen worden geraamd. Ik hoop, voorzitter, dat het nu voor iedereen duidelijk is.

Voorzitter. Verschillende fracties zijn ingegaan op het onderwerp marinierskazerne. Hiervoor is viermaal 1 miljoen opgenomen, gewoon omdat onze meerjarenplanning niet verder loopt dan vier jaar. Het zou best kunnen dat dit verder doorloopt; dat weten wij nog niet. Hoe wij dit financieel gaan dekken, weten wij ook nog niet. Dit hangt sterk af van de behoeften die het ministerie van Defensie heeft. Afgesproken is dat wij, zodra wij hierop wel zicht hebben, bij de Staten terugkomen met een voorstel. Ik onderstreep nog eens dat het heel gevaarlijk is om hierover bedragen in het openbaar naar buiten te brengen. Dat is helaas gebeurd en dat heeft ons schade toegebracht. Ik schat zomaar in dat ons dit enkele miljoenen kost in de sfeer van de onderhandelingen. Dat is vervelend, maar het is gebeurd. Ik vraag de Staten om hier zeer terughoudend mee om te gaan. De viermaal 1 miljoen zijn opgenomen --ik heb hierover duidelijk op verschillende momenten met de Staten gecommuniceerd-- om tegenover Defensie aan te geven dat het de provincie Zeeland menens is om de kazerne naar Zeeland te halen. Dat is de enige reden.

Ook zijn er opmerkingen gemaakt over de kaderstellende rol van de Staten, zulks in relatie met het begrotingsrecht. De SP-fractie heeft in dit verband gesproken over een "begroting met verborgen bedragen". Eerlijk gezegd, voorzitter, dacht ik dat onze begroting behoorlijk transparant was...

Mevrouw **Van Unen** (SP). Het worden verborgen bedragen wanneer je ze voor het eerst tegenkomt in de begroting, wanneer er niet vooraf over is gesproken. Dat is wat ik heb bedoeld.

De heer **Van Beveren** (GS). Voorzitter. Bijzonder lastig was dat wij een begroting moesten opstellen terwijl beleidsplannen nog niet definitief waren vastgesteld. De Staten weten dat sommige plannen nog moeten worden vastgesteld; ik hoop dat dat in de komende maanden gaat gebeuren. Hierover is in verschillende commissies gesproken, waarbij ik heb toegezegd dat wij geen uitgaven zullen doen met betrekking tot programma's die nog niet zijn vastgesteld. Dat loopt wel los aangezien de Staten de bedoelde beleidsprogramma's in de komende twee maanden gaan behandelen. Dat betekent dat wij op 1 januari 2013, wanneer deze begroting gaat "leven", wel degelijk uitgaven kunnen doen. Er is sprake van een uitzondering maar de Staten hebben van ons een keurig overzicht gekregen, in onze brief van 6 november. Ik hoop dat daarmee een boel onduidelijkheden zijn weggenomen.

De fractie van de CU is dieper op dit onderwerp ingegaan. Zij vraagt of wij al verplichtingen zijn aangegaan in verband met beleidsprogramma's die nog niet zijn vastgesteld. Neen, voorzitter; een verplichting nemen wij pas in ons systeem op wanneer er afspraken zijn gemaakt, iets concreet is gemaakt, een contract is gesloten of een overeenkomst is aangegaan. Dan wordt in het systeem een verplichting "aangemaakt". Het is mogelijk dat hier en daar al door een gedeputeerde over zaken en toezeggingen wordt gesproken maar dat is dan nog niet concreet. Het zijn eerder voornemens of zo --ik kan nu niet bepalen hoe dat gaat binnen de verschillende portefeuilles-- maar van harde verplichtingen is zeker nog geen sprake.

De heer **Beekman** (CU). Ik hoor u nu het volgende zeggen: in formele zin hebben wij nog geen enkele verplichting opgenomen, maar er zou wel sprake kunnen zijn van morele verplichtingen, in die zin dat gedeputeerden zaken al hebben besproken en al toezeggingen hebben gedaan. Is dit een juiste interpretatie?

De heer **Van Beveren** (GS). Hier en daar sluit ik niet uit dat zoiets aan de orde is. Het is ook een beetje absurd om te wachten totdat iets echt is behandeld en vastgesteld, en dat je dan pas met elkaar gaat praten over investeringen. Het is normaal dat een dergelijk proces al wat langer loopt. Kijk ik naar mijn eigen portefeuille en naar iets dat te maken heeft met de Economische Agenda, dan blijkt dat ik al in discussie ben over onderwerpen die daarop betrekking hebben, maar daar liggen nog geen verplichtingen onder. Zover

ga ik niet en ik neem aan dat ook mijn collega's dat niet doen.

Voorzitter. De fractie van de CU vraagt hoe zoiets nu kon ontstaan en hoe dit in de toekomst kan worden voorkomen. Het antwoord daarop is eigenlijk heel simpel: tijdig de beleidsprogramma's vaststellen. Dat is het enige correcte antwoord dat ik kan geven.

De heer **Beekman** (CU). Dat is zo helder als wat, maar wat gaat u nu doen om ervoor te zorgen dat het daadwerkelijk gebeurt? Gaat u daar sterker op sturen?

De heer **Van Beveren** (GS). Voor deze periode kunnen wij aangeven dat het allemaal goed komt. Immers, de beleidsprogramma's die wij nu vaststellen, gelden voor deze periode. Echter, een volgend college zal weer met hetzelfde probleem zitten. Dan komt de discussie over het "over het eigen graf heen regeren" weer aan de orde. In een enkel geval voorzien de Staten hierin zelf. Verwijzend naar mijn eigen portefeuille, het Beleidsplan Goederenvervoer, wijs ik erop dat de Staten op een langere looptijd hebben aangedrongen. In dat geval is het geschetste probleem er niet. Stellen de Staten een beleidsplan vast dat maar tot 2015 loopt, dan moeten zij als een haas in 2015 een programma vaststellen voor het jaar 2016 en volgende jaren, ten minste wanneer men een en ander "smart" in de begroting wil kunnen verwerken.

Bijna alle woordvoerders hebben gesproken over de "boeggolf", mede in relatie met de reorganisatie. Misschien is het goed dat ik nogmaals uitleg hoe het met die boeggolf zit, zij het dat ik ook hier niet de pretentie heb dat ik het beter kan dan de heer Beekman. Voorzitter. De boeggolf bestaat uit toezeggingen of reserveringen --in een enkel geval gaat het om kredieten-- die nog niet tot concrete uitgaven hebben geleid. Elk jaar wordt dit meegenomen, maar de samenstelling van de boeggolf verandert steeds. Ook de omvang daarvan varieert. Die is nu inderdaad behoorlijk groot. Men ziet dat reserveringen die dit college of een vorig college heeft gedaan, beslag leggen op middelen terwijl een en ander misschien pas jaren later tot uitvoering komt, of wellicht helemaal niet. Hoe wordt hiermee gehandeld? Wij voegen die middelen aan de algemene reserve toe en halen ze er in januari weer uit. Welnu, dat laatste doen wij nu niet; wij laten ze nu in de algemene reserve zitten. Wij gaan nu eerst voor al die verschillende voornemens onze reguliere budgetten aanspreken. Zijn die benut, dan spreken wij vervolgens de algemene reserve aan. Het college komt dan bij de Staten om een krediet te vragen.

Sommige fracties hebben gesteld dat deze werkwijze minder doorzichtig en minder goed controleerbaar is, maar dat moet ik bestrijden. Dat

is echt niet waar. De Staten krijgen juist meer verantwoordelijkheden. Immers, het college beperkt zich in die zin dat het, wanneer de reguliere middelen zijn benut, naar de Staten toemoet om budget te vragen, hetgeen dan met middelen uit de algemene reserve wordt gedekt.

De heer **Beekman** (CU). Met betrekking tot de ruim 40 miljoen waarover wij nu spreken, is er toch sprake van vastgesteld beleid waar een budget aan hangt? Terecht geeft u aan dat er nog geen uitgaven zijn gedaan, als gevolg van allerlei omstandigheden. Misschien worden er helemaal geen uitgaven gedaan, maar dat kan nu nog niet worden beoordeeld. Tegen die achtergrond is het voor de Staten toch heel belangrijk om te weten waaruit die boeggolf nu precies bestaat en wat daarvan de consequenties zijn? Op die manier kunnen zij inschatten in hoeverre er later nog een beroep moet worden gedaan op de algemene reserve. Ik realiseer mij dat het in die zin gemakkelijker wordt dat de Staten er later "over gaan" wanneer een uitname uit de algemene reserve aan de orde is, maar ik wil graag weten wat de consequenties zijn wanneer wij nu die ruim 40 miljoen in de algemene reserve laten.

De heer **Van Beveren** (GS). Voorzitter, het wordt er helemaal niet "gemakkelijker" op, ten minste niet voor GS. Het college maakt het zich alleen maar moeilijk. Die interpretatie klopt dus niet. Dat de Staten willen weten waar de boeggolf uit bestaat, weet ik. Dat is een- en andermaal in de commissie besproken. Beloofd is dat daarin bij de vierde wijziging van de begroting-2012 en de eerste wijziging van de begroting-2013 inzicht wordt geboden. Dan kunnen de Staten precies zien waaruit de boeggolf bestaat.

Dit kan inderdaad betekenen, voorzitter, dat wij nu iets in de algemene reserve stoppen dat er misschien al in maart weer uit moet worden gehaald. Er zijn projecten waarvan ik vermoed dat het zo zal gaan, maar er zijn ook projecten waarvan wij helemaal niet weten hoe het gaat lopen. Ik geef een voorbeeld dat te maken heeft met mijn eigen portefeuille. Zo'n zes jaar geleden is zo'n vier miljoen geraamd voor een bijdrage ten behoeve van de gemeente Goes in het kader van het spoortraject. Er zijn enorme discussies geweest en nog gaande met Prorail en andere instanties en intussen schuift dit project maar op en kunnen wij met die vier miljoen niets doen. Dat is zonde. Je kunt dan beter dat bedrag voor iets anders inzetten en later --als het wat dat project betreft eindelijk zover is-- middelen uit de algemene reserve beschikbaar stellen.

De heer **Bierens** (VVD). U blijft er, wat de algemene reserve betreft, wel rekening mee houden dat een aan welke gemeente dan ook

gedane toezegging moet worden nagekomen, wellicht ook in verband met een volgend project? U zet dat "afzonderlijk"?

De heer **Van Beveren** (GS). Dat is helemaal correct, voorzitter. Anders zouden wij op den duur neen moeten verkopen, en dat zou niet goed zijn. Wij oormerken dergelijke bedragen.

De heer **Beekman** (CU). Dan is de conclusie toch juist dat dit op een aantal punten vooral een cosmetische operatie is?

De heer **Van Beveren** (GS). In zekere zin is dat zo, maar eerder hadden wij de middelen overal voor u "verstopt". Daar was u ook niet zo blij mee. Nu maken wij het duidelijk, voorzitter, en is het weer niet goed... Het wordt nu veel en veel transparanter. De Staten krijgen er meer over te zeggen en voor ons leidt dit tot meer werk. Zelf vind ik dat er niets mis mee is om --wanneer een project, bijvoorbeeld Waterdunen, tot uitvoering komt-- naar de Staten te gaan met een plan en met een kredietaanvraag. Wat ik daarbij belangrijk vind, is dat aan die aanvraag ook een goede jaarplanning wordt toegevoegd, zodat duidelijk wordt wat er per jaar wordt uitgegeven. Ik weet wel dat dit van allerlei factoren afhankelijk is, maar dit moet veel beter.

De heer **Roeland** (SGP). Er zijn toch ook projecten ten aanzien waarvan de kans groot is dat ze met reguliere middelen kunnen worden gefinancierd, zodat niet voor elk project weer opnieuw op de algemene reserve moet worden teruggevallen? Als het laatste het geval zou zijn, zouden wij echt met "cosmetica" bezig zijn.

De heer **Van Beveren** (GS). Dat klopt. Wij vervallen in herhaling want ik heb het ook al in de commissie gezegd: ik verwacht dat wij als gevolg van deze werkwijze een aanmerkelijk vermindering van het rekeningresultaat zullen zien. Het stuit de Staten tegen de borst dat zich steeds die hoge rekeningssaldi voordoen. Dat is vervelend, de budgetten zijn te ruim, zo wordt gesteld. Welnu, op deze manier gaan wij dat tegen. Wij gaan eerst de reguliere budgetten opmaken voordat wij bij de Staten met kredietaanvragen komen.

Ook over de kerntakendiscussie zijn veel opmerkingen gemaakt. Sommige fracties geven aan dat er op bepaalde instellingen niet of minder moet worden bezuinigd. Voorzitter, ik stel voor dat wij daar in december over spreken. Daarvoor is een bepaald traject afgesproken en het lijkt mij correct, ook tegenover de instellingen, om dat traject te volgen en niet nu te besluiten om bijvoorbeeld met betrekking tot Sport Zeeland en de ZB niet of minder te bezuinigen.

Gesteld is dat de communicatie met de instellingen beter moet. Voorzitter. Naar onze beleving wordt er met alle instellingen en ook met de gemeenten goed gecommuniceerd. Daarover hebben wij in de Najaarsnota verslag gedaan. Dat is volgens afspraak gebeurd. Verder is er geen sprake van dat het overleg met de gemeenten zou stagneren, zoals door de fractie van D66 is aangegeven. Dat is echt niet aan de orde. Ik weet niet waar dit vandaan komt.

Door de VVD-fractie is gevraagd of wij de investeringsruimte van 16 miljoen overeind kunnen houden. Voorzitter, dat zal blijken uit ons voorstel. Wij zijn nog in overleg. De gemeenten hebben aangegeven dat deze ruimte ook wat kleiner zou kunnen zijn, met dien verstande dat het verschil zou kunnen worden gebruikt om wat minder op de instellingen te bezuinigen. Natuurlijk houden wij ook met deze wens rekening. Wij zullen zien waar wij op uitkomen.

Wat Delta betreft vraagt de fractie van GroenLinks aandacht voor de aandeelhoudersstrategie en vermengt zij deze kwestie mijns inziens enigszins met de bedrijfsstrategie. Daarmee komt het risico aan de orde waarop ik heb gewezen toen de Staten een motie over dit onderwerp aannamen: let op, het zijn twee verschillende zaken en zorg ervoor dat ze niet door elkaar worden gehaald. Een werkgroep is bezig en de heer Harpe geeft aan dat hij haar niet wil storen. Ook wij willen dat niet, integendeel. Wij faciliteren deze groep juist en je zou kunnen zeggen dat dat het tegenovergestelde is. Ik verwacht dat Delta vandaag met een concept-bedrijfsstrategie naar buiten komt. Hoe dit vervolgens past bij de visie van de werkgroep... Dat zien we wel, voorzitter.

De beheersing van de risico's is door de PVV-fractie in relatie gebracht met de NAR. Ook is gewezen op het weglekken van kennis en ervaring. Tevens is een relatie gelegd met de opgave die wij ons zelf hebben gesteld in de vorm van de bezuinigingen tot het niveau van 17,7 miljoen en de formatiereductie van 90 FTE. Voorzitter. Al eerder heb ik uitgelegd dat die 90 FTE zijn opgegaan in de reductie van 150 FTE die wij nu realiseren. Die 90 zouden aanvankelijk via natuurlijk verloop worden gerealiseerd, maar dat is nu anders geworden als gevolg van de 57plus-maatregel.

Gesteld is dat de NAR een bijzonder dure afvloeiingsregeling is en dat is weer in verband gebracht met de externe inhuur. Voorzitter, misschien is het goed dat ik nogmaals aangeef dat de kosten van de regeling, door ons gekozen, ongeveer gelijk zijn aan die van een regeling op basis van natuurlijk verloop. Dat maakt niet zoveel uit. In die zin is het dus niet terecht dat voortdurend naar voren wordt gebracht dat de NAR een dure regeling is.

De heer **Haaze** (PVV). Voorzitter, ik vraag de gedeputeerde om de Staten wat dit betreft een overzicht voor te leggen waaruit blijkt dat de aan de NAR verbonden kosten nagenoeg gelijk zijn aan die, verbonden aan een regeling op basis van natuurlijk verloop.

De heer **Van Beveren** (GS). Dat hebben wij al gedaan, voorzitter, maar wij kunnen de desbetreffende stukken nogmaals toesturen als de heer Haaze ze niet meer heeft. Dat is geen bezwaar. De rekensom is overigens heel eenvoudig. De mensen krijgen nu 70% van hun loon en de fiscale boete --waartegen wij bezwaar hebben gemaakt; dat loopt nog-- is ongeveer die 30%. Per saldo moet het ongeveer overeenkomen. Het kan niet zoveel uitmaken.

De heer **Haaze** (PVV). Voorzitter. Heeft de gedeputeerde hier ook bij betrokken dat er, wanneer met betrekking tot bepaalde "takken van sport" deskundige ambtenaren de poort uitlopen, extra moet worden ingehuurd? Is er ook met dat effect rekening gehouden?

De heer **Van Beveren** (GS). Voorzitter, dit is een kwestie waarover wij al enkele malen hebben gesproken. Het gaat hier om veronderstellingen die bij enkele statenleden, waaronder die van de PVV-fractie, leven. Ik weet niet waar men het vandaan haalt dat wij "aan de voorkant" mensen wegsturen om ze "aan de achterkant" weer in te huren. Ik zou zeggen: laat het maar zien. Wij hebben dit nergens opgeschreven.

De heer **Haaze** (PVV). Voorzitter, uit deze reactie van de gedeputeerde maak ik op dat er bij de vergelijking van de NAR en een regeling op basis van natuurlijk verloop, van is uitgegaan dat geen extra inhuur zal plaatsvinden.

De heer **Van Beveren** (GS). Er zijn enkele knelpunten. Die hebben wij geïnventariseerd; ze zijn bekend. Daarvoor zijn oplossingen gevonden, in die zin dat mensen wat langer doorwerken of in de zomer een paar maanden terugkomen. Dat heeft weer als voordeel dat ze dan de uitkering niet krijgen, want dan krijgen ze gewoon salaris. Het zijn communicerende vaten. Dat wij als gevolg van deze regeling extra inhuur gaan plegen... Voorzitter, wij hebben het niet afgesproken en wij hebben dit ook de Staten zo niet laten weten. Het zijn veronderstellingen waarmee de heer Haaze zelf komt. Misschien is het interessant om te weten waarop hij ze baseert.

De kwestie van de externe inhuur is voor veel statenleden een moeilijk punt. Voorzitter. Ik wil nog eens benadrukken dat het wat dit betreft bij de Staten gaat om een bedrag, een begrip, terwijl er onderscheid moet worden gemaakt tussen de

rijksnorm --daarmee komt men uit op ongeveer 4 miljoen, een bepaald percentage van het salarisbudget-- en het bedrag aan uitbestedingen. Wij kunnen echt niet alles zelf. Dat zal ook niet het geval zijn als wij straks te maken hebben met een afgeslankte organisatie. Ook dan kunnen wij niet alles zelf. Het blijft een punt dat wij externe inhuur nodig hebben, maar een groot gedeelte daarvan is uitbesteding. Het is een lastig begrip en aan de buitenkant lijkt het een post te zijn ten aanzien waarvan er gemakkelijk kan worden bezuinigd, maar wij hebben dit nodig. Het beeld is zeer divers; wij hebben er een overzicht van verstrekt. Bovendien wordt erop bezuinigd. Ook dit jaar is het totale bedrag omlaag gebracht. Dat hebben wij beloofd en dat doen wij ook. Bij het verschijnen van de jaarrekening zullen de Staten zien dat ons dit ook wel is gelukt. Het blijft een fors bedrag, maar deze uitgaven zijn noodzakelijk. Wij doen ze niet omdat wij dat zo leuk vinden.

Over de gevolgen van het regeerakkoord zijn door verschillende fracties opmerkingen gemaakt. Voorzitter, er is wat dit betreft een brief voor de Staten in voorbereiding die aanstaande dinsdag door het college zal worden behandeld en de Staten in de loop van de volgende week zal worden toegezonden. Het is nog lang niet duidelijk hoe een en ander financieel zal uitpakken, maar aandacht wordt gegeven aan de maatregelen die voor Zeeland relevant zijn. Waar dat mogelijk is, wordt een financiële vertaling gegeven.

Voorts zijn opmerkingen gemaakt over de Subsidieverordening in relatie met de WOPT-norm. De heer Beekman heeft gevraagd of het college met een voorstel komt om deze norm aan te passen. Voorzitter, dat waren wij niet van plan. In het regeerakkoord staat het voornemen om de WOPT-norm aan te passen en wij stellen voor om de uitwerking daarvan af te wachten. Ik verwacht niet dat dit lang zal gaan duren. De WOPT-norm is opgenomen in onze Subsidieverordening en komt nu uit op het niveau van ongeveer 190.000 euro. Als het niveau door het kabinet wordt verlaagd, werkt dat automatisch ook bij ons door. Wij hebben immers in de verordening geen bedrag staan, maar een norm.

De heer **Beekman** (CU). Als het college nu toch die verordening aan het opstellen is, waarom wordt daarin dan niet meteen die nieuwe norm opgenomen?

De heer **Van Beveren** (GS). De norm zit er al in.

De heer **Beekman** (CU). Ja, de WOPT-norm... Voorzitter. Mijn conclusie is dat de gedeputeerde een motie wil om de norm te verlagen.

De heer **Van Beveren** (GS). Als de Staten van oordeel zijn dat wij vooruit moeten lopen op het

rijksbeleid, moet dit inderdaad maar vanuit de Staten naar voren komen. Wij vinden niet dat het onze taak is om dit op te pakken. Dat hebt u goed begrepen...

De fractie van de PvZ heeft gesuggereerd dat er een blanco cheque is afgegeven voor twee projecten, Perkpolder en Waterdunen. Voorzitter, dat bestrijd ik want dat is absoluut niet juist. In een bijlage bij de Najaarsnota hebben wij een transparante toelichting gegeven op de kritische projecten die in onze provincie lopen en deze twee maken daar deel van uit. De Staten kunnen zien hoe het ermee staat. Het zijn allebei projecten die zijn gebaseerd op een sluitende "grex". Die sluitende "grex" is niet door ons verzonnen; daarover is heel nadrukkelijk met de Staten gesproken.

Voorts is door de PvZ-fractie gevraagd naar de 20 miljoen die, om het even populair te zeggen, van de Hedwigepolder naar de Sloe- en Tractaatweg moeten gaan. Voorzitter. De heer Robesin heeft zelf vastgesteld dat het ontpolderen van de Hedwigepolder een politiek feit is. Deze redenering volgend, verwacht ik dat die 20 miljoen naar ons toe zullen komen.

De heer **Robesin** (PvZ). Ik heb gevraagd of dat bedrag er snel komt, nu dat politieke feit er ligt. Of gaat het nog lang duren, zodat het noodzakelijk wordt dat de provincie een en ander voorfinanciert?

De heer **Van Beveren** (GS). Wij hebben voor de Sloe- en Tractaatweg met het Rijk een financieringstraject afgesproken. Dat ligt keurig vast, inclusief die 20 miljoen. Het loopt over een aantal jaren; elke keer krijgen wij een bepaald bedrag. Als het allemaal loopt zoals wij nu denken, behoeven wij niet voor te financieren, onder de voorwaarde dat dat "politieke feit" erdoor komt.

De fractie van D66 bepleit dat de Westerscheldetunnel zo snel mogelijk tolvrij wordt. Voorzitter, dat verlangen leeft natuurlijk ook bij het college. Het is echt niet zo dat GS het leuk vinden om voor deze tunnel tol te heffen. Helemaal niet; het is heel vervelend dat dit moet gebeuren, maar wij weten hoe dit zo gekomen is. Wij hebben in deze zaal afgesproken dat wij over dit beleid pas weer in 2015 met elkaar praten. In de tussentijd zouden wij wel iets kunnen doen aan de tarieven; de Staten hebben daar zelf uitspraken over gedaan.

Voorzitter. Inmiddels is gebleken dat wij met betrekking tot de tunnel met enig goed nieuws kunnen komen. Het onderhoud dat aan de tunnel moet worden gepleegd, is door de tunneldirectie voor een groot aantal jaren aanbesteed en dat pakt in financiële zin gunstig uit. Dit heeft een positieve invloed op de meerjarenplanning. Wij moeten, samen met de directie, nog nagaan wat dit nu precies voor effecten heeft. Ik zeg toe dat het

college op redelijk korte termijn in een brief zal aangeven om welke effecten het gaat. Er kan een keuze worden gemaakt; ofwel men verlaagt de tarieven, ofwel men streeft naar het eerder tolvrij maken. Voorzitter, deze mededeling is mij gedaan. Had ik er nu niets over gezegd, dan zou men mij later een verwijt kunnen maken. Vandaar dat het mij goed lijkt, hier nu even op in te gaan.

Het college ontraadt de Staten de aanvaarding van amendement nr. 1. Het betreft de controlerende taak van de Staten in relatie met vastgesteld beleid. Op dat onderwerp ben ik al ingegaan.

Motie nr. 3 gaat over de MRB-opcenten. Het is in dat verband heel verleidelijk om in te gaan opmerkingen van de heer Roeland over de opvolging van koning Salomo... Voorzitter. Wij ontraden de Staten de aanvaarding van deze motie. Over dit onderwerp zijn voor deze periode bijzonder duidelijke afspraken gemaakt en ik stel voor dat wij ons daaraan houden. Wel heb ik even laten nagaan wat dit zou betekenen voor de individuele autobezitter. Het komt neer op ongeveer 14 euro per jaar, gemiddeld, afhankelijk van het gewicht van de auto.

Over de externe inhuur, het onderwerp van motie nr. 4, is al veel gezegd. De PVV-fractie verlangt dat gegevens hierover worden opgenomen in statenvoorstellen. Voorzitter. Dit is sterk afhankelijk van de beleidsplannen die de Staten vaststellen. De rijksnorm in verband met uitbesteding heb ik al toegelicht. Daarnaast wijs ik erop dat GS en PS ook hier verschillende verantwoordelijkheden hebben. De wijze waarop bepaalde budgetten worden ingevuld --of wij met eigen personeel werken of kiezen voor uitbesteden-- is een verantwoordelijkheid van GS. Mijns inziens voert het veel te ver om dit op het niveau van de Staten te leggen. Verder heeft dit te maken met de capaciteit. Je moet dan toch zaken vooraf inplannen en aangeven. Als het dan weer anders uitpakt, is dat bijzonder lastig. Bovendien geven wij altijd achteraf, ter verantwoording, aan hoe bepaalde uitgaven zijn gedaan. Met Machiavelli in gedachten zou ik willen zeggen: laten wij elkaars bevoegdheden respecteren.

Mevrouw **Van Unen** (SP). U heeft natuurlijk gelijk als u doelt op de gescheiden verantwoordelijkheden, maar als de Staten er jaar-in-jaar-uit bij de behandeling van begroting en jaarstukken op hameren dat het een belangrijk issue is, gaat het wel wat anders liggen.

De heer **Van Beveren** (GS). Voorzitter, ik vind dat de SP-fractie nu een beetje bagatelliseert. Als er nou een onderwerp is waaraan nadrukkelijk aandacht wordt gegeven, ook door GS, is het wel dit onderwerp. Bij de interne bedrijfsvoering hebben wij er echt op ingezet om de externe inhuur te

beperken. Men mag echt van mij aannemen dat, als de Staten zo'n signaal afgeven, wij er ook werk van maken. Wij leggen het dan niet naast ons neer, zo van: over een maand zien we elkaar weer. Zo werkt het niet. Elke gedeputeerde moet verantwoording afleggen voor de externe inhuur die met betrekking tot zijn portefeuille plaatsvindt en een en ander wordt ook nog eens getoetst op een centraal punt in onze organisatie. Het is werkelijk niet zo dat dit zomaar, tussendoor, gebeurt.

Voorzitter. Over de inhoud van amendement nr. 6 hebben wij weinig te zeggen. Het gaat hierbij immers om het statenbudget --en daar gaan de Staten over-- maar wij vinden dit een goed idee.

Amendement nr. 7 handelt over nog niet vastgestelde beleidsplannen. Wat dat betreft heb ik een duidelijke toezegging gedaan. Ons inziens is dit amendement overbodig.

Met amendement nr. 8 wil de PvZ-fractie de reservering voor de NAR uit de begroting schrappen. In feite wil zij deze regeling terugdraaien. Voorzitter. Dat lijkt ons onmogelijk, gelet op datgene wat al is gepasseerd.

Het college ontraadt de aanvaarding van amendement nr. 11 dat over de Roemer-norm gaat. Dat geldt ook voor amendement nr. 13. Als men het als storend ervaart dat de raming voor topsportevenementen onder "leefbaarheid" staat, kan er ook voor "economie" worden gekozen. Echter, wij moeten ook opgaven doen voor statistieken enz.; dergelijke gegevens worden centraal verzameld. Als gevolg daarvan moet het toch weer onder "leefbaarheid". Dit levert dus extra werk op, maar allez...

Naar aanleiding van amendement nr. 14 (ombuigingen kerntaken gelieerde en gesubsidieerde instellingen) wijs ik erop dat wij de kerntakendiscussie hebben gevoerd en dat datgene wat in dat verband is besloten, door ons in de begroting is verwerkt. In december praten wij opnieuw met elkaar. Leidt dat tot bepaalde gevolgen, dan komen ze aan de orde in een begrotingswijziging. De aanvaarding van dit amendement wordt door het college ontraden.

Met amendement nr. 16 wil de SP-fractie 120.000 euro uit de Najaarsnota verwijderen. Het betreft het IPO-jaarcongres dat in 2014 in Zeeland plaatsvindt. Voorzitter. Al eerder heb ik gezegd dat het in de Najaarsnota veelal om aankondigingen gaat. Zaken komen later bij de Staten terug, en dat geldt ook hiervoor. Die 120.000 euro vindt men te zijner tijd terug in een begrotingswijziging, inclusief een specificatie. Het college ontraadt de Staten de aanvaarding van dit amendement.

Amendement nr. 17 voorziet in verwijdering van "alles wat betrekking heeft op de kerntakendiscussie". Voorzitter. De Staten hebben het college verzocht hen goed op de hoogte te houden van dit proces en daarover zijn afspraken gemaakt. Zo is afgesproken om in de Najaarsnota

een tussen-verantwoording op te nemen. Dat is gebeurd en nu wil men dit er met een amendement weer uithalen. Ik kan het niet meer volgen... Ik zou zeggen; laat dit maar netjes in de Najaarsnota staan. Wij ontraden de aanvaarding van dit amendement.

Daarmee, voorzitter, sluit ik mijn beantwoording af.

De heer **Robesin** (PvZ). Voorzitter. De gedeputeerde is onze vraag over de 9 miljoen, de brief van de gemeenten van Zeeuws-Vlaanderen, vergeten.

De heer **Van Beveren** (GS). Dat is een kwestie die door de heer Van Heukelom zal worden behandeld.

De heer **Heijning** (GS). Voorzitter. Ik meen dat ik mijn reactie in eerste termijn kort kan houden.

De fractie van de PvdA heeft vragen gesteld over de verantwoordelijkheid van gemeenten in verband met zuinig ruimtegebruik en over de rol van de provincie daarbij. Gevraagd is of hierover af en toe aan de Staten kan worden gerapporteerd. Voorzitter. Dit wordt betrokken bij de monitoring van het Omgevingsplan en de Omgevingsbalans. Uiteraard kunnen wij hierover desgewenst vaker spreken. Als de Staten dat wensen kan een tussenrapportage worden opgesteld.

De heer Beekman heeft in andere zin over het Omgevingsplan gesproken, namelijk over de financiële doorvertaling die er niet zou zijn. Voorzitter. Naar onze mening is die visie niet juist. Immers, er zitten financiële paragrafen in het Omgevingsplan en die zijn, evenals het gehele plan, door de Staten goedgekeurd. Alleen, ik heb toegezegd dat wij, waar het gaat om de 3,5 miljoen voor grote plannen, nog met een soort bestedingsvoorstel naar de Staten komen, en dat gaan wij ook doen.

De fractie van de PvdA vraagt aandacht voor het natuurbeheer. Zij meent dat niet alleen naar de technische kant van dit beheer moet worden gekeken, maar ook naar de beleving, de educatie enz. Voorzitter, daar neem ik goede nota van. Ongetwijfeld komen wij hier binnenkort verder over te spreken.

De fractie van het CDA kan ik zeggen dat het wifiproject, ingestoken vanuit het toerisme, goed loopt. In een groot gedeelte van Zeeland is dit inmiddels gerealiseerd, maar dat geldt niet voor ieder terras, zoals is bepleit door mevrouw De Milliano. Deze voorziening is er op plekken waar veel mensen bij elkaar komen. Er zijn nog enkele gemeenten waar het nog niet zo goed loopt --en daar zullen wij nog aan trekken-- maar in het grootste gedeelte van Zeeland verloopt dit heel goed.

De heer Robesin heeft een motie ingediend, nr. 9, die is gericht op het garanderen van een

ontpolderstop. In deze motie wordt verwezen naar herstelmaatregelen in het Middengebied die volgens de Europese Commissie volstrekt onvoldoende zouden zijn. Voorzitter. De Commissie heeft hierover een brief geschreven maar dit moet toch echt worden gezien tegen de achtergrond van het geheel van de maatregelen die met betrekking tot de Westerschelde genomen zouden moeten worden, althans volgens de Commissie. Er is een directe relatie met het wel of niet ontpolderen van de Hedwigepolder. De provincie Zeeland heeft in feite alleen te maken met de met Den Haag gemaakte afspraken. Het is niet zo dat de Commissie ons rechtstreeks kan verplichten om iets wel of niet in het Middengebied te doen. Nogmaals, wij hebben afspraken met het ministerie en zolang wij niets horen dat lijkt op het tegendeel daarvan --dat hebben wij nog niet gehoord en ik verwacht ook niet dat dat gaat gebeuren-- gaan wij gewoon door in het Middengebied met te doen wat wij aan het doen zijn.

Ik kan daaraan toevoegen dat de Commissie daar alle begrip voor heeft getoond. Ik ben op bezoek geweest bij de kabinetschef van de heer Potoknic. Wij hebben een uur met elkaar gesproken en wederzijds standpunten uitgelegd. De Commissie correspondeert in principe niet rechtstreeks met ons. Eigenlijk zou men ook niet met ons moeten spreken, maar vanwege de moeilijke situatie waarin wij verkeren, heeft men zich daar wel toe bereid getoond. Ze zijn het helemaal eens met de stelling dat wij in principe met onze nationale regering behoren te spreken, en niet met hen. Zo zit deze regelgeving nu eenmaal in elkaar.

De heer **Robesin** (PvZ). Is er intussen al een antwoord gekomen op uw brief naar Brussel over het Middengebied? Ik meen dat dat antwoord er nog niet is.

De heer **Heijning** (GS). Onze brief naar Brussel... Neen, daar is volgens mij nog geen antwoord op gekomen.

De heer **Robesin** (PvZ). Hoe spoort datgene wat u zojuist heeft gezegd, met de laatste brief van de Commissie die op het bureau van Bleker is beland? Ik doel op het stuk dat hij per ongeluk op internet heeft gezet. Daarin staat toch duidelijk dat de Commissie niet tevreden is met de maatregelen voor het Middengebied?

De heer **Heijning** (GS). Naar onze stellige overtuiging moet u dit in het geheel van de Westerschelde bezien, en geen opmerkingen uit die brief lichten om alleen maar daarop te focussen. De grootste bezwaren van de Commissie richten zich op het feit dat de ontpoldering van de

Hedwigepolder nog niet is gerealiseerd. Naar haar idee is er in totaliteit te weinig voortgang geboekt.

De heer **Robesin** (PvZ). In eerste termijn heb ik al gezegd dat wij moeten voorkomen dat dingen door elkaar worden gehaald. De Commissie heeft duidelijk uitgesproken dat zij zich niet bemoeit met de uitvoering van de Scheldeverdragen. Daarbij gaat het natuurlijk in het bijzonder om de "ontpolderparagraaf". U weet net zo goed als ik dat datgene wat in die verdragen staat over die 600 hectare, bovenop het basis-natuurprogramma komt. Dat is een "deal" geweest tussen Vlaanderen en de natuurbeweging. Het is een extra in de sfeer van de estuariene natuur.

De heer **Heijning** (GS). Neen, neen; het gaat om wat er zijn totaliteit in het gebied van de Westerschelde gebeurt. Daar gaat het de Commissie om. Het gaat inderdaad niet om de concrete afspraken tussen Nederland en Vlaanderen --daar heeft u gelijk in-- maar u kunt niet een stukje uit de bedoelde brief lichten en daarvan zeggen dat het niet deugt. Zo werkt het niet. De Commissie heeft de Nederlandse regering erop willen wijzen dat er wat haar betreft met betrekking tot de Westerschelde nog niet veel voortgang is geboekt. In zekere zin heeft zij daar ook gelijk in omdat allerlei zaken bij ons heel veel tijd nemen. Dat geldt voor de Hedwigepolder maar ook voor andere projecten die te maken hebben met de Westerschelde, ook buitendijkse projecten. Voor je in Nederland iets kunt realiseren, gaat er heel veel tijd overheen als gevolg van procedures.

Voorzitter. Met de eerder genoemde motie wordt verwezen naar het beperkingenbesluit. De hierbij in het geding zijnde wet is bedoeld om burgers via bijvoorbeeld het kadaster inzage te geven in beperkingen die voor een bepaald object of vastgoed gelden. Deze wet is ons inziens niet bedoeld om een politieke uitspraak over een bepaald gebied vast te leggen. Zo gaat het niet werken. In die zin hebben wij niets aan deze motie.

De heer **Robesin** (PvZ). Voorzitter, mag ik de heer Heijning nog een vraag stellen?

De **voorzitter**. Mijnheer Robesin, het gaat nu om een motie die er ligt. Laten wij niet het hele beleid rondom de Westerschelde aan de orde stellen.

De heer **Roeland** (SGP). Voorzitter. De aanvaarding van deze motie wordt door het college ontraden; dat is althans mijn conclusie. Hoe staat het college tegenover ontpolderen? Heeft het college een antenne uitstaan zodat men, als het nodig blijkt te zijn, heel snel en proactief kan reageren? Ik doel op geluiden waaruit blijkt dat men toch weer verder wil gaan met ontpolderen.

De heer **Heijning** (GS). Ja, dat kunnen wij zeker, en dat zijn wij ook zeker van plan.

Voorzitter. Met de genoemde motie nr. 9 wordt verwezen naar het nieuwe regeerakkoord. Dat ligt er nu een week en er is al een hoop gesteggel over. Over het onderwerp waarover wij nu spreken, is er nog geen contact geweest tussen ons en het ministerie. Er is ook nog geen overleg geweest over allerlei natuurzaken tussen het IPO en het ministerie. Dat moet allemaal nog komen. De nieuwe staatssecretaris die hierover gaat, is pas vijf dagen in functie. Met andere woorden: men is wel heel erg voorbarig wanneer men hierover nu al moties gaat aannemen. Wij zullen wat dit betreft beslist alert zijn. Zodra het nodig is en er mogelijkheden zijn om hierover met bewindslieden te spreken, zullen wij dat doen. Daarbij zullen wij zeker kenbaar maken dat wij sterk tegenstander zijn van verdere ontpolderingen in Zeeland. Laat dat volstrekt duidelijk zijn. Niemand is daarbij gebaat, zoals onze commissaris van de Koningin al diverse malen heeft gezegd. Zeeland is niet gebaat en mijns inziens is ook Antwerpen niet gebaat bij voortgaande discussies over dit onderwerp.

Vervolgens richt ik mij op motie nr. 10 over de Willem-Leopoldpolder. Voor degenen die dat nog niet weten, vermeld ik even dat dit een polder in België is. Voorzitter. Het college meent dat wij ons hierover niet druk zouden moeten maken. Wij hebben dan ook geen enkele behoefte aan deze motie. Ik voeg hieraan toe dat wij in het verleden niet hebben gezegd dat wij het niet eens zijn met datgene wat er in het Zwin gebeurt. Het zou een beetje raar zijn wanneer je, na al die jaren, dat nu ineens wel zou gaan zeggen.

De SP-fractie verwijst in haar amendement nr. 12 naar het rekenkamerrapport "Promotie in Zeeland 2000-2012". Voor een groot gedeelte gaat het daarbij over voorgaande collegeperiodes, en voor een zeer klein gedeelte over de huidige periode. Door de SP-fractie wordt er een enkele zin uitgelicht en op grond daarvan wordt gesteld dat er maar geen geld meer moet worden uitgetrokken voor promotiedoeleinden. Voorzitter, dat gaat ons veel te ver. Immers, promotie is voor Zeeland echt heel belangrijk. De aanvaarding van deze motie ontraden wij de Staten ten zeerste.

Met motie nr. 18 over de VCT wordt ons inziens voortgeborduurd op een krantenartikel dat enige tijd geleden in de PZC heeft gestaan en waarin de heer Verbrugge zijn mening heeft gegeven, als zou de WCT zijn plan in de weg staan. Voorzitter, naar de mening van het provinciebestuur en het bestuur van ZSP is dat absoluut niet het geval. Ook nadat het bedoelde artikel was verschenen, is aan de heer Verbrugge overgebracht dat er op korte termijn helemaal geen sprake meer is van een WCT. Daar is op dit moment geen behoefte aan. Echter, voor de toekomst willen wij deze optie niet helemaal

wegschrijven. Daarentegen bestaat er op korte termijn wel behoefte aan containerfaciliteiten in de haven. Als de heer Verbrugge zijn plan wil realiseren, staat hem niets in de weg, ook niet in vergunningstechnische zin en ook niet wat betreft ZSP. Ik wil een en ander met alle plezier daar nog eens onder de aandacht brengen, maar dat zou toch wat overbodig zijn na al datgene wat hierover in de krant heeft gestaan. Wat het college betreft, is motie nr. 18 overbodig.

De heer **Harpe** (GL). Voorzitter. De gedeputeerde suggereert een soort tegenstelling tussen WCT en VCT, maar dat is deze motie niet aan de orde. Al vaker is er in deze zaal voor gepleit dat ZSP die kade nu eens aanlegt en dat wordt ook met deze motie beoogd. Van een tegenstelling is geen sprake. De gedeputeerde geeft ook zelf aan dat deze ontwikkeling in de haven een goede zaak is. Met deze motie wordt aan de Staten gevraagd, dit nog eens te onderstrepen. Volgens mij is daar niets op tegen.

De heer **Heijning** (GS). Voorzitter, de heer Harpe stelt: ZSP, leg die kade nu eens aan. ZSP legt soms wel kades aan, maar die moeten wel worden betaald en dat is toch een punt waarover door partijen nagedacht moet worden. Welnu, daar is al over nagedacht en waarschijnlijk wordt de bottleneck gevormd door het feit dat de financiering niet rond is.

De heer **Bierens** (VVD). Voorzitter. Op zich begrijp ik de inhoud van motie nr. 18: geef de VCT de kans. De vraag is echter of dat moet gebeuren tegen elke prijs. Wij hebben natuurlijk ook onze eigen belangen in ZSP. Zegt de heer Harpe nu: koste wat het kost? Moet ZSP hoe dan ook die kade aanleggen? Ik wijs erop dat wij voor de helft eigenaar zijn van ZSP. Ik vind dat van ons in de richting van ZSP het signaal moet uitgaan dat men hier op een zakelijke manier mee moet omgaan. Nu lijkt het erop alsof men alleen maar Verbrugge wil faciliteren.

De heer **Harpe** (GL). Het gaat erom dat ZSP aangeeft of dit wel of niet kan. Naar onze mening is het heel verstandig om de containerisatie in de haven door te zetten. Er zijn ontwikkelingen, en waarom dan hier niet? Ik heb nog nooit een officieel standpunt van ZSP gezien of gehoord waaruit zou blijken dat dit wel of niet kan. Daar heb ik nu toch wel behoefte aan. Ik zou zeggen: laat het nou eens zien. Verbrugge zegt dat het kan en dat er behoefte aan bestaat. Mijn standpunt is: kom met een businesscase en geef aan of het wel of niet kan. Overigens, GroenLinks denkt dat dit tot de mogelijkheden behoort en dat het gaat om een ontwikkeling die zo kan worden ingevuld.

De heer **Van Heukelom** (GS). Voorzitter. Ik heb zojuist vernomen dat het regeerakkoord is opengebroken. Dat opent weer perspectieven...

Met betrekking tot de reorganisatie is door de fractie van GroenLinks gevraagd of wij op schema liggen. Voorzitter. De directie en het management zijn benoemd. Op het moment zijn wij met de plaatsingscommissie bezig om ook de honderden personeelsleden te benoemen. Wij hopen dit proces in een aantal weken af te ronden zodat op 1 januari 2013 iedereen in zijn eigen functie kan beginnen. Ook met de verhuizing is men bezig, en dat is geen sinecure. In de vakantie, als iedereen weg is, zal worden getracht om dit op een goede manier te organiseren.

De heer **Harpe** (GL). Over welke vakantie heeft u het nu? Wij hebben er tegenwoordig zoveel...

De heer **Van Heukelom** (GS). U misschien wel... Het gaat om de aanstaande, de kerstvakantie. Nogmaals, op 1 januari kan men beginnen.

Het RUD-dossier is niet gemakkelijk, voorzitter. Op de achtergrond hiervan treft men nog altijd de bezuiniging aan die wat dit betreft de gemeenten boven het hoofd hangt. Ik doel op de 100 miljoen die van de paragraaf werk en inkomen is verhuisd naar de RUD.

Na veel worstelingen waren wij elkaar een heel eind genaderd. Wij waren het eens over de gemeenschappelijke regeling, over de stemverhoudingen enz., totdat het bedrijfsplan aan de orde kwam, hoofdstuk 6, de financiën. Aan de hand van berekeningen bleek dat een en ander voor ons neerkwam op een enorme structurele verhoging van het budget. Ik kon niet anders dan op dat moment zeggen dat ik hiermee niet kon instemmen. In de herfstvakantie zijn de verloven ingetrokken en zijn wij doende geweest om een alternatief te ontwikkelen dat voor alle deelnemers haalbaar en ook beter zou zijn. Die systematiek hebben wij afgelopen maandag uitgelegd. Vervolgens moeten wij wachten op het moment waarop de enveloppen worden geopend voor de deelnemers die te maken hebben met de huisvesting en de ondersteuning. Wij hebben, samen met het waterschap, een aanbod gedaan. Daar wachten wij dus op en dan ontstaat er een plaatje in zijn totaliteit. Daarna zullen de gemeenten, het waterschap en de provincie ten finale besluiten. Als het allemaal lukt, ook met het oog op de tijd, zou een en ander nog dit jaar --of anders begin 2013-- aan de Staten kunnen worden voorgelegd.

Naast deze RUD, voorzitter, speelt er nog wat anders, en dat is de BRZO, waar wij gezamenlijk met DCMR volgens een besluit van de landelijke overheid aan werken. Gisteren heb ik hierover in Den Haag een bestuurlijk overleg gehad, en mijn conclusie is dat dit er goed uitziet.

Zeker is dat het personeel hier blijft en dat het personeel van de BRZO ook hier wordt betaald. Daarnaast zijn wij bezig met de gemeenschappelijke regeling. Wij zijn al een eind op pad om in het kader van de besluitvormende fase ingrijpende besluiten te nemen.

Voorzitter. Als gesteld wordt dat men geluiden hoort waaruit blijkt dat dit proces moeizaam verloopt, wijs ik erop dat die geluiden er al heel lang zijn. Mijns inziens moet ook de fractie van GroenLinks weten hoe dit is verlopen. Het schuurt inderdaad. Soms is het moeilijk en het is ook een kwestie van: vertrouwen wij elkaar nog? Niettemin doen wij ons uiterste best om tot een goed eindresultaat te komen, zodat er straks besluiten liggen die per 1 januari kunnen worden uitgevoerd en een en ander halverwege 2013 operationeel is. Daarmee zijn wij landelijk zeker geen uitzondering; er zijn ook provincies die wat dit betreft nog volledig een "witte vlek" zijn. Wij kunnen onze situatie goed beargumenteren tegenover de staatssecretaris.

Door de CDA-fractie is gevraagd hoe er met het regeerakkoord wordt omgegaan, waarbij is verwezen naar de gesloten provinciale huishouding. Voorzitter. Het college is daar natuurlijk niet voor. In het regeerakkoord lees ik dat de regering kiest voor een "materieel gesloten provinciale huishouding, beperkt tot de taken ruimtelijke ordening, verkeer en vervoer, natuur en regionaal-economisch beleid". Cultuur is eraf gevallen. De toevoeging "materieel gesloten" impliceert ons inziens dat het Rijk geen wijziging van de Grondwet voorstaat. Men kiest ervoor om ons door middel van medebewind-wetgeving --men denke aan decentralisatie van zaken naar de gemeenten-- en via verlaging van het Provinciefonds te dwingen om te komen tot een beperktere taakopvatting.

Voor de langere termijn, 2025, ziet het kabinet het perspectief van vijf landsdelen met "gesloten huishouding". Voorzitter, het adjectief "materieel" is hier weggelaten. Ik denk dat deze optie uitsluitend met grondwetswijziging kan worden afgedwongen. Ook de visie die men op de waterschappen heeft, kan alleen met grondwetswijziging worden gerealiseerd. Welnu, het wijzigen van de Grondwet is een langdurige procedure. Ik denk dan ook dat voor de kortere termijn de wet HOF, het verlies van de BTW-compensatie en het schatkistbankieren, veel ingrijpender zijn.

Wat betekent nu een "gesloten huishouding" voor ons bestuurlijke profiel? Voorzitter, wat dat betreft hebben wij gekozen voor het model "anderhalf". Ik denk dat wij, als dit allemaal zo doorgaat, naar model "een" of "een-min" gaan. Dat zou kunnen: een beperkter profiel. Daarmee zou datgene wat wij hebben geformuleerd in het kader van het Zeeuwse profiel --ik doel op de 10 miljoen,

datgene wat wij als Zeeland willen-- komen te vervallen. Als men werkelijk handelt overeenkomstig datgene wat men heeft geschreven, hebben wij ook niets meer te maken met de sociaal-culturele infrastructuur. Dat is dan een zaak voor gemeentelijke instellingen, maar niet meer voor de provincie.

Zijn wij bereid om het kabinet te overleggen? Zeker, voorzitter; gisteren hebben wij in IPO-verband uitvoerig over deze materie gesproken. Aanstaande maandag is er, op verzoek van de nieuwe minister van Binnenlandse Zaken, een overleg met de voorzitter van het IPO, de heer Remkes. Wij hebben erop aangedrongen dat daarbij aan de minister wordt gevraagd: Hoe ziet u nu de rol van de provincie? Als wij boekhoudbureau of doorgeefluik worden, waar blijft de democratische legitimering dan en wat moeten wij hier dan nog doen? Hoe ziet men ons nu? Het zijn vragen die vooraf moeten worden gesteld en beantwoord. Pas daarna kunnen wij nagaan hoe wij met elkaar verdergaan.

Wat de landsdelen betreft zien wij dat er al drie provincies zijn benoemd: Utrecht, Noord-Holland en Flevoland min de Noordoostpolder. Zij gaan dit aan en houden ons op de hoogte van het verloop van dit spannende proces. Het gaat om gevoelige zaken.

Met de heer Bierens constateer ik dat er weliswaar over gemeenten van 100.000 inwoners wordt gesproken maar dat er ook bij staat dat de bevolkingsdichtheid een aspect is dat hierbij wordt betrokken. Het kabinet verwacht voorstellen van provincies en gemeenten. Minister Plasterk zal met de provincies spreken om na te gaan hoe die erover denken. Wij kunnen dus aangeven hoe het hier in elkaar zit; wij hebben nog de tijd. Ik beloof de Staten dat wij nog voor de zomervakantie-2013 in een notitie zullen aangeven hoever wij op dat moment met dit proces zijn, wat er is besloten en wat de gevolgen zijn voor gemeenten en provincie. Verder deel ik mee dat met betrekking tot het traject van de reorganisatie van de overheden is afgesproken dat er zoveel mogelijk samen met de VNG zal worden opgetrokken. Ook voor de gemeenten is er sprake van een bijzonder moeilijke opgave.

Iemand die goed op de hoogte is, heeft zeer specifiek geconstateerd dat wij in het kader van de RUD, de "gebonden overhead", het niveau van 17,7 willen terugbrengen tot 7. Voorzitter. Als men goed rekent, blijkt dat in onze aanbidding twee DIF-mensen zitten (informatiesysteem) en dat het in feite van 17,7 naar ongeveer 11 gaat. Dat is dus wat anders. Door de regio's Zeeuws-Vlaanderen en Walcheren is gesteld: wat in het bedrijfsplan stond, is een normering van de overheid van 26,3%. Wij hebben daarvan gezegd: kijken wij naar de normering die wij nu voor managementondersteuning aanhouden, na de

reorganisatie, dan blijkt die heel anders te zijn terwijl wij toch denken dat wij het hiermee gaan halen. Waarom zou dat dan niet ook gelden voor de RUD waarvan wij uiteindelijk groot-aandeelhouder zijn? Dat hebben wij zo neergelegd en het wordt besproken wanneer straks alle gemeenten ten finale bij elkaar zitten.

De heer **Bierens** (VVD). Wij vinden het prima dat u inzet op een personeelsformatie die niet groter is dan strikt noodzakelijk. De vraag is echter of wij het daarbij hebben over provinciale mensen. Ik wijs erop dat de RUD-mensen in de nieuwe formatie-omvang van de provincie zitten, die 512 en nog een beetje. Als u zegt dat er daarvan 6 boventallig zijn, hoe moet daar dan mee worden omgegaan?

De heer **Van Heukelom** (GS). Wij hebben wat dat betreft een zinsnede opgenomen --verder willen wij niet gaan-- waaruit blijkt dat wij eraan hechten dat dat management overgaat van ons naar de RUD. Het is nog een onderwerp van bespreking. Als je gaat bezuinigen van 17 naar 11 heb je een probleem. Wij hebben hierover opmerkingen gemaakt, niet alleen met betrekking tot het aantal maar ook over de kwaliteit. Wij moeten ervoor zorgen dat de kwaliteit hoog in het vaandel blijft staan.

Voorzitter. Ik ben getroffen door de opmerkingen over Machiavelli. Ik heb een tijdje, als bijvak, filosofie gedaan. Wat mij van "Il Principe" bijstaat, is --en ik denk dat ik het historisch-wetenschappelijk kan bewijzen-- dat Machiavelli bekend stond als een goed politicus, een "realpolitiker". Echter, hij stond ook bekend om zijn totaal gebrek aan respect voor alles en iedereen. Verder heeft hij zich enorm ingezet voor de soevereine staat Florence, maar vijf jaar na zijn dood was dat weg. Ik zou zeggen: Partij voor Zeeland, let op uw zaak...

De heer **Robesin** (PvZ). Vergeet u straks niet om onze vragen over die negen miljoen te beantwoorden?

De heer **Van Heukelom** (GS). U doelt nu op de krimpgebieden. Voorzitter. Dat heeft te maken met datgene wat wij al aan Zeeuws-Vlaanderen hebben uitgegeven, met het Omgevingsplan enz. Daar kom ik op terug, maar dan met alle relevante feiten, zodat de Staten kunnen beschikken over een goed geordend overzicht van datgene wat wij al in dit kader hebben gedaan. Van Zeeuws-Vlaanderen kreeg ik het verzoek: geeft u het geld. Vervolgens vroeg ik: waarvoor? En toen werd het stil... Voorzitter, wij gaan natuurlijk geen geld uitgeven voor niks. Ik voeg eraan toe dat Zeeuws-Vlaanderen niet de enige regio is. Ook Schouwen-Duiveland valt onder de krimpgebieden. Wij moeten

wat dit betreft met een goed kader komen: wat hebben wij al gedaan en wat zijn wij van plan?

Mevrouw **De Milliano-van den Hemel** (CDA). Ik neem aan dat u het met ons eens bent dat de middelen die bedoeld zijn voor de krimpgebieden Zeeuws-Vlaanderen en Schouwen-Duiveland, daar uiteindelijk ook terecht moeten komen. Dat is de intentie van het Rijk. Ook als die middelen hier niet geoormerkt aankomen, mag worden aangenomen dat ze uiteindelijk voor die gebieden worden ingezet.

De heer **Van Heukelom** (GS). Volgens mij zit u er zelf bij. U bent immers budgethouder.

Mevrouw **De Milliano-van den Hemel** (CDA). U komt er in de commissie nog uitgebreid op terug?

De heer **Van Heukelom** (GS). Inderdaad. Ik zal aangeven wat wij al hebben gedaan en hoe wij er verder mee omgaan, maar wij hebben nog geen gesloten huishouding... Daar bent u ook niet voor.

De heer **Babijn** (CDA). Komt dit onderwerp terug bij de behandeling van de Agenda Leefbaarheid? Onder welk programma wordt dit opgenomen?

De heer **Van Heukelom** (GS). Laten wij afspreken dat hierover wordt gesproken in de commissie BFW, want het gaat over geld.

Wat motie nr. 2 over het regeerakkoord betreft heb ik al gezegd dat wij met een notitie komen. In de motie wordt gevraagd om een commissie ad hoc in te stellen, maar ik stel voor dat wij eerst eens nagaan wat er precies gebeurt. De volgende week vernemen de Staten wat het regeerakkoord voor Zeeland betekent. Vervolgens is er het debat in de Tweede Kamer. Ik herhaal dat het akkoord inmiddels is opengebroken. Wat zijn de gevolgen daarvan? Intussen zitten wij niet stil want natuurlijk hebben wij gesprekken. Al met al beschouw ik motie nr. 2 als overbodig. Het is natuurlijk wel aardig om met het ADRZ te overleggen, maar laten wij eerst met gemeenten en waterschap spreken. Dat zijn de eerst-verantwoordelijke overheden.

De heer **Harpe** (GL). U beschouwt de motie als overbodig, maar dat kan natuurlijk nooit. Als u nog met iedereen moet gaan praten, kan deze motie niet overbodig zijn. Hooguit kan zij voorbarig zijn. Mijns inziens is deze motie zeer actueel en zal zij dat voorlopig ook blijven.

De heer **Van Heukelom** (GS). Die actualiteit blijft; dat ben ik met u eens. Wij kunnen deze motie boven de markt houden, zodat ze later terug kan komen.

Door de CDA-fractie is motie nr. 5 ingediend, handelend over versterking autonoom provinciaal bestuur. Voorzitter, wie zou er niet zijn voor een zelfstandig Zeeland? Waar in het dictum van deze motie sprake is van intensieve samenwerking, kan ik zeggen dat wij dat al doen. Mijns inziens verdient het aanbeveling om nu eerst onze eigen reorganisatie af te ronden en pas daarna verder te gaan met het waterschap, hoewel er al initiatieven zijn.

De VVD-fractie heeft, kijkend naar West-Brabant en Zuid-Holland, gesuggereerd dat gedeelten van die provincies aan Zeeland zouden kunnen worden toegevoegd. Voorzitter, ik herinner mij nog de nieuwjaarstoespraak in 2012 van de heer Franssen, CdK in Zuid-Holland. Hij zei bij die gelegenheid dat eigenlijk West-Brabant, het gebied onder Rotterdam en Zeeland samen zouden moeten gaan. Ik heb daarop geantwoord dat die optie mij inhoudelijk niet dom leek. En dan heet dat gebied "Groot Zeeland"... Daar is over te praten. Hoe dan ook, er moet worden samengewerkt, of er nu sprake is van een fusie of niet. Ik vrees dat men zolang bezig zal zijn met de Grondwet en andere wetgeving, dat men aan de echte zaken niet toekomt. Wij moeten nuttig samenwerken.

De heer **Bierens** (VVD). Daar ben ik het mee eens, maar wij hebben een verschil van inzicht waar het gaat om het waterschap. Onze insteek is gericht op een provincie Zeeland-nieuwe stijl, waarin de oude provincie en het waterschap opgaan. Dat is wat anders dan samenwerking.

De heer **Van Heukelom** (GS). Ik vind dat het waterschap in de provincie moet opgaan...

De heer **Bierens** (VVD). Ik zeg het wat vriendelijker, maar we weten heel goed wat we bedoelen.

De heer **Van Heukelom** (GS). Wij begrijpen elkaar. Voorzitter, het college gaat akkoord met motie nr. 5.

Motie nr. 15 van de SP-fractie handelt over de OV-jaarkaart. Voorzitter. Het is bekend dat de bestaande OV-kaart voor studenten wordt omgezet in een OV-kaart met korting. De hieraan verbonden opbrengst wordt benut ten behoeve van MBO-studenten die ook een OV-kaart krijgen, met korting. Verwijzend naar het dictum van deze motie, herinner ik eraan dat ik al eerder heb gezegd dat het mij iets te prematuur lijkt om hiervoor een miljoen te reserveren. In het kader van het nieuwe OV-plan --dit plan is onlangs door het college behandeld-- hebben wij aangegeven dat wij nog niet weten wat het Rijk doet. Je kunt een concreet compensatievoorstel nog niet maken als je niet weet wat een en ander betekent.

Voorzitter. De studenten en scholieren zijn een enorm belangrijke groep reizigers. De bereikbaarheid van onderwijsinstellingen is een belangrijke prioriteit. Kijkt men naar de voornemens van deze regering, dan kan de conclusie zijn dat ook zij wil dat de OV-kaart voorziet in vervoer van huis naar onderwijsinstelling. De OV-kaart wordt natuurlijk ook voor heel veel meer gebruikt, en daar wil men van af. Daar zijn wij gevoelig voor en daarmee willen wij rekening houden bij de concessie. Wat dit vervoer van huis naar onderwijsinstelling betreft wordt er gedacht aan een trajectabonnement. Daarbuiten geldt een landelijk tarief. Dit zijn wij aan het uitwerken voor de concessie-2015.

Mevrouw **Evertz** (PvdA). Voorzitter. Wat betreft de bestuurlijke veranderingen en de gevolgen daarvan voor Zeeland wachten wij met belangstelling de notitie van 2013 af. Wij zijn voorts wel gecharmeerd, evenals de VVD-fractie, van een samenwerkingsplan, een soort pilot, gericht op wat de heer Van Heukelom zo mooi "Groot Zeeland" heeft genoemd. Ik doel daarmee op samenwerking met gedeelten van Zuid-Holland en Brabant en met de waterschappen. Op die manier kan worden gekomen tot een meer robuust bestuur.

Op de moties en amendementen ga ik nu niet in. Men hoort later wel wat ons oordeel daarover is.

De heer **Haaze** (PVV). Voorzitter. De gedeputeerde heeft zich afgevraagd hoe ik met betrekking tot de NAR aan mijn wijsheid kom. Ik vraag aandacht voor de kosten die gewoon doorgaan op het moment dat meer dan 150 mensen gebruik maken van deze regeling. Die mensen zijn niet productief meer; ze zitten thuis. Tegelijkertijd zie ik dat er nog steeds voor bijna 8 miljoen --ik kijk nu naar het jaar 2011-- wordt uitgegeven aan uitbestedingen, opdrachten en beleidsadviesing. Dan zeg ik gewoon, met mijn gezonde boerenverstand: kijk, om dat kostenniveau naar beneden te krijgen, heel bewust naar de mensen die niet-productief naar huis gaan. Als je ze laat uitstromen op basis van natuurlijk verloop, kun je ze nog inzetten. Zo zou een gewoon bedrijf het toch ook moeten doen, voorzitter. Alleen omdat het bij de provincie wat gemakkelijker gaat, wordt er niet voor deze optie gekozen. Wij vinden deze werkwijze gemakkelijk en zien hier een gebrek aan gevoel voor de werkelijkheid.

De heer **Beekman** (CU). Voorzitter. Ik dank de gedeputeerden voor hun bantwoording en voor de kundige wijze waarop ze die beantwoording vorm hebben gegeven.

Waar het gaat om het sturen op basis van beleidsnota's, die tijdig vastgesteld moeten worden, vind ik dat de gedeputeerde wel erg gemakkelijk wegkomt wanneer hij zegt dat, wanneer het weer

zover is, de volgende Staten er maar sterk op moet sturen. Ik pleit ervoor dat het college er wat dit betreft goed op zit. Het dreigt een trend te worden dat zaken erg laat aan de Staten worden voorgelegd.

Voorzitter. Vervolgens richt ik mij op een punt dat voor onze fractie zwaar weegt, waarbij ik verwijs naar ons amendement nr. 7. Wij hechten er sterk aan dat de daarin aangegeven zin in het dictum wordt opgenomen. Normaliter gaan wij akkoord met een toezegging van een gedeputeerde, maar het gaat hierbij om een zeer principiële punt. De accountant heeft aangegeven dat hij er de voorkeur aan geeft dat het op deze manier wordt vastgelegd. Inderdaad, er is in dit verband gesproken over een "lichte voorkeur", maar het is toch een voorkeur. De gedeputeerde ziet dit als overbodig, maar ik zou liever zien dat hij zou zeggen: ik heb er geen enkel bezwaar tegen dat dit wordt aangenomen. Volgens mij, voorzitter, levert dit voor het college geen probleem op.

Mevrouw **Van Unen** (SP). U heeft eerder een vraag gesteld over bestuurders van gesubsidieerde instellingen. Is die vraag beantwoord? Misschien heb ik dat antwoord gemist. Als er antwoord is gegeven, is dat antwoord dan voor uw fractie bevredigend? Gaat u mogelijk nog over dit onderwerp een motie indienen?

De heer **Beekman** (CU). Ik moet er nog even goed naar kijken, maar het is duidelijk dat de gedeputeerde hiervoor een motie noodzakelijk acht. Ik wil dit graag zorgvuldig voorbereiden en daarom kom ik er tijdens de volgende statenvergadering op terug. Men kan wat dit betreft zeker actie van ons verwachten.

De heer **Bierens** (VVD). Voorzitter. Ook ik dank de gedeputeerden voor hun uitvoerige, bijna volledige beantwoording.

Wat de bestuurlijke herinrichting betreft wil ik graag duidelijkheid bieden over het standpunt van mijn fractie. Ik dacht aanvankelijk dat gedeputeerde Van Heukelom het wat dit betreft helemaal met ons eens was, maar hij stelde vervolgens dat hij de CDA-motie hierover prima vond. Toen dacht ik: nu zit er weer ruis op de lijn. Hoe dan ook, voorzitter, de VVD-fractie is er voorstander van om een pilot te bewerkstelligen waarbij er wordt geanticipeerd op wellicht door het Rijk opgelegde maatregelen. Met andere woorden: laten wij zelf proberen om ons profiel te versterken door provincie en waterschap samen te laten gaan. Wij zouden het zeer op prijs stellen wanneer in de notitie, door de gedeputeerde toegezegd voor de eerste helft van 2013, ook daarop zou worden ingegaan. Dat is een stap verder dan wordt aangegeven in de motie van de CDA-fractie. Immers, daarin wordt gesproken over

samenwerking. Wij zullen die motie dan ook niet steunen.

De heer **Roeland** (SGP). Voorzitter. Wij zullen de motie van de CDA-fractie over de bestuurlijke herindeling, gericht op intensivering van de samenwerking met het waterschap, wel steunen, maar wij hechten eraan dat het college in zijn notitie duidelijk aangeeft op welke wijze de positie van Zeeland kan worden versterkt. Wij zijn voor een sterk Zeeland en willen tegen die achtergrond ook andere opties graag door het college belicht zien.

Mevrouw **Van Unen** (SP). Voorzitter. Wij hebben geen vragen meer voor het college, maar wel een vraag voor de fractie van de PvZ, namelijk over haar motie inzake een ontpolderstop. Realiseert men zich dat, als deze motie wordt aangenomen, er geen WCT meer kan komen? Immers, ook daarvoor is ontpoldering nodig.

De heer **Robesin** (PvZ). Voorzitter, ik snap deze vraag wel en ik snap deze vraag niet... Wij hebben hier al eens een hele discussie gehad over de polders die in het bezit zijn van ZSP; toen ging het nog om het alternatief van Bleker. Die polders worden al bestemd voor natuur. Als je nu op een beleefde manier bij de Tweede Kamer kunt afdwingen dat er gebruik wordt gemaakt van wat officieel heet "het aanwijzings- en beperkingenbesluit", voorkom je dat polders onder het slik en de troep komen te liggen. Dat is wat ik bedoel. Je spreekt dan het volgende af: alle polders langs de Westerschelde, zowel aan de boven- als aan de onderkant, tot aan Domburg, mogen nooit meer worden ontpolderd.

Mevrouw **Van Unen** (SP). Ik denk dat, als de WCT wordt ontwikkeld --de SP wil dat overigens niet, maar de PvZ wil dat wel-- compensatie zal worden verlangd, inclusief ontpoldering. Die ontwikkeling houdt u tegen met deze motie, dat wil zeggen wanneer zij wordt aangenomen.

De heer **Robesin** (PvZ). Voorzitter, ik begrijp deze logica niet. Meer kan ik er niet over zeggen.

De heer **Hijgenaar** (D66). Voorzitter. De gedeputeerde heeft mijn visie op de voortgang van het overleg met de gemeenten over de kerntaken niet gedeeld. Ik ga hierbij uit van datgene wat mij aan reacties van betrokkenen heeft bereikt. Ook uit de beantwoording door de gedeputeerde trek ik de conclusie dat dit nog niet zo loopt als wij het graag zouden zien. Dat de gedeputeerde wat dit betreft positiever is gestemd... Okee, maar wij zijn het niet eens.

Voorts ben ik zeer benieuwd naar de reactie van de VVD-fractie op amendement nr. 6. In de commissie is het initiatiefvoorstel van mijn fractie

besproken dat iets soortgelijks beoogt. Bij die gelegenheid was de heer Bierens mordicus tegen het structureel inzetten van incidenteel geld. Mag ik aannemen dat hij nu ook tegen dit amendement gaat stemmen?

De heer **Bierens** (VVD). Voorzitter. Je kunt voordat een vergadering begint, niet alles inschatten, maar deze vraag van de heer Hijgenaar had ik wel verwacht. Ik kan hem zeggen dat mijn fractie hartstikke voor dat amendement is, en ik geef aan waarom. Het statenbudget is incidenteel geld, beschikbaar voor deze periode. Als ik de toelichting, behorend bij het amendement, goed interpreteer wordt ook dit geld incidenteel ingezet. Dat bedrag van 16 miljoen is er natuurlijk de eerste jaren nog niet. Wat dat betreft moet aan 2016 worden gedacht. Wij vinden het een goede zaak dat er in de tweede helft van deze statenperiode extra geld beschikbaar is als investeringsruimte ten behoeve van goede doelen. Nogmaals, wij hebben het over incidenteel geld dat incidenteel wordt ingezet. Daar hebben wij geen bezwaar tegen.

De heer **Van Beveren** (GS). Voorzitter. Opnieuw is de PVV-fractie ingegaan op de kwestie van de externe inhuur. In reactie daarop kan ik zeggen dat wij rekening houden met een bepaald bedrag. Wij ramen dat bedrag en die raming hebben wij neerwaarts bijgesteld. Dat weten de Staten; dit is al eerder aan de Staten voorgelegd. Als wij straks minder personeel hebben, is er ook sprake van een lagere loonsom. Als dit wordt gerelateerd aan de rijksnorm kan er ook minder worden ingehuurd. Wij hebben onze raming daaraan aangepast; dat blijft in verhouding. Ik vind dus helemaal niet, voorzitter, dat het college hiermee maar gemakkelijk omgaat, integendeel.

De heer **Haaze** (PVV). Voorzitter. Die rijksnorm komt neer op 10%. Door de genoemde aanpassing wordt het bedrag lager, maar de totale kosten aan externe inhuur van rond de 14 miljoen kunnen ons inziens met meer worden verminderd dan met negen ton. Er zitten straks heel wat mensen niet-productief thuis terwijl ze wel geld kosten. Vervolgens wordt er op "niet zo scherpe manier" -- laat ik het maar netjes zeggen-- omgegaan met de externe inhuur. Ik zou wat dat betreft wat meer felheid willen zien, in de zin van: wij gaan, koste wat het kost, bewerkstelligen dat dit drastisch naar beneden wordt bijgesteld. Ik heb het hierbij over beleidsadvisering, uitbestedingen en opdrachten, in 2011 olopend tot 7,9 miljoen. Deze zaken moeten zoveel mogelijk worden aangepakt met de mensen die kennis en kunde hebben. De 57-plussers hebben vaak veel ervaring en kennis. En die sturen we naar huis... Deze situatie levert per definitie al meer kosten op dan wanneer men deze mensen op basis van natuurlijk verloop laat afvloeien.

De heer **Van Beveren** (GS). Voorzitter. Dit zou betekenen dat wij de mensen die wij nu nog in dienst hebben --terwijl wij extra inhuur plegen-- niet nodig hadden met hun expertise, en dat we ze, als ze thuis zitten, ineens wel nodig zouden hebben. Dat is een rare redenering die ik niet kan volgen.

De heer **Haaze** (PVV). Dan zal ik u helpen...

De heer **Van Beveren** (GS). Ik vind helemaal niet, voorzitter, dat wij hier gemakkelijk over doen. Dat is niet waar, integendeel. Wij doen echt ons best om deze kosten zo laag mogelijk te houden.

De heer **Haaze** (PVV). De crux zit 'm erin, voorzitter, dat de gedeputeerde vergeet dat de taken minder omvangrijk worden. Er zijn met betrekking tot de taken wijzigingen doorgevoerd en daarop is de formatie aangepast. Daarom is het niet hetzelfde als in het verleden het geval was en gaat de redenering van de gedeputeerde niet op.

De heer **Van Beveren** (GS). Dat zijn wij echt niet vergeten, hoor... De kerntakendiscussie zit bij ons nog heel goed tussen de oren. Wij weten precies waar wij mee bezig zijn.

De heer **Haaze** (PVV). Maar zegt u dat de suggestie zou zijn gewekt dat er in het verleden ingehuurd zou zijn terwijl die mensen er ook nog waren. Toen was er meer werk...

De heer **Van Beveren** (GS). Voorzitter, dat is een suggestie van de heer Haaze; het is niet mijn suggestie. Het is uw beleving, mijnheer Haaze, uw veronderstelling, en die bestrijd ik.

De heer **Beekman** is teruggekomen op zijn amendement nr. 7. Voorzitter. Ik constateer dat een en ander in de toelichting niet zo is vermeld als de accountant het heeft verwoord. Voor mij was dat een reden om dit amendement als overbodig te beschouwen. Wij maken afspraken en het college doet toezeggingen; in dit geval heb ik dat gedaan. Als de heer **Beekman** dat onvoldoende vindt, meent dat het keihard op papier moet staan en zich daar comfortabeler bij voelt, zijn de Staten vrij om het zo te doen. Daar is niets op tegen, maar wij kennen hier toch de usance dat wij op een redelijke manier met elkaar omgaan. Als wij de Staten iets toezeggen, komen wij dat altijd na. Als de heer **Beekman** van oordeel is dat het in dit geval zo niet kan en dat het per se op papier moet staan, dan laten wij de Staten graag vrij om dienovereenkomstig te besluiten. Daarmee zal duidelijk zijn, voorzitter, hoe ik de "overbodigheid" van dit amendement zie.

De heer **Beekman** (CU). Het gaat er niet om, gedeputeerde, dat wij geen vertrouwen zouden

hebben of iets dergelijks, in u persoonlijk. Voor ons is dit echt een principiële zaak, zoals ik verschillende malen getracht heb duidelijk te maken. U kunt dit ook gewoon overnemen en zeggen: prima, wij voegen dit puntje toe. Mijn fractie hecht er zwaar aan dat het inderdaad zo wordt overgenomen, en het is geen kwestie van vertrouwen.

De heer **Van Beveren** (GS). Dat is het goed recht van de fractie van de CU, voorzitter. Daarom ook is het amendement ingediend.

In eerste termijn heb ik gezegd dat Delta vandaag zou komen met een concept inzake de aandeelhoudersstrategie...

Mevrouw **Van Unen** (SP). Voorzitter. De gedeputeerde verspreekt zich. Het is de bedrijfsstrategie die vanmiddag aan de orde zou komen. Hij heeft het over de "aandeelhoudersstrategie".

De heer **Van Beveren** (GS). Ik heb me versproken, excuus. Ik heb zojuist via een mail doorgekregen dat dit niet meer lukt. Het wordt maandagochtend en dus zullen de Staten het desbetreffende stuk in de loop van maandag ontvangen.

De heer **Van Heukelom** (GS). Voorzitter. De pilot met betrekking tot de waterschappen, waarnaar door de heer **Bierens** is gevraagd, wordt zeker meegenomen in de notitie die ik heb beloofd. Daar gaan wij aan werken.

De algemene beschouwingen worden gesloten.

De **voorzitter**. Vervolgens zijn wij toe aan de stemmingen. Wij beginnen met de Najaarsnota. Uit het ontwerpbesluit, behorend bij de begroting, blijkt dat eerst over de Najaarsnota moet zijn besloten voordat de Programmabegroting aan bod komt. Na afhandeling van de Najaarsnota volgen de stemmingen --in volgorde van verstrekkendheid-- over de amendementen die betrekking hebben op de begroting, de nrs. 1, 7, 8, 6, 11, 12, 13, 14, 16 en 17. Vervolgens wordt er gestemd over de Programmabegroting. Dan komen de moties betreffende de begroting aan de orde. Ten slotte wordt er gestemd over het voorstel inzake de stortplaatsen.

De heer **Hijgenaar** (D66). Voorzitter. Ik wijs erop dat amendement nr. 17 betrekking heeft op de Najaarsnota, en niet op de begroting.

Mevrouw **Van Unen** (SP). Dat geldt ook voor amendement nr. 16.

De voorzitter. Inderdaad.

Amendement nr. 16 van het lid Van Unen over het schrappen van de reservering voor IPO-jaarcongres, wordt bij handopsteken verworpen.

De **voorzitter**. Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de SP, de PVV en de PvZ voor dit amendement hebben gestemd.

Amendement nr. 17 van het lid Hijgenaar c.s. over het verwijderen van passages over de kerntakendiscussie uit de Najaarsnota, wordt bij handopsteken verworpen.

De **voorzitter**. Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van D66, de PVV, de SP, de PvZ en GL voor dit amendement hebben gestemd.

Het statenvoorstel inzake de Najaarsnota (FEZ-068) wordt bij handopsteken aangenomen.

De **voorzitter**. Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de PVV, de CU, de SGP, de VVD, het CDA en de PvdA voor dit voorstel hebben gestemd.

Amendement nr. 1 van het lid Harpe over het beperken van de begroting tot vastgesteld beleid, wordt bij handopsteken verworpen.

De **voorzitter**. Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van GL, de PVV, de CU, de PvZ, D66 en de SP voor dit amendement hebben gestemd.

Amendement nr. 7 van het lid Beekman over wijziging van het dictum, zodanig dat er geen uitgaven kunnen worden gedaan zonder vastgestelde beleidsnota, wordt bij handopsteken verworpen.

De **voorzitter**. Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de CU, de PVV, de PvZ, D66, GL en de SP voor dit amendement hebben gestemd.

Amendement nr. 8 van het lid Robesin c.s. over het terugdraaien van de vertrekregeling 57-plussers, wordt bij handopsteken verworpen.

De **voorzitter**. Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de PvZ en de PVV voor dit amendement hebben gestemd.

Amendement nr. 6 van het lid Babijn (CDA) over het verlagen van de stelpost initiatieven PS tot maximaal 400.000 euro en dit bedrag uitsluitend te bestemmen voor onderzoek, wordt bij handopsteken aangenomen.

De **voorzitter**. Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van het CDA, de SGP, de VVD en de PvdA voor dit amendement hebben gestemd.

Amendement nr. 11 van het lid Van Unen over verlaging van de kosten van externe inhuur, wordt bij handopsteken verworpen.

De **voorzitter**. Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de SP en de PVV voor dit amendement hebben gestemd.

Amendement nr. 12 van het lid Van Unen over het verminderen van het budget voor promotie, wordt bij handopsteken verworpen.

De **voorzitter**. Ik constateer dat de aanwezige leden van de fractie van de SP voor dit amendement hebben gestemd.

In stemming komt amendement nr. 13 van het lid Van Unen over het schrappen van topsportevenementen.

De **voorzitter**. Ik geef gelegenheid tot het afleggen van stemverklaringen.

De heer **Roeland** (SGP). Voorzitter. Mijn fractie zal dit amendement niet steunen, maar bij de in december te voeren discussie het hier bedoelde bedrag betrekken bij de uitkomsten die het college dan aan de Staten voorlegt. Wij zullen nagaan of die uitkomsten wat ons betreft van invloed kunnen zijn op een vermindering van dit bedrag.

De heer **Beekman** (CU). Deze stemverklaring geldt ook voor onze fractie.

Mevrouw **Van Unen** (SP). Voorzitter, de fractie van de SP is voor de Vuelta.

De heer **Roeland** (SGP). Die conclusie wordt niet door onze fractie onderschreven.

De **voorzitter**. Staat de Vuelta op de agenda?

Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de SP en GL voor dit amendement hebben gestemd.

Amendement nr. 14 van het lid Van Unen over het schrappen van de bezuinigingsopgave in de begroting, wordt bij handopsteken verworpen.

De **voorzitter**. Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de SP en GL voor dit amendement hebben gestemd.

In stemming komt het statenvoorstel inzake de Programmabegroting voor 2013 (FEZ-059), zoals het luidt na de aanvaarding van amendement nr. 6.

De **voorzitter**. Ik geef gelegenheid tot het afleggen van stemverklaringen.

De heer **Beekman** (CU). Voorzitter. Mijn fractie heeft duidelijk gemaakt hoe principieel zij zich bij deze discussie opstelt en hoe belangrijk zij het acht dat dagene wordt gedaan wat met ons amendement nr. 7 is beoogd. Er wordt wel vertrouwen gevraagd, maar als verzocht wordt om een en ander daadwerkelijk vast te leggen, wil men dat niet. Dat maakt het voor ons heel moeilijk. Wij benaderen dit zo principieel dat wij niet met de begroting kunnen instemmen.

De heer **Harpe** (GL). Voorzitter, verwijzend naar een soortgelijk amendement onzerzijds, sluit ik mij bij deze stemverklaring aan.

Het voorstel wordt bij handopsteken aangenomen.

De **voorzitter**. Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de SGP, de VVD, het CDA en de PvdA voor het voorstel hebben gestemd.

Motie nr. 2 van het lid Harpe over het instellen van een commissie met betrekking tot mogelijkheden schaalvergroting en daadkrachtiger provinciebestuur, wordt bij handopsteken verworpen.

De **voorzitter**. Ik constateer dat de heer Harpe voor deze motie heeft gestemd.

In stemming komt motie nr. 3 van het lid Van Dijk over verlaging van de opcenten-motorrijtuigenbelasting, wordt bij handopsteken verworpen.

De **voorzitter**. Ik geef gelegenheid tot het afleggen van stemverklaringen.

De heer **Aalfs** (D66). Voorzitter. Op zich zouden wij hiermee akkoord kunnen gaan, maar wij houden

niet van een zwalkende overheid. Pingpongen doen we niet, in de zin van: het ene jaar wel en het andere jaar niet. Dat men vertrouwen moet kunnen stellen in de overheid betekent dat je niet voortdurend het beleid verandert.

De motie wordt bij handopsteken verworpen.

De **voorzitter**. Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de PVV, de PvZ en de SP voor deze motie hebben gestemd.

In stemming komt motie nr. 4 van het lid Haaze over het expliciet opnemen in statenvoorstellen van de kosten, verbonden aan externe inhuur.

De **voorzitter**. Ik geef gelegenheid tot het afleggen van stemverklaringen.

De heer **Bierens** (VVD). Voorzitter. Wij realiseren ons dat het college binnen de door de Staten beschikbaar gestelde budgetten de bevoegdheid heeft om, als dat nodig is, externen in te huren. Achteraf vindt verantwoording plaats. Wij vinden dit prima, maar als het gaat om statenvoorstellen betreffende de grotere onderwerpen, is het een goede zaak dat een inschatting wordt gemaakt van de kosten hiervan, voorzover die op dat moment te voorzien zijn. Tegen die achtergrond geven wij steun aan deze motie. Wij denken dat dit geen al te zware belasting voor de organisatie of het college behoeft te zijn.

De motie wordt bij handopsteken aangenomen.

De **voorzitter**. Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de PVV, de PvZ, de VVD, D66, GL en de SP voor deze motie hebben gestemd. Het gaat om 18 leden terwijl wij 35 leden in huis hebben. Daarmee is deze motie aangenomen.

Motie nr. 5 van het lid De Milliano over onderzoek naar versterking van het provinciaal bestuur door samenwerking met het waterschap, wordt bij handopsteken aangenomen.

De **voorzitter**. Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de CU, D66, GL en de VVD tegen deze motie hebben gestemd.

In stemming komt motie nr. 9 van het lid Robesin c.s. over een gegarandeerde ontpolderstop.

De heer **Robesin** (PvZ). Voorzitter. Mijn fractie houdt deze motie aan. Wij willen eerst een nader overleg met de gedeputeerde; dat lijkt ons op dit

moment heel zinvol. Vervolgens gaan wij na of het zinvol is om in de aangegeven richting actie te ondernemen. Op dit moment zijn de bedoelingen van de gedeputeerde voor mij voldoende. Immers, hij zet hier serieus op in, terwijl er op dit moment nog veel onduidelijk is. Wij kunnen beter even afwachten.

De **voorzitter**. De motie wordt van de agenda afgevoerd. Eventueel komt u er later zelf mee terug.

Mij is gebleken dat mogelijk met betrekking tot motie nr. 4 de stemmen staken. De stemverhouding zou 18 tegen 18 zijn. Dit wordt even uitgezocht. Wij komen er later tijdens deze vergadering op terug.

De heer **Roeland** (SGP). Voorzitter. Als de Staten nu niet voltallig aanwezig zijn en de stemmen inderdaad staken, moet de motie tijdens de volgende statenvergadering opnieuw in stemming worden gebracht.

De **voorzitter**. Het is een wat vreemde regeling. Je kunt met mensen die de zaal uitgaan, de zaak manipuleren. Je kunt de stemmen "laten staken" om het zo te zeggen.

Motie nr. 10 van het lid Robesin c.s. over steun aan het verzet tegen ontpoldering van de Willem-Leopoldpolder, wordt bij handopsteken verworpen.

De **voorzitter**. Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de PvZ en de PVV voor deze motie hebben gestemd.

Motie nr. 15 van het lid Van Unen over compensatie voor Zeeuwse studenten voor de korting op de OV-jaarkaart, wordt bij handopsteken verworpen.

De **voorzitter**. Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de SP, de PVV, GL en de PvZ voor deze motie hebben gestemd..

In stemming komt motie nr. 18 van het lid Harpe c.s. over een verzoek aan ZSP om medewerking te verlenen aan de VCT.

De **voorzitter**. Ik geef gelegenheid tot het afleggen van stemverklaringen.

De heer **Bierens** (VVD). Voorzitter. Wij hebben helemaal niets tegen het realiseren van een VCT, maar vinden ook dat de belangen van ZSP goed mogen worden afgewogen. In deze motie klinken ons inziens te sterk en eenzijdig de belangen van

Verbrugge door. Daarom zullen wij deze motie niet steunen.

De heer **Robesin** (PvZ). Voorzitter. Wij vinden dit een overbodige motie omdat ZSP in goed overleg met Verbrugge aan het bekijken is hoe deze kwestie tot een goed einde kan worden gebracht. Ons inziens is het niet nodig om daar een motie tegenaan te zetten.

De heer **Roeland** (SGP). Voorzitter. Het komt niet vaak voor, maar deze keer kan ik mij vinden in datgene wat de fractievoorzitter van de PvZ heeft gezegd.

De heer **Beekman** (CU). Daar sluiten wij ons bij aan.

De motie wordt bij handopsteken verworpen.

De **voorzitter**. Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van het CDA, D66, GL, de PvdA en de SP, in totaal 17 leden, voor deze motie hebben gestemd.

Het statenvoorstel begroting-2013 Fonds nazorg gesloten stortplaatsen (RMW-067) wordt bij handopsteken met algemene stemmen aangenomen.

De **voorzitter**. Ik constateer dat tijdens deze stemming de fractie van GroenLinks afwezig is geweest.

19. Statenvoorstel Afrondingsovereenkomst investeringsbudget landelijk gebied (RMW-067)

Mevrouw **Thomaes** (PVV). Voorzitter. De fractie van de PVV heeft met interesse kennisgenomen van dit gewijzigde statenvoorstel. Echter, er zijn enkele punten die wij graag wat duidelijker zouden hebben.

Een punt in de overeenkomst, dat mijn fractie wat onduidelijk vindt, betreft de laatste overweging met betrekking tot het project Natuurontwikkeling Westerschelde. De verantwoordelijkheid voor dit project berust bij het Rijk en voor de financiële afwikkeling moeten nog afspraken worden gemaakt door Rijk en provincie. Betekent dit dat de provincie Zeeland een financieel risico loopt terwijl het project niet wordt gedecentraliseerd?

Voorzitter. In de overeenkomst staat voorts dat provincie en Rijk zullen afzien van eventuele bezwaar- en beroepsprocedures. Deze worden vervangen door een geschillenprocedure. De

provincie zal de twee bezwaarschriften intrekken. Kan de gedeputeerde nog eens toelichten waarom men tot deze keuze is gekomen? Wat is voor onze provincie het voordeel van een geschillenprocedure in plaats van een bezwaarschriftenprocedure?

Hoewel het vandaag over het statenvoorstel gaat, maakt de fractie van de PVV, evenals die van de SGP, zich zorgen over de 200 hectare compensatie. Als het goed is, krijgt Zeeland 8 miljoen van het Rijk. Tijdens de laatste commissievergadering gaf gedeputeerde Heijning aan dat exacte grondlocaties voor de 200 hectare niet bekend zijn. Mijn fractie zou graag zien dat het college alles op alles zet om in overleg met het Rijk goede landbouwgrond te krijgen. Wij vernemen graag van het college wat het gaat ondernemen om dit te bewerkstelligen.

De heer **Feijtel** (CDA). Voorzitter. De afrondingsovereenkomst die nu voor ons ligt, is gunstig voor Zeeland. Immers, 92% van de oorspronkelijke bestuursovereenkomst blijft overeind. Hier past een compliment voor het beleid van de provincie en voor de slimheid en inzet van de medewerkers.

De overeenkomst is uitonderhandeld met het IPO. Wij kunnen er niet zo heel veel aan doen, behalve bepleiten dat goed wordt opgelet waar het gaat om datgene wat onze verantwoordelijkheid blijft. Het Rijk blijft verantwoordelijk voor de internationale verplichtingen maar wij moeten een en ander uitvoeren en dat levert een bepaalde spanning op.

De herijkte EHS wordt kleiner, met minder hectaren aan natuur. Het is goed dat er grond is voor de pijplijnprojecten en langlopende dossiers. Voor het overige kiest de CDA-fractie voor kwaliteit boven kwantiteit. Wij vinden dat de inrichting terughoudend dient plaats te vinden.

Voorzitter. Er zal in Zeeland nog grond van het Rijk overblijven. Waarschijnlijk gaat het Rijk die grond vervreemden om middelen beschikbaar te krijgen zodat men in andere provincies zaken kan realiseren. Wij roepen het college op om na te gaan of deze grond niet kan worden gekocht zodat ze kan worden ingezet ten behoeve van structuurverbetering en wegen- en waterschapsdoeleinden. Wij denken dat dit een goede kans is en dat dit extra ontwikkelingsmogelijkheden biedt. Mijn fractie stemt in met dit voorstel.

De heer **Ruissen** (VVD). Voorzitter. In december 2011 besloten de Staten om in te stemmen met het deelakkoord landelijk gebied dat kort daarvoor door het Rijk met het IPO was gesloten. De VVD-fractie vond dat toen een goed en acceptabel akkoord. Wij vonden het goed omdat het om een decentralisatieakkoord ging. Zoals bekend is, is de VVD een groot voorstander van decentralisatie. Decentralisatie

biedt veel beleidsvrijheid en mogelijkheden om te komen tot beleid op maat. Bovendien kan op deze wijze de regeldruk worden verminderd.

Decentralisatie van het natuurbeleid en de inrichting van het landelijke gebied bieden mogelijkheden om een regionaal beleid te voeren waarbij de belangen van natuur, landinrichting en economie --waaronder recreatie, toerisme en landbouw-- in samenhang en met een goede prioritering kunnen worden behartigd. Dat is goed voor de Zeeuwse bevolking. Laten wij er als Zeeland van profiteren zolang wij in deze vorm nog mogen bestaan...

Voorzitter. Wij vonden het genoemde akkoord acceptabel omdat wij inzagen dat er op dat moment niet meer uit te halen was. Naast het feit dat de overheveling van het Rijk naar de provincie ook een bezuinigingsmaatregel behelsde, hetgeen wij het vorige jaar enigszins wrang noemden, bracht het akkoord een aantal onzekerheden met zich mee. Waar het aankwam op afrekenen moesten er nogal wat plussen en minnen verdeeld worden over de provincies. De commissie-Jansen is overigens later heel realistisch gaan spreken over "alleen minnen".

Het vorige jaar bestond er onzekerheid over het financiële verdeelvraagstuk. Ook de internationale verplichtingen baarden ons zorgen. Aan die onzekerheid komt voor een groot gedeelte een einde met het advies van de commissie-Jansen.

Voorzitter. Mijn fractie ziet graag dat de Staten vandaag besluiten om akkoord te gaan met het voorliggende statenvoorstel. Immers, de voorliggende afrondingsovereenkomst ziet er voor Zeeland goed uit: 92% van de door of namens de provincie gemaakte kosten wordt vergoed. Wat we nog tekort komen, kan worden opgevangen met middelen uit het aangelegde zogenaamde cofinancieringsbudget. De bestuursovereenkomst-ILG-2007-2013 die wij nu hopelijk gaan afronden, laat geen grote financiële schade na. Daarover zijn wij wel enigszins ongerust geweest.

Over de internationale verplichtingen is de commissie-Jansen heel duidelijk. Daaraan kan met de beschikbare financiële middelen niet worden voldaan. Dit is en blijft een verantwoordelijkheid van het Rijk. Wij vragen het college om dit nauwgezet in de gaten te houden. Daarmee zeg ik niet dat wij het Rijk niet vertrouwen, maar er kan altijd iets worden vergeten.

Voorts is er nog een punt waarop wij apart de aandacht willen vestigen. Het betreft het bedrag van 8 miljoen dat in feite buiten de afrondingsovereenkomst is gebleven maar waarvan de commissie-Jansen wel erkent dat Zeeland er recht op heeft. Dit recht zal worden verzilverd door de overdracht van 200 hectare grond door het Rijk aan de provincie. Waar die grond ligt, weten wij nu nog niet. Dat blijft een verrassing maar naar aan te

nemen valt, valt dit wel binnen de huidige grenzen van de provincie Zeeland.

Voorzitter. Ik sluit mijn betoog af met de vaststelling dat deze afrondingsovereenkomst voor Zeeland er gewoon goed uitziet. De VVD-fractie complimenteert degenen die namens de provincie betrokken zijn geweest bij de totstandkoming van deze overeenkomst. Ze hebben bijzonder goed werk verricht, waarvoor dank.

De heer **Van Haperen** (PvdA). Voorzitter. Namens mijn fractie spreek ik graag waardering uit voor het rapport van de commissie-Jansen. Deze commissie heeft een fraai stukje arbitragewerk verricht door een oplossing aan te reiken voor de ingewikkelde vraagstelling hoe natuuropgaven en de daarvoor beschikbare gronden over de verschillende provincies moeten worden verdeeld.

In de Zeeuwse Staten wordt vandaag gesproken over de afronding van het investeringsbudget-landelijk gebied voor de jaren 2007-2013. Wij sluiten daarmee een periode af waarin heel veel goede en nuttige zaken voor het Zeeuwse platteland tot stand zijn gebracht. Niet alleen is er bijna duizend hectare nieuwe natuur gerealiseerd, ook landbouw, recreatie en waterbeheer hebben geprofiteerd van de investeringen die in de afgelopen jaren zijn gedaan.

Onze fractie vindt het jammer dat dit investeringsprogramma door het vorige kabinet zo plotseling en ongenuanceerd is stopgezet, maar nu dat is gebeurd, willen wij op dit moment onze waardering uitspreken voor de wijze waarop de afgelopen maanden door college en ambtelijke dienst in verband met de afronding van een en ander de Zeeuwse belangen zijn behartigd. Zeeland mag tevreden zijn met de voorliggende concept-afspraken. Wij zijn ons bewust van een aantal onzekerheden --ik denk aan de beschikbaarheid van 200 hectare grond ter dekking van het bedrag van 8 miljoen dat Zeeland nog van het Rijk tegoed heeft-- maar met het college denken wij dat de hieraan verbonden risico's aanvaardbaar zijn. Wij gaan ervan uit dat deze grond in de komende periode voor Zeeland beschikbaar komt.

Voorzitter. Onze fractie stemt in met dit voorstel, maar de afrondingsbijeenkomenst gaat over het verleden. Wat de toekomst betreft zijn vooral de begrenzing van de herijkte EHS en de omvang en verdeling van het budget voor het natuurbeheer zeker zo belangrijk. Deze onderwerpen vormen in feite de kern van het rapport van de commissie-Jansen. In de commissie hebben wij begrepen dat deze onderwerpen het komende jaar, in enkele stappen, ter besluitvorming aan de Staten worden voorgelegd. Wij zijn zeer benieuwd naar deze voorstellen, vooral ook omdat wij aannemen dat daarin ook de consequenties van het nieuwe regeerakkoord worden verwerkt. Bij de behandeling

van deze voorstellen komen wij graag terug op enkele hoofdpunten en adviezen, opgenomen in het rapport van de commissie-Jansen.

De heer **Aalfs** (D66). Voorzitter. Natuur en landschap komen als gevolg van de decentralisatie in handen van de provincies. Het is een taak die de provincie Zeeland met graagte accepteert. Het wordt tijd om de knop om te draaien en zakelijk afscheid te nemen van het oude regime. De ingestelde commissie-Jansen heeft voor alle twaalf provincies onderzocht op welke wijze met het oude ILG-regime kan worden afgerekend.

De fractie van D66 sluit zich aan bij de lovende reacties naar aanleiding van het eindverslag van deze commissie. Zij heeft onafhankelijk, klinisch en rechtvaardig voorstellen gedaan voor alle provincies. De provincie Zeeland is er goed uitgekomen, waarvoor wij de deskundigen hartelijk danken.

Voorzitter. Het voorliggende voorstel van de commissie-Jansen en het begeleidende advies van het IPO ademen de sfeer van een minnelijke schikking tussen Rijk en provincies, maar het wordt niet als zodanig verwoord. De voorgestelde afronding is redelijk en rechtvaardig. Het verbaast onze fractie wel dat niettemin door enkele fracties vragen zijn gesteld over verweermogelijkheden. In een sfeer van minnelijke schikking en bij het ontbreken van onrechtvaardigheden passen geen juridische procedures, alhoewel in een geschillencommissie is voorzien.

De fractie van D66 beschouwt het nieuwe regime als een goed begin, terwijl wij blijven zoeken naar meer mogelijkheden voor de natuur in Zeeland. Bovendien houdt mijn fractie niet van achterhoedegevechten. Zij steunt voluit de voorstellen met betrekking tot deze afrekening.

De heer **Van Dijen** (SP). Voorzitter. Met de Wet investeren landelijk gebied (WILG) wordt abrupt gestopt. Toen ex-staatssecretaris Bleker in oktober 2010 een algemene stop aankondigde op de uitgaven voor de EHS volgde er een schokgolf door het hele land. Al datgene wat al in de planning zat, werd opgeschort. Voor reeds gedane uitgaven gold ineens een peildatum, namelijk 1 januari 2011. Voor juridische verplichtingen, contracten die al waren afgesloten, of harde toezeggingen die door de provincie waren gedaan, was het nog maar de vraag of ze zouden kunnen worden nagekomen.

Voorzitter. Over de uitvoering van de decentralisatie zullen wij het komende jaar nog veel spreken. Persoonlijk vrees ik dat dan opnieuw het gelijk van de SP zal blijken, namelijk dat wij te weinig geld hebben om onze taken uit te voeren en dat voortzetting van de WILG in feite beter zou zijn, vooral omdat de WILG zo was ingericht dat het Rijk er niet eenzijdig uit kon stappen. Helaas stemde ook de provincie Zeeland in met het deelakkoord.

De skeletten komen langzaam steeds meer uit de kast...

Gedeputeerde Heijning heeft de commissie REW wel drie keer voorgehouden dat wij geld tekortkomen voor de herijkte opgave, laat staan dat wij de "oude" EHS volwaardig zouden kunnen uitvoeren. Het vorige jaar, bij de behandeling van het deelakkoord-natuur, haalde ik al aan dat met deze bezuiniging er nooit sprake zou kunnen zijn van het halen van de internationale doelstellingen. Als bron citeerde ik toen het Planbureau voor de leefomgeving, Blekers eigen ambtenaren. Nu bevestigt de commissie-Jansen deze stelling in haar rapport.

Voorzitter. Voormalig CDA-premier Jan Peter Balkenende introduceerde ooit de zinsnede: "Met de kennis van nu". Hij deed dit toen hij moest erkennen dat de oorlog in Irak gebaseerd was op aannames. Ik geloof dat dit bij CDA-bewindslieden een vogelvlucht heeft genomen, want eergisteren werd een artikel gepubliceerd waarin Bleker werd geciteerd, uit het formatierapport. Ik citeer: "Tijdens de vorming van het nieuwe kabinet vroegen de onderhandelaars Bleker hoe de 200 miljoen extra die zij voor natuur wilden vrijmaken, het best kon worden besteed. Daarop antwoordde hij dat "deze middelen noodzakelijk zijn om te voldoen aan de Europese eisen van de Vogel- en habitatrichtlijn". Met andere woorden, voorzitter, zelfs Bleker is er nu ineens van overtuigd dat de 200 miljoen die de Kunduz-partijen voor natuur wilden uittrekken, noodzakelijk zijn om aan de Europese verplichtingen tegemoet te komen, "met de kennis van nu"...

En passant vertelde dezelfde Bleker dat ook het succes van de decentralisatie van het natuurbeleid afhankelijk is van de beschikbaarheid van deze 200 miljoen. De ex-staatssecretaris heeft of had er dus geen vertrouwen in dat de decentralisatie succesvol zou kunnen verlopen wanneer er geen extra geld beschikbaar zou komen. Voorzitter, dit werpt een heel ander licht op de gevoerde onderhandelingen.

Omdat gedeputeerde Heijning regelmatig heeft aangegeven dat hij geld tekort komt, lijkt het mij logisch dat de provincie Zeeland watertandend uitkijkt naar deze 200 miljoen en dat zij tracht om daarvan zoveel mogelijk binnen te halen. Dit betekent dus niet een houding van het college die neerkomt op: nu met de huidige budgetten aan de slag, en wat wij in 2016 doen, zien wij dan wel. Sterker nog, voorzitter, het lijkt mij niet meer dan logisch dat de provincie alles doet wat in haar macht ligt om de EHS zoveel mogelijk te realiseren. Je kunt wel zeggen dat de provincie niet de eindverantwoordelijke is om aan de internationale verplichtingen te voldoen, maar dat het Rijk dat is -- en dat klopt ook-- maar wij moeten goed beseffen dat de provincie Zeeland dan op z'n minst medeplichtig is waar het gaat om het verder

uitsterven van plant- en diersoorten. Immers, wij zijn willens en wetens akkoord gegaan met de uitwerking van een akkoord waarvan wij weten dat de gevolgen ervan voor de beschermde flora en fauna desastreus zijn.

Voorzitter. Kijken wij puur naar deze afrondingsovereenkomst, dan blijkt dat Zeeland er nog goed van afkomt. Maar liefst 92% van onze declaraties wordt door het Rijk gehonoreerd. Daarmee komt Zeeland als beste uit de bus; dat zal ik niet ontkennen. Daarnaast zijn er echter onzekerheden. Het grootste zorgenkindje wordt wellicht gevormd door de 200 hectare die ons zijn beloofd. Die zijn niet opgenomen in de voorliggende overeenkomst. De gedeputeerde heeft hierover gezegd: als je de logica van het rapport-Jansen volgt, moet de conclusie zijn dat wij die wel krijgen, maar ik kan geen harde toezegging doen. Hierin, voorzitter, schuilt dus een risico. De uitleg met betrekking tot de richtlijn die de commissie-Jansen aanbeveelt, blijft dan ook bij: een logisch gevolg daarvan. Ik voeg hieraan toe dat de gedeputeerde erkent dat het advies niet voor de volle 100% bindend is. Het advies is weliswaar door alle provincies overgenomen, maar dat biedt geen garanties.

Ook waar het gaat om de daadwerkelijke uren die de provincie straks krijgt van de DLG, is er nog geen sprake van een concrete invulling terwijl deze mankracht straks wel de uitvoering en de inrichting moet organiseren voor verdere opgaven. Hetzelfde geldt voor het Bureau beheer landbouwgronden (BBL) dat als grondruilbank moet gaan functioneren.

Voorzitter. Op dit moment kan de fractie van de SP slechts concluderen dat zelfs deze afrondingsovereenkomst nog veel aspecten van de decentralisatie onvoldoende afdekt. Wij willen de overeenkomst dan ook amenderen, zodat een voorbehoud kan worden gemaakt wanneer de genoemde 200 hectare niet beschikbaar komen, de Staten op een later moment de invulling van het aantal uren van de DLG onvoldoende achten, of de overdracht het BBL niet toereikend is.

Voorzitter. Wij beseffen dat deze overeenkomst het eerste is van een aantal besluiten. Weliswaar betekent dit het einde van de WILG maar het is het begin van een deelakkoord natuur. Laten wij ervoor zorgen dat er niet wordt begonnen met een valse start. Ik zou zeggen: regel die voorwaarden op een verstandige manier in deze overeenkomst, zodat er op een later tijdstip geen enkele twijfel kan ontstaan.

De **voorzitter**. Door het lid Van Dijen is het volgende amendement ingediend:

Provinciale Staten van Zeeland, in vergadering bijeen op 9 november 2012;

gelezen de afrondingsovereenkomst ILG Zeeland;

overwegende dat:

*- het provinciebestuur geen harde garanties kan geven omtrent de toekenning van 200 hectare die in een voormalige bezwaarzaak van het provinciebestuur verwacht werd als compensatie voor gemaakte kosten volgens de WILG;
- het totaal aantal uren aan inzetbaarheid vanuit de Dienst landelijk gebied alsmede het Bureau beheer landbouwgronden nog onduidelijk is;*

ondergetekende stelt het volgende amendement voor:

- in het statenvoorstel afrondingsovereenkomst Investeringsbudget landelijk gebied (RMW-067) wordt alsnog een clausule opgenomen met de volgende strekking: "Overeengekomen wordt dat de provincie Zeeland recht heeft op 200 hectare grond, alsmede wordt een voorbehoud gemaakt om de verdere invulling van de DLG en het BBL af te wachten, alvorens zij zich gebonden voelt aan deze overeenkomst."

Dit amendement krijgt nr. 21.

De heer **Van Burg** (SGP). Voorzitter. Onze inmiddels negatieve spreektijd is voor mij geen reden om met betrekking tot dit voorstel een negatief verhaal te houden, integendeel. Dit afrondingsvoorstel-ILG-2007-2013 vinden wij zeer positief. Door gedeputeerde en ambtenaren is hard gewerkt om voor Zeeland een goed resultaat te bereiken. Daar zijn wij blij mee.

Niettemin zijn er enkele zaken waarop wij nader willen ingaan. Wat de 200 hectare betreft weet de gedeputeerde nog niet waar ze liggen. Collega Ruissen zei hierover: ik hoop dat ze binnen de Zeeuwse grenzen liggen. Dat hopen wij ook, voorzitter. Nederland is vrij groot en er zijn ook nog gebiedsdelen aan de andere kant van de oceaan... Waar deze hectaren liggen, is belangrijk. Het heeft geen zin om grond viermaal te moeten ruilen voordat je er als provincie iets mee kan doen. Wanneer kan hierover duidelijkheid worden geboden? Gebeurt dat medio 2013 wanneer wij opnieuw spreken over de EHS-herijking? Dat lijkt mij buitengewoon zinvol.

Overigens, het gaat niet alleen om de locatie, maar ook om de kwaliteit van de grond. Immers, 8 miljoen omzetten in grond is niet zo moeilijk, maar de vraag is wat de grond waard is. Pas als dat bekend is, kan worden beoordeeld of er een goede deal is gemaakt. Wij geven nu toestemming voor iets maar het is niet zeker of datgene wat wij krijgen inderdaad 8 miljoen waard is. Graag verkrijgen wij ook hierover medio 2013 meer duidelijk. En anders zullen wij nog eens naar het Rijk terugmoeten. Gebleken is inmiddels dat regeerakkoorden open

kunnen worden gebroken en misschien moet dat ook voor dit onderwerp gebeuren, maar wij hopen van niet.

Voor andere zaken is al aandacht gevraagd, waaronder het Westerschelde-dossier en de financiële aspecten daarvan. Ongetwijfeld gaat de gedeputeerde daar straks op in.

De heer **Heijning** (GS). Voorzitter. Het Natuurpakket Westerschelde is in het geheel van de afspraken die nu zijn gemaakt, apart gezet. Dat betekent niet dat nu alle problemen zijn opgelost die te maken hebben met de discussies over de Westerschelde, ook niet de financiële problemen. Daar komen wij ongetwijfeld nog op terug, maar daar kan ik nu niet uitvoerig op ingaan, simpelweg omdat ik niet weet hoe dit verder zal gaan. Wij zullen erover moeten spreken, zoals over veel andere zaken, met het nieuwe kabinet, de nieuwe staatssecretaris. Het lijkt mij niet wijs om hierop nu uitgebreid vooruit te lopen.

Over de 200 hectaren zijn terecht nogal wat opmerkingen gemaakt. Voorzitter, in zekere zin is dit een onzekere factor, zoals ik al eerder in de commissie heb gezegd. Echter, wij hebben er alle vertrouwen in dat het advies van de commissie-Jansen wordt gevolgd. Het is bijna bindend voor het IPO maar dat wil nog niet zeggen dat dat ook is voor het kabinet. Dit advies zit echter zo goed in elkaar dat wij aannemen dat wij die 8 miljoen binnenkrijgen.

De heer **Van Dijen** (SP). Voorzitter. Inderdaad is hierover al in de commissie gesproken. Ik herinner eraan dat u bij die gelegenheid heeft gezegd dat er geen absolute garantie is dat Zeeland die 200 hectare inderdaad krijgt.

De heer **Heijning** (GS). Er is geen absoluut harde garantie; dat heb ik duidelijk gezegd. Dat klopt. Ik heb het heel bewust gezegd want ik wil de Staten geen garanties geven die er niet zijn. Dat zou een ernstige politieke misstap zijn.

Voorzitter. De vraag waar die 200 hectaren liggen, kunnen wij nu niet beantwoorden. De heer Van Burg vraagt of deze vraag medio 2013 wel kan worden beantwoord. Dat moet op dat moment kunnen lukken. Ze zullen niet in een ander gedeelte van het Koninkrijk liggen, zoals is gesuggereerd, maar in Zeeland. Waar precies, dat zal men moeten afwachten.

Inderdaad komt de geschillenprocedure in de plaats van de bezwaar- en beroepsregeling. Dit is een resultaat van de onderhandelingen tussen IPO en Rijk. Het is dus niet iets dat speciaal in onze overeenkomst is opgenomen. Alle provincies komen dit met het Rijk overeen. Wij verwachten wat dit betreft geen problemen. Volgens ons is het op de manier waarop dit nu is omschreven, goed afgedicht.

Voorzitter. De "herijkte EHS" is nu wellicht een wat raar begrip geworden. Immers, tot nu toe is niet duidelijk wat in het kader van het nieuwe regeerakkoord precies wordt verstaan onder de EHS. Blijft dat de EHS van Bleker of zou het weer een grotere EHS kunnen worden? Wij zullen het moeten afwachten. Als de EHS wat groter wordt, wordt het ook in financiële zin een ander verhaal. In elk geval komt er voor natuur meer geld beschikbaar, maar hoe die middelen precies worden verdeeld, weten wij nog niet. Het zijn zaken die allemaal terugkomen bij de discussies die wij in januari 2013 en later voeren. Of een en ander al in januari helemaal duidelijk is, weet ik natuurlijk niet.

Terecht is aandacht gevraagd voor de internationale verplichtingen. Dit is een punt van zorg, zoals ook het nieuwe kabinet zich zal realiseren. Met de tot nu toe beschikbare middelen kan er niet aan deze verplichtingen worden voldaan. Dat is volstrekt helder.

De CDA-fractie heeft een opmerking gemaakt over de restgronden die het Rijk in Zeeland over zou houden en die goed gebruikt zouden kunnen worden. Voorzitter. Ik geloof dat ik het woord "grondbank" nog niet heb gehoord, maar daarvoor zouden ze inderdaad goed kunnen worden gebruikt. Al die doeleinden, door de heer Feijtel genoemd, vallen daaronder. Wij houden dit goed in de gaten.

Waardering is uitgesproken voor het rapport van de commissie-Jansen en voor de wijze waarop de provincie daarmee is omgegaan. Dank daarvoor, voorzitter; ik zal die woorden van waardering overbrengen aan de desbetreffende ambtenaren waarvan er nu enkele aanwezig zijn. Dit goede resultaat is in belangrijke mate hun verdienste, durf ik best te zeggen. Het feit dat er in Zeeland veel is gerealiseerd, is zeker ook te danken aan vorige colleges en aan datgene wat ambtenaren in vorige perioden hebben gedaan. Het gaat om het afwikkelen van datgene wat in het verleden op dit terrein is gebeurd. Over de toekomst komen wij later te spreken.

Voorzitter. De fractie van de SP heeft haar kritiek herhaald en stelt dat nu ook Bleker ervan overtuigd is dat er extra geld nodig is. Ik denk, eerlijk gezegd, dat staatssecretaris Bleker daarvan altijd wel was overtuigd, maar dat ook hij niet met een volle beurs kon onderhandelen. Immers, hij was met weinig geld op pad gestuurd.

De heer Van Dijen wijst erop dat het advies van de commissie-Jansen niet bindend is. Dat klopt, voorzitter, maar het ziet er naar uit dat alle provincies ermee instemmen. Of vervolgens het Rijk een en ander helemaal overneemt, zal nog moeten blijken. In elk geval ziet het er naar uit dat deze afrondingsovereenkomst-ILG zal worden gesloten. Daar stemt het Rijk in ieder geval mee in. Wat de toekomst ons brengt, zullen wij moeten afwachten.

Voorzitter. Wat het amendement van de heer Van Dijen betreft constateer ik dat de twee overwegingen kloppen. Echter, zomaar deze overeenkomst wijzigen... Dat lijkt mij op dit moment niet handig. Die 200 hectaren zijn heel bewust en ook heel consequent door de commissie-Jansen apart gezet. De commissie heeft gesteld dat dit niet behoort bij de afrondingsovereenkomst, maar dat dit iets is waar Zeeland wel recht op heeft. Als nu een en ander, overeenkomstig het amendement, aan de overeenkomst wordt toegevoegd, lopen wij het risico dat allerlei andere partijen ook iets willen toevoegen, waardoor het hele kaartenhuis in elkaar zou kunnen zakken. Volgens mij moeten wij dit nu afwikkelen zoals het door alle provincies gezamenlijk is afgesproken. Wij moeten ervan uitgaan dat het ons lukt om in de toekomst die 200 hectare of die 8 miljoen binnen te halen.

Amendement nr. 21 van het lid Van Dijen wordt bij handopsteken verworpen.

De **voorzitter**. Ik constateer dat de aanwezige leden van de fracties van de SP en de PvZ voor dit amendement hebben gestemd.

Het statenvoorstel wordt bij handopsteken aangenomen.

De **voorzitter**. Ik constateer dat de heer Van Dijen tegen dit voorstel heeft gestemd.

20. Vragensessie

Er zijn geen vragen

21. Moties niet behorend bij een agendapunt

Er zijn geen moties

De **voorzitter**. Eerder tijdens deze vergadering is er gestemd over de bij de begrotingsbehandeling ingediende motie nr. 4 van het lid Haaze over het expliciet opnemen in statenvoorstellen van de kosten, verbonden aan externe inhuur, waarbij bleek dat de stemmen staakten. Inmiddels is gebleken dat over deze situatie niets is opgenomen in ons reglement van orde. Echter, dit is geregeld in artikel 32, vierde lid, van de Provinciewet. Overeenkomstig deze bepaling zal tijdens de

eerstvolgende statenvergadering opnieuw over deze motie worden gestemd, waarbij de discussie hierover kan worden heropend.

De heer **Roeland** (SGP). Geeft het genoemde artikel aan dat de discussie moet worden heropend?

De **voorzitter**. Neen, het kan maar hoeft niet. Men kan ook besluiten om alleen te stemmen. De mogelijkheid om de discussie hierover te heropenen, moet worden geboden.

22. Resumptie van de besluiten; statengriffier gemachtigd

Zonder discussie en zonder stemming wordt besloten, die resumptie van de besluiten aan de griffier over te laten.

23. Sluiting

De vergadering wordt te 17.05 uur gesloten.

Vastgesteld door Provinciale Staten van Zeeland in hun vergadering van 14 december 2012, onder nummer:

Provinciale Staten voornoemd,

, voorzitter.

, griffier.